

UNIUNEA EUROPEANĂ

FONDUL EUROPEAN
AGRICOL PENTRU
DEZVOLTARE RURALĂ

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020”

Cod CPV 79414000-4

**Evaluarea Strategică de Mediu
RAPORT DE MEDIU**

Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂȘURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Limitarea responsabilității:

Conținutul acestei publicații stă în responsabilitatea exclusivă a autorilor.

Autori:

Acest document a fost elaborat în cadrul evaluării ex-ante pentru „Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020” de SC ACZ Consulting SRL & t33 SRL & IRIS SRL, cu contribuții tehnice privind aspecte SEA aduse de Dl. Jozef Richtarcik și Dl. Alexandru Dorin Nicoară. De asemenea, documentul a fost elaborat având în vedere contribuția membrilor Grupurilor de lucru, fiind totodată rezultatul unei strânse colaborări și coordonări cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Datele de contact ale furnizorului de servicii de consultanță:

SC ACZ Consulting SRL

str. Ștefan Velovan, bl. 23A,
ap. 12
Craiova, jud. Dolj
Tel/fax: 0351 44 20 44
e-mail:
office@aczconsulting.ro

t33 SRL

via XXV Aprile, nr. 28/b
Ancona, Italia
Tel./Fax: +39 0718 98093
E-mail: info@t33.it

IRIS SRL

via G. Verdi, nr. 40
Prato, Italia
Tel.: +39.0574.607522
Fax : +39 0574 49051
E-mail :
segreteria@irisricerche.it

Datele de contact ale persoanelor atestate și experților:

Raportul a fost elaborat de Dl. Jozef Richtarcik (jr@enviconsulting.sk, tel: +421905478127), în calitate de Expert cheie - Specialist în sectorul mediu, și Dl. Alexandru Dorin Nicoară (nicoara.pfa@gmail.com, tel: +40766484713, înregistrat în cadrul *Registrului Național al Elaboratorilor de Studii de Impact pentru Protecția Mediului*, poziția 227), în calitate de Expert non-cheie în sectorul mediu.

CUPRINS

CUPRINS	3
GLOSAR DE ABREVIERI.....	6
INTRODUCERE	8
1.1 Cadrul legal.....	8
1.2 Cadru instituțional	10
1.3 Prezentarea procedurii SEA.....	11
1.4 Metodologia de evaluare	12
1.5 Surse de informații	14
1. CARACTERIZAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2014 - 2020	15
2.1 Date de bază și de fond.....	15
2.2 Obiectivele PNDR 2014 - 2020.....	17
2.3 Prezentarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020.....	19
2.4 Identificarea altor planuri, programe, politici și strategii	22
2. ASPECTE RELEVANTE ALE STĂRII ACTUALE A MEDIULUI ȘI EVOLUȚIA PROBABILĂ A ACESTEIA FĂRĂ IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI	25
3.1 Starea actuală a mediului	25
3.1.1 Biodiversitate, floră, faună	25
3.1.2 Apa	31
3.1.3 Sol.....	38
3.1.4 Aer	40
3.1.5 Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.....	42
3.1.6 Energie	44

3.1.7 Sănătatea populației.....	44
3.1.8 Peisaj și patrimoniu	47
3.1.9 Utilizarea terenurilor agricole	48
3.2 Evoluția probabilă a mediului, fără implementarea programului (alternativa "zero")	49
3. CARACTERISTICILE DE MEDIU CARE POT FI AFECTATE ÎN MOD SEMNIFICATIV PRIN IMPLEMENTAREA PNDR 2014-2020	52
4. PROBLEME DE MEDIU EXISTENTE RELEVANTE PENTRU PNDR	53
5. OBIECTIVELE DE PROTECȚIA MEDIULUI (OBIECTIVELE SEA)	56
7 EFECTELE POTENȚIALE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI	59
7.1 Evaluarea generală.....	59
7.2 Evaluarea măsurilor individuale în relație cu impactul anticipat al acestora asupra mediului	63
7.3 Evaluarea generală a PNDR 2014-2020.....	76
7.4 Comentarii pe marginea matricei privind evaluarea globală a PNDR 2014-2020	82
7.5 Evaluarea priorităților și domeniilor de intervenție	85
<i>7.5.1 Prioritatea 1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale .....</i>	<i>85</i>
<i>7.5.2 Prioritatea 2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor ...</i>	<i>89</i>
<i>7.5.3 Prioritatea 3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură .....</i>	<i>93</i>
<i>7.5.4 Prioritatea 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură .....</i>	<i>97</i>
<i>7.5.5 Prioritatea 5. Promovarea eficienței resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistență la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și forestier .....</i>	<i>101</i>
<i>7.5.6 Prioritatea 6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale .....</i>	<i>104</i>
7.6 Comentarii asupra evaluării priorităților PNDR 2014-2020	107
7.7. Efecte cumulative	111
7.8. Efecte transfrontaliere asupra mediului	113
7.9. Concluzii	114

8 MĂSURILE DE PREVENIRE, REDUCERE ȘI COMPENSARE A EFECTELOR NEGATIVE SEMNIFICATIVE ALE PROGRAMULUI ASUPRA MEDIULUI	116
9 DESCRIEREA MOTIVELOR DE SELECTARE A ALTERNATIVELOR	119
10 MONITORIZAREA EFECTELOR ASUPRA MEDIULUI ALE IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI	119
10.1 Sistemul de monitorizare și evaluare	119
10.2 Planul de monitorizare al Programului	120
10.3 Indicatori	127
11 REZUMAT NON-TEHNIC	131
AnexaA – Încorporarea nevoile în prioritățile și zonele de interes ale PNDR 2014 - 2020.....	150
Anexa B – Planuri, programe, politici și strategii legate de PNDR 2014 – 2020	152
Anexa C – Informații cu privire la derularea pașilor procedurali ai SEA și modalitatea în care solicitările publicului larg și a membrilor grupului de lucru au fost luate în considerare în procesul evaluării de mediu.....	166

GLOSAR DE ABREVIERI

Abreviere	Descriere
ACP	Autoritatea Competentă pentru Planificare
ACPE	Autoritatea Competentă de Protecția Mediului
AECM	Măsura de agro-mediu și Climă
AM PNDR	Autoritatea de Management pentru PNDR
AP	Acord de Parteneriat
APIA	Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
APSA (SPA)	Arie de Protecție Specială Avifaunistică
AFIR	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
BAT-IPPC	Cele mai bune tehnici disponibile (BAT - Best Available Techniques) pentru atingerea unui nivel înalt de protecție a mediului adoptate prin Directiva 2008/1/CE privind prevenirea și controlul integrat al poluării (the IPPC - Integrated Pollution Prevention and Control Directive)
BCAM (GAEC)	Bune Condiții de Agricultură și de Mediu
BF	Beneficiar Final
C&D	Cercetare și Dezvoltare
CE	Comisia Europeană
CSC	Cadrul Strategic Comunitar
DCA (WFD)	Directiva Cadru Apă
DG AGRI	Directoratul General pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
DHID	Districul Hidrografic Internațional al Dunării
EA	Evaluare Adecvată (conform art. 6. Directiva Habitate)
EEA	Evaluare ex-ante
EIM	Evaluarea Impactului asupra Mediului
EPER	Registrul Poluanților Emiși
ER	Energie Regenerabilă
ESIF	Fonduri Structurale și de Investiții Europene
FAO	Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FFN	Fondul Forestier Național
FSE	Fondul Social European
GAL	Grupul de Acțiune Locală
GES	Gaze cu Efect de Seră
GL	Grup de Lucru
HG	Hotărâre de Guvern
IBA	Arii de Importanță Avifaunistică
INS	Institutul Național de Statistică
IVN (HNV)	Înaltă Valoare Naturală

Abreviere	Descriere
LEADER	Liaisons Entre Actions de Development de l'Economie Rurale (Legături între Acțiuni pentru Dezvoltarea Economiei Rurale)
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
MSP	Management Sustenabil al Pădurilor
ONG	Organizație Non-Guvernamentală
PAC	Politica Agricolă Comună
PE	Plan de Evaluare
PEI-AGRI	Parteneriatul European pentru Inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PO	Program Operațional
P/P	Plan sau Program
RAI	Raport Anual de Implementare
RDC	Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC) - Regulamentul (UE) nr. 1303/2013
RM	Raport de Mediu
RNARR	Rețeaua Națională de Arii Protejate din România
SAM	Schemă de agro-mediu
SAU	Suprafață Agricolă Utilizată
SEA	Evaluarea Strategică de Mediu
SIC (SCI)	Situri de Importanță Comunitară
SMIS	Sistem Unic de Management al Informației
STAU	Stație de Tratare a Apei Uzate
SWOT	Analiza punctelor forte, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor
TIC	Tehnologia Informației și Comunicării
UE	Uniunea Europeană
ZD (LFA/ANC)	Zonă Defavorizată
ZVN (NVZ)	Zonă Vulnerabilă la poluarea cu Nitrați
ZSC (SAC)	Zonă Specială de Conservare

Introducere

Scopul principal al evaluării strategice de mediu (SEA) a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR 2014-2020) este de a integra aspectele de mediu în conținutul PNDR, în scopul asigurării unui grad ridicat de protecție a mediului și pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a României în perioada de programare 2014-2020. Evaluarea strategică de mediu este efectuată pentru a confirma faptul că posibilele efecte semnificative asupra mediului generate de implementarea PNDR 2014-2020 sunt identificate, descrise, evaluate și luate în considerare în procesul de elaborare și adoptare a acestui program.

PNDR este conceput pentru a sprijini dezvoltarea rurală din România în perioada de programare 2014 – 2020. Acesta va oferi oportunități considerabile și va influența, prin măsurile sale, atât caracterul, cât și gestionarea mediului în zonele rurale din România.

Prezentul Raport de mediu pregătit în cadrul procesului SEA a fost elaborat ca parte integrantă a evaluării ex-ante a PNDR 2014-2020. Procesul SEA s-a realizat în paralel cu dezvoltarea și evaluarea ex-ante a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020. În cadrul consultărilor organizate, PNDR 2014-2020 a fost analizat alături de Raportul de Mediu al SEA - documentul care reflectă rezultatul procesului SEA.

Acest Raport de Mediu a fost supus consultării cu autoritățile și cu publicul asigurându-se astfel un nivel de transparență adecvat în ceea ce privește informarea și consultarea factorilor interesați în legătură cu efectele asupra mediului generate de implementarea PNDR.

1.1 Cadrul legal

Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și articolul 55 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 *de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului* prevăd faptul că autoritățile de implementare efectuează o evaluare ex-ante a Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) și că această evaluare include o evaluare strategică de mediu. SEA urmărește să integreze considerațiile privind mediul în procesul de luare a deciziilor și să faciliteze implicarea părților interesate pe parcursul procesului de elaborare a programului.

SEA a fost realizată în conformitate cu Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului European privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și HG nr. 1076/2004. Directiva 2001/42/CE a fost transpusă în legislația românească prin Hotărârea Guvernului (HG) nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (publicată în Monitorul Oficial nr. 707 din 05 august 2004).

Obligația legală de a efectua o evaluare de mediu se aplică pentru Programele de Dezvoltare Rurală, acest aspect fiind definit în principal prin articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Directiva

SEA, care prevede că o evaluare de mediu ar trebui realizată pentru toate planurile și programele care sunt elaborate pentru agricultură, printre alte sectoare. În plus, articolul 3 alineatul (4) completează domeniul de aplicare al Directivei cu planurile și programele care stabilesc cadrul pentru viitoarea dezvoltare a proiectelor care nu sunt enumerate în Directiva EIM (Evaluarea Impactului asupra Mediului) sau în sectoarele menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (a), care pot avea efecte semnificative asupra mediului. În cazul Programelor de Dezvoltare Rurală, Anexa II din Directiva 2011/92/UE (Directiva "Evaluarea Impactului asupra Mediului" (EIM)) face referire la "proiecte agricole". În acest sens, trebuie remarcat faptul că Statele Membre pot cere inițiatorilor de proiecte unice să întreprindă anumite Evaluări de Impact asupra Mediului la nivel de proiecte individuale, în conformitate cu legislația națională care transpune Directiva EIM. Mai mult decât atât, articolul 3 alineatul (2) litera (b) din Directiva SEA solicită o evaluare de mediu care va fi întreprinsă pentru planuri și programe care necesită o evaluare în conformitate cu articolul 6 sau 7 din Directiva Habitate, și anume Directiva 92/43 / CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică.

Evaluarea strategică de mediu a PNDR 2014-2020 a debutat prin parcurgerea etapei determinării domeniului de aplicare a SEA, în conformitate cu Directiva SEA 2001/42/CE și HG nr. 1076/2004. Derularea procesului SEA în cadrul evaluării ex-ante a PNDR 2014-2020 este o cerință de natură legislativă pentru a se asigura faptul că programul, care este de natură să aibă un efect semnificativ asupra mediului, este supus unei evaluări complexe și cuprinzătoare în timpul pregătirii acestuia, în scopul evitării sau atenuării oricăror efecte adverse asupra mediului.

Cadrul legal specific pentru Raportul de Mediu este determinat de:

- Directiva 2001/42/CE
- Legislația națională, respectiv HG nr. 1076/2004, pentru stabilirea procedurii de evaluare de mediu a anumitor planuri și programe
- Recomandările formulate de către DG AGRI în cadrul Ghidului privind evaluarea ex-ante a Programelor de Dezvoltare Rurală 2014-2020
- Directiva 92/43/EEC (Directiva Habitate), care solicită o evaluare corespunzătoare a oricărui plan sau proiect care ar putea avea un impact semnificativ asupra siturilor Natura 2000¹

Alte documente normative, relevante pentru procedura SEA la nivel național, sunt:

- Ordinul ministrului mediului nr. 117/2006 pentru aprobarea manualului de implementare a HG nr. 1076/2004;
- Ordinul ministrului mediului nr. 480/2006 privind constituirea și funcționarea Comitetului special la nivel central implicat în etapa de încadrare a procedurii SEA;
- Ordinul ministrului mediului nr. 985/2006 pentru aprobarea listei orientative de planuri și programe care intră sub incidența HG nr. 1076/2004.

Structura și conținutul acestui Raport de mediu respectă Anexa 1 a Directivei SEA, precum și anexa 2 din HG nr. 1076/2004.

---

¹Directiva „Habitat” și Directiva „Păsări” ale CE au fost transpuse în legislația de la nivel național. În conformitate cu aceste directive, legislația națională prevede că orice plan sau proiect care poate afecta în mod semnificativ o Arie de Protecție Specială sau o Arie Specială de Conservare trebuie supus unei evaluări a mediului care să țină seama de obiectivele de conservare din aria respectivă.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

1.2 Cadru instituțional

Procesul SEA se realizează în paralel cu dezvoltarea și evaluarea ex-ante a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020. Autoritatea de Management a PNDR este Direcția Generală de Dezvoltare Rurală din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale din România.

În scopul parcurgerii etapelor necesare pentru finalizarea programului și pentru elaborarea Raportului de Mediu, în conformitate cu art.14 alin. (3) din HG nr. 1076/2004, AM PNDR a constituit, conform prevederilor legale, în luna martie 2014, grupul de lucru în vederea îndeplinirii prevederilor cuprinse în art. 16-19 din HG nr. 1076/2004. Aceste prevederi se referă în principal la stabilirea domeniului de aplicare, nivelului de detaliu al informațiilor care trebuie să fie incluse în Raportul de Mediu, precum și la analiza efectelor de mediu semnificative ale programului. Grupul de lucru convocat și prezidat de către AM PNDR a fost, de asemenea, o platformă pentru analiza conținutului Raportului de Mediu și pentru revizuirea versiunilor preliminare a documentelor elaborate în cadrul procesului SEA.

Grupul de lucru a fost alcătuit din reprezentanți ai titularului de program, ai autorităților competente în domeniul protecției mediului, ai autorităților în domeniul sănătății și ai autorităților interesate de potențialele efecte ale programului asupra mediului, persoane fizice autorizate, precum și experți angajați. Astfel, componența grupului de lucru a fost următoarea:

- Titularul programului – Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Direcția Generală pentru Dezvoltare Rurală, Autoritatea de Management pentru PNDR 2014-2020;
- Reprezentanți ai următoarelor autorități publice:
  - Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor: Direcția Evaluare Impact și Controlul Poluării, Direcția Generală Schimbări Climatice, Direcția Biodiversității, Direcția Gestione Deșeuri, Situri Contaminate și Substanțe Periculoase
  - Departamentul pentru Ape, Păduri și Piscicultură
  - Administrația Națională „Apele Române”
  - Ministerul Sănătății
  - Ministerul Economiei
  - Ministerul Fondurilor Europene
  - Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
  - Ministerul Transporturilor
  - Ministerul Afacerilor Interne
  - Ministerul Culturii
- persoane fizice autorizate, precum și experți angajați

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor este autoritatea competentă pentru protecția mediului, fiind responsabilă pentru aprobarea Raportului de Mediu elaborat în cadrul procesului SEA și emiterea Avizului de Mediu.

1.3 Prezentarea procedurii SEA

O prezentare generală a celor șapte etape ale procedurii SEA în conformitate cu HG nr. 1076/2004 se regăsește în cele ce urmează:

	Etapă	Descriere
1	Etapa de încadrare	Scopul etapei de încadrare este de a determina dacă este sau nu necesară parcurgerea procesului SEA în etapa de elaborarea a unui program.
2	Determinarea domeniului de aplicare	Scopul etapei este de a determina domeniul de aplicare și gradul de detaliu al evaluării efectuate. Domeniul de aplicare al evaluării definește, de exemplu, ce probleme sau aspecte de mediu ar trebui să fie incluse în analiză, teritoriul geografic supus evaluării (deoarece zona de impact poate fi mai largă decât amprenta planului), procedura de urmat în ceea ce privește procesul de planificare specifică și consultarea cu autoritățile relevante și cu publicul, alternativele posibile supuse analizei și cerințele privind monitorizarea.
3	Evaluarea programului	Această etapă poate fi divizată în părți specifice în conformitate cu abordarea metodologică aleasă pentru fiecare program, dar de obicei include: - Evaluarea situației actuale a mediului și a evoluției sale probabile în cazul în care programul nu este implementat; - Evaluarea de mediu a anumitor părți ale programului (obiective prioritare propuse, măsuri, activități, proiecte, opțiuni, etc), inclusiv evaluarea efectelor cumulative ale întregului program; - Evaluarea programului de monitorizare propus (inclusiv identificarea de indicatori de mediu relevanți și modalitățile de raportare).
4	Elaborarea Raportului de Mediu	Raportul de Mediu este un document care cuprinde toate rezultatele și concluziile evaluării.
5	Consultarea cu autoritățile relevante și cu publicul	Consultarea cu autoritățile relevante și participarea publicului se face de obicei de mai multe ori în timpul procesului SEA și ar trebui să fie planificată pentru întreaga perioadă a evaluării. Raportul de Mediu trebuie să fie actualizat în funcție de rezultatele consultărilor.
6	Decizia	Autoritatea care adoptă programul trebuie să ia în considerare rezultatele evaluării și concluziile obținute în procesul de consultare publică.
7	Monitorizarea	Efectele asupra mediului, generate de implementarea programului trebuie să fie monitorizate și înregistrate. În mod ideal, sistemul și mecanismele de monitorizare ale mediului ar trebui să fie integrate în planul de monitorizare generală a implementării programului. Mecanismul de monitorizare a efectelor asupra mediului trebuie să fie propus în Raportul de Mediu. În cazul în care sunt identificate efecte adverse semnificative, trebuie întreprinse acțiuni corective sau de atenuare.

La nivelul HG nr. 1076/2004 sunt determinate două categorii de planuri/programe:

- Planuri/ programe care sunt supuse procedurii SEA în mod obligatoriu, și anume cele prevăzute la articolul 5, alineatul 2;
- Planuri/ programe care sunt supuse la o etapă obligatorie de încadrare, după care se va stabili necesitatea pentru parcurgerea procedurii SEA.

Pentru programele care, prin natura lor, sunt considerate susceptibile de a avea efecte semnificative asupra mediului, procedura SEA este obligatorie; în aceste cazuri, programele nu au nevoie să fie supuse unui proces de încadrare, iar autoritățile responsabile pot trece direct la etapa de definire a domeniului. Prin urmare, planurile care sunt supuse în mod obligatoriu procedurii SEA, nu fac obiectul etapei de încadrare.

La data de 12 martie 2014, notificarea privind demararea pregătirii Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, împreună cu prima versiune a programului, a fost înregistrată la Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor. În urma analizei notificării antemenționate cu nr. 90379/11.03.2014, Isterul Mediului, Apelor și Pădurilor - Direcția Evaluare Impact și Controlul Poluării a menționat, prin adresa numărul 115043/OP/20.03.2014, faptul că programul se încadrează în dispozițiile art. 5, alin. (2), litera a) din HG nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de evaluare de mediu pentru planuri și programe și, astfel, este supus obligatoriu unei proceduri SEA, fără a fi necesară-parcurgerea etapei de încadrare.

Demararea procedurii SEA a fost anunțată și prin postarea unui anunț pe site-ul MADR în data de 13.03.2014, iar în datele de 14 și 17 martie 2014 a fost publicat un anunț în cotidianul *România Liberă*.

1.4 Metodologia de evaluare

Evaluarea efectelor și a intensității acestora asupra mediului se va baza pe o analiză a modului în care acestea pot afecta situația de referință a mediului sau împiedica atingerea obiectivelor SEA. Evaluarea va identifica potențialele efecte semnificative asupra mediului, asociate cu implementarea PNDR.

Analiza efectelor cuprinde trei etape principale:

A) Evaluarea măsurilor planificate în program în raport cu obiectivele de mediu

Acest prim pas cuprinde evaluarea domeniilor de intervenție și măsurilor selectate în cadrul PNDR 2014 – 2020, care sunt previzionate a avea un efect semnificativ asupra mediului, prin evaluarea lor în raport cu obiectivele de mediu, în scopul de a identifica potențiala cauzalitate și influență asupra mediului. Potențiale efecte pozitive, negative sau incerte au fost analizate și exprimate în această etapă.

Identificarea unui efect potențial, a fost realizată ținându-se cont de obiectivele de mediu identificate, luând în considerare dacă și cum o anumită măsură influențează (pozitiv sau negativ), realizarea acestor obiective.

Efectele programului au fost analizate în cadrul unor matricide de evaluare care cuprind obiectivele de mediu și acțiunile (domenii de intervenție și măsuri) programului. Astfel de matrici indică dacă o acțiune are un impact pozitiv sau negativ, cu privire la fiecare componentă a mediului, folosind "+" pentru un impact potențial pozitiv și "-" pentru un impact potențial negativ.

B) Estimarea intensității efectelor PNDR 2014 – 2020 la nivel global (Capitol 7.2) și la nivel de detaliu (măsuri, domenii de intervenție, priorități în relație cu obiectivele de mediu ale SEA) (Capitol 7.5)

La nivel global cât și de detaliu, amploarea impactului asupra mediului a PNDR 2014 – 2020 a fost analizată și prin prisma criteriilor enumerate mai jos, și anume:

- natura și intensitatea intervențiilor planificate;
- probabilitatea, durata, frecvența și reversibilitatea efectelor scontate;
- natura transfrontalieră a efectelor;
- riscurile pentru sănătatea populației și pentru mediu;
- valoarea caracteristicilor speciale naturale și/ sau culturale și vulnerabilitatea zonei afectate de impact.

Caracteristicile în ceea ce privește pozitivitatea, negativitatea sau incertitudinea cu privire la efectele înregistrate și semnificația (sau intensitatea) au fost specificate în matricele de evaluare. Fiecare impact asupra mediului a primit un punctaj, în funcție de semnificația sa (adică o notare de la "-2" la "2", unde "2" reprezintă un efect potențial pozitiv puternic, "-2" reprezintă un efect potențial negativ puternic, iar "0" un efect potențial neutru / nici un efect). Semnul și intensitatea efectelor au fost asociate cu diferite culori. Acest lucru ar trebui să ajute cititorul să obțină o privire de ansamblu asupra efectelor măsurilor și să identifice combinația de acțiuni care pot genera potențiale efecte semnificative sau negative asupra mediului.

Legenda efectelor potențiale	
++ (2)	Efect potențial pozitiv puternic
+ (1)	Efect potențial pozitiv
0	Neutru / nici un efect
-(-1)	Efect potențial negativ
-- (-2)	Efect potențial negativ puternic
+/-	Efect mixt
?	Efect incert

C) Evaluarea efectelor cumulative asupra mediului

După identificarea efectelor de mediu semnificative ale măsurilor individuale și domeniilor de intervenție, au fost evaluate efectele cumulative. Prin cumul se înțelege efectul simultan al mai multor acțiuni asupra aspectelor individuale de mediu.

Evaluarea efectului general al PNDR 2014-2020 asupra fiecărui aspect de mediu a fost furnizată prin analiza critică a efectelor potențiale ale măsurilor individuale, ținându-se cont și de ponderarea efectului potențial estimat în raport cu alocările financiare ale Priorităților și Domeniilor de Intervenție (implicit cu categoriile de cheltuieli eligibile). Evaluarea SEA oferă posibilitatea de a lua în considerare modul în care măsurile selectate în cadrul fiecărui domeniu de intervenție pot fi

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

structurate/adaptate pentru a contribui la obținerea de beneficii de mediu în România, prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020.

1.5 Surse de informații

O analiză inițială a datelor de bază disponibile a inclus setul de date existente, cum ar fi cele disponibile din surse on-line. Anumite date cu niveluri diferite de detaliu sunt disponibile prin intermediul bazelor de date și rapoartelor furnizate de autorități publice. De asemenea, informațiile au fost extrase din analiza socio-economică și de mediu realizată în cadrul PNDR 2014 - 2020.

De asemenea, informațiile și datele utilizate în procesul SEA au fost obținute în timpul consultărilor cu Autoritatea de Management și alte autorități relevante, de la Agenția Europeană de Mediu, Institutul Național de Statistică, Agenția Națională de Mediu și Eurostat și din rapoarte/ programe/ strategii precum:

- Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- Raport anual – Calitatea Aerului în România, 2013, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- Sinteza calității apelor din România în anul 2012, Administrația Națională -"Apele Române" - (extras);
- Raport privind starea factorilor de mediu la nivel național, Agenția Națională pentru Protecția Mediului;
- Legea nr. 451/2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului;
- Hotărârea Guvernului nr. 1081/2013 privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune pentru conservarea biodiversității 2014-2020;
- Administrația Națională -"Apele Române" - Sinteza calității apelor din România în anul 2012 (extras);
- Planurile de amenajare a bazinelor hidrografice și Planurile de Management ale bazinelor hidrografice, Administrația Națională -"Apele Române";
- Hotărârea Guvernului nr. 846/2010 pentru aprobarea Strategiei naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 626, din 6 septembrie 2010);
- OUG nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor permanente și pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991.

Ca parte a evaluării analizei SWOT și a nevoilor identificate, echipa de evaluare ex-ante a identificat/ evaluat o grilă de indicatori, dintre care unii sunt relevanți pentru obiectivele principale ale SEA și sunt propuși pentru a fi aplicați în monitorizarea impactului PNDR 2014 - 2020 asupra mediului.

2. Caracterizarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020

Anexa 2 a HG nr. 1076/2004 prevede ca Raportul de mediu să includă un rezumat al conținutului, principalelor obiective ale PNDR și al relațiilor sale cu alte planuri, programe și strategii.

2.1 Date de bază și de fond

Numele autorității responsabile:

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală.

Titlul Programului:

Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 – 2020

Orizontul de timp:

2014 - 2020

Zona vizată:

Întreg teritoriul României, deoarece programul de dezvoltare rurală este un document strategic național.

România are o suprafață totală de 238.391 km² și o populație de 21,356 milioane de locuitori. În anul 2012, spațiul rural avea o suprafață de 207.522 km² (87,1%), pe acest teritoriu locuind 45% din populația totală a României. Populația rurală nu este distribuită uniform pe teritoriul țării. În special în partea de est a țării, există zone rurale mai puțin populate (26,51 locuitori/km²). Zonele geografice (munți, dealuri și câmpii) sunt repartizate în proporții relativ echilibrate.

Principalele caracteristici rurale și de mediu

Mediul natural din România este în general caracterizat printr-o stare bună de conservare a resurselor naturale de sol și apă, prin varietatea peisajelor tradiționale și printr-o remarcabilă diversitate biologică. Cu toate acestea, o parte din aceste resurse sunt supuse unor factori de presiune, cu impact asupra potențialului lor productiv, cantitativ și calitativ.

România are un potențial de dezvoltare semnificativ. În ansamblu, mediul rural înregistrează deficiențe semnificative în dezvoltarea socio-economică și în ceea ce privește calitatea vieții populației din mediul rural, acesta din urmă fiind caracterizat de:

- deficiențe structurale persistente;
- nivel scăzut al activității antreprenoriale și al valorii adăugate, cu activități ce necesită un aport intensiv al forței de muncă, în special în ceea ce privește agricultura de (semi)subzistență;
- orientare redusă către export;
- investiții scăzute și insuficient bazate pe cererea de piață existentă, în sectorul de cercetare-dezvoltare;
- discrepanțe accentuate în ceea ce privește accesul la servicii și infrastructură în zonele rurale în raport cu zonele urbane;

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

- adâncirea discrepanțelor regionale;
- o pondere mare a populației aflată în risc de sărăcie și excluziune socială;
- o serie de riscuri de mediu, de origine antropică și naturală, care pot fi amplificate de manifestarea tot mai accentuată a fenomenelor asociate schimbărilor climatice, care reprezintă o amenințare pentru zonele rurale și pentru întreaga țară.

Sprrijin pentru dezvoltare agricolă și rurală

România se confruntă cu provocări în valorificarea potențialului economic și social al sectorului agro-alimentar. Prin intermediul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020, se oferă o reală oportunitate pentru a combate punctele slabe ale acestui sector, pe baza consolidării avantajelor specifice acestui sector și a progresului realizat prin PNDR 2007-2013. Au fost înregistrate îmbunătățiri semnificative în perioada 2007-2013, în special în ceea ce privește o mai bună integrare a producătorilor și procesatorilor în lanțul agro-alimentar, reînnoirea generațiilor de fermieri, aplicarea de practici și realizarea de investiții ecologice, diversificarea activităților economice și dezvoltarea infrastructurii locale.

PNDR se elaborează în conformitate cu Regulamentul UE nr. 1305/2013 *privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului* și furnizează un set de măsuri economice, de mediu și sociale, concepute pentru a dezvolta zonele rurale din România. PNDR 2014 – 2020 va fi finanțat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Acesta face parte din Fondurile Structurale și de Investiții Europene (Fondurile ESI), care prezintă o nouă abordare propusă de Comisia Europeană, ce vizează alinierea a cinci fonduri UE: FEADR, Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), Fondul de Coeziune (FC) și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM). Cele cinci fonduri sunt în prezent distribuite separat. Pentru perioada 2014-2020 Fondurile ESI vor fi gestionate avându-se în vedere creșterea gradului de complementaritate, în acest fel sprijinindu-se într-un mod unitar atingerea obiectivelor de creștere a competitivității, asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, precum și de obținere a unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă. Modul în care se asigură alinierea fondurilor este stabilit prin Acordul de Parteneriat încheiat între România și CE.

2.2 Obiectivele PNDR 2014 - 2020

Programul este conceput pentru a sprijini dezvoltarea rurală a României în perioada 2014-2020. PNDR 2014-2020 va sprijini dezvoltarea zonelor rurale prin abordarea următoarelor obiective strategice:

1. Creșterea viabilității, modernizarea și restructurarea exploatațiilor agricole, în special a celor de dimensiuni mici și mijlocii, întinerirea generației de fermieri, dezvoltarea sectorului de procesare, consolidarea poziției pe piață a producătorilor agricoli;
2. Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice;
3. Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale.

Aceste obiective sunt corelate cu obiectivele strategice definite la nivel național, cu Politica Agricolă Comună și cu Strategia Europa 2020. Atingerea acestor obiective va fi asigurată prin considerarea următoarelor șase priorități ale UE stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR:

1. Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și în zonele rurale;
2. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor;
3. Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură;
4. Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură;
5. Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic;
6. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

Având în vedere evoluția rapidă a societății și intensificarea provocărilor pe termen lung (globalizarea, presiunea asupra resurselor, schimbările climatice), Strategia Europa 2020 recunoaște că acțiunile inovatoare, respectul pentru mediul înconjurător și atenuarea schimbărilor climatice sunt elemente importante în cadrul eforturilor de a avea o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Sprijinul acordat în baza Regulamentului (UE) 1305/2013 contribuie, de asemenea, prin intermediul celor șase priorități de dezvoltare rurală menționate mai sus, la atingerea a trei obiective transversale, respectiv inovarea, protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea.

Nevoile specifice au fost identificate prin analiza SWOT și sunt formulate în cadrul PNDR 2014-2020 astfel:

Nr.	Titlul nevoii
1	Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor
2	Servicii de consiliere și consultanță agricolă adecvate și de calitate
3	Adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor și procesatorilor
4	Nivel adecvat de capital și tehnologie pentru realizarea de activități agricole moderne
5	Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE
6	Reînnoirea generațiilor de fermieri
7	Restructurarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață
8	Înființarea de grupuri și organizații de producători
9	Lanțuri scurte de aprovizionare funcționale
10	Managementul riscului în agricultură și silvicultură
11	Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, mici antreprenori din zonele rurale
12	Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere
13	Susținerea unui management durabil al pădurilor
14	Creșterea suprafețelor împădurite
15	Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă
16	Protecția și îmbunătățirea resurselor de sol
17	Adaptarea la efectele schimbărilor climatice
18	Nivel redus de emisii de gaze cu efect de seră din sectorul agricol și sprijinirea trecerii către o economie cu emisii scăzute de carbon
19	Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială
20	Infrastructura de bază și servicii adecvate în zonele rurale
21	Creșterea numărului de locuri de muncă în zonele rurale
22	Patrimoniul local conservat
23	Dezvoltare locală prin abordarea LEADER
24	Rețea națională de dezvoltare rurală funcțională
25	Accesul la infrastructura modernă TIC
26	Modernizarea infrastructurii de învățământ agricol

Modalitatea în care nevoile identificate vor fi satisfăcute prin intermediul programului și a celor șase priorități de dezvoltare rurală și a domeniilor de intervenție ale acestora este prezentată în tabelul din anexa A.

2.3 Prezentarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Componentele cheie ale PNDR 2014-2020 sunt prioritățile, domeniile de intervenție și măsurile. Tabelul de mai jos oferă o imagine de ansamblu a priorităților, domeniilor de intervenție și a combinațiilor de măsuri selectate pentru PNDR 2014-2020.

Priorități, domenii de intervenție și combinația de măsuri ale PNDR

Prioritatea 1 Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale		
Domenii de intervenție		Măsuri
1A	Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art. 14) Măsura 2. Servicii de consiliere (Art. 15) Măsura 16. Cooperare (Art. 35)
1B	Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și a unei performanțe de mediu îmbunătățite	Măsura 16. Cooperare (Art. 35)
1C	Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art. 14)
Prioritatea 2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor		
Domenii de intervenție		Măsuri
2A	Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 4. Investiții în active fizice (Art. 17) Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art. 19)
2B	Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art. 19)
2C	Îmbunătățirea performanței	Măsura 4. Investiții în active fizice (Art. 17)

	economice a pădurilor	
Prioritatea 3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură		
Domenii de intervenție		Măsuri
3A	Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale	Măsura 1 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art. 14) Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 4. Investiții în active fizice (Art. 17) Măsura 9. Înființarea grupurilor de producători (Art.27) Măsura 14 Bunăstarea animalelor (Art. 33) Măsura 16. Cooperare (Art. 35)
3B	Sprrijinirea gestionării și a prevenirii riscurilor la nivelul exploatațiilor	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art. 14) Măsura 17.Gestionarea riscurilor(Art. 36)
Prioritatea 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură		
Domenii de intervenție		Măsuri
4A	Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice și în cadrul activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art. 14) Măsura 10.Agro-mediul și climă (Art. 28) Măsura 15. Servicii de silvo-mediul, servicii climatice și conservarea pădurilor(Art. 34)
4B	Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art. 14) Măsura 11. Agricultură ecologică (Art. 29)
4C	Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art. 14) Măsura 10.Agro-mediul și climă (Art. 28) Măsura 13. Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (Art.31) Măsura 15. Servicii de silvo-mediul, servicii climatice și conservarea pădurilor (Art. 34)
Prioritatea 5: Promovarea eficienței resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și forestier		
Domenii de intervenție		Măsuri

5A	Eficientizarea utilizării apei în agricultură	Măsura 4. Investiții în active fizice (Art.17) Măsura 10. Agro-mediu și climă (Art. 28)
5B	Eficientizarea utilizării energiei în sectorul agro-alimentar	-
5C	Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei	Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art. 19)
5D	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură	Măsura 4. Investiții în active fizice (Art.17)
5E	Promovarea conservării și a sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură	Măsura 8. Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor (Art. 21)
Prioritatea 6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale		
Domenii de intervenție		Măsuri
6A	Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă	Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 4. Investiții în active fizice (Art.17) Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art. 19)
6B	Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	Măsura 7. Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (Art. 20) Măsura 19. Dezvoltarea locală a LEADER (Art. 42-44)

În tabelul următor se realizează o enumerare a tuturor măsurilor relevante incluse în cadrul PNDR 2014-2020.

Lista măsurilor

Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14)
Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15)
Măsura 4. Investiții în active fizice (Art. 17)
Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art. 19)
Măsura 7. Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (Art. 20)
Măsura 8. Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor (Art. 21)
Măsura 9. Înființarea grupurilor de producători (Art.27)
Măsura 10. Agro-mediu și climă (Art. 28)
Măsura 11. Agricultură ecologică (Art. 29)
Măsura 13. Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (Art.31)
Măsura 15. Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (Art. 34)
Măsura 16. Cooperare (Art. 35)

Măsura 17. Gestionarea riscurilor (Art. 36)

Măsura 19. Dezvoltarea locală a LEADER (Art. 42-44)

Măsurile ca principale purtătoare ale impactului PNDR 2014-2020 asupra mediului, au fost utilizate pentru a evalua efectele de mediu la nivelul domeniilor de intervenție sau efectul de ansamblu al priorităților respective.

2.4 Identificarea altor planuri, programe, politici și strategii

Scopul analizei altor politici, planuri și strategii și a obiectivelor lor de mediu este acela de a asigura faptul că relația cu alte documente și cerințele acestora este considerată, pentru a stabili dacă PNDR este afectat de factorii externi și pentru a contribui la identificarea obiectivelor SEA.

PNDR va avea conexiuni cu alte planuri, programe și strategii existente și este influențat în mod direct și indirect de o serie de planuri, programe și strategii naționale și internaționale.

Tabelul de mai jos prezintă un rezumat al planurilor și programelor incluse în analiză, ca parte a procesului de elaborare a SEA, împărțit în funcție de sector sau de subiect. La nivelul acestor documente au fost analizate obiectivele/cerințele principalele și modul în care obiectivele/cerințele ar putea fi relevante pentru dezvoltarea PNDR 2014 - 2020. Analiza a arătat faptul că, în majoritatea cazurilor, PNDR 2014 - 2020 fie va sprijini alte planuri și programe prin obiective similare, fie nu va avea nicio legătură cu acestea. Informații suplimentare cu privire la modul în care aceste obiective au conexiuni cu PNDR 2014 - 2020 sunt prezentate în Anexa B.

Lista planurilor, programelor, politicilor și strategiilor

Sector/Subiect	Titlul planului, programului, politicii și strategiei
Domeniul cadru al PNDR	<ul style="list-style-type: none"> Programul Național de Dezvoltare Rurală PNDR 2007-2013 și evaluarea intermediară a acestuia; Regulamentul UE nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR); Europa 2020 – Strategia europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii; Politica de Coeziune UE 2014-2020; Politica Agricolă Comună (PAC); Acordul de Parteneriat încheiat între România și CE pentru perioada de programare 2014-2020.
Dezvoltare durabilă	<ul style="list-style-type: none"> Strategia de dezvoltare durabilă CE (2009); Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013–2020–2030.
Agricultură/ Exploatații agricole	<ul style="list-style-type: none"> Cadrul Strategic Național de Referință pentru Dezvoltarea Durabilă a Sectorului Agro-alimentar și a Spațiului Rural în perioada 2014-2020-2030; Strategia de Dezvoltare Rurală a României 2014-2020; Strategia pentru Dezvoltare a Agriculturii pe termen mediu și lung -

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Sector/Subiect	Titlul planului, programului, politicii și strategiei
	<p>2020-2030 (în curs de elaborare);</p> <ul style="list-style-type: none"> Planul Strategic Național Multianual privind Acvacultura (în curs de elaborare).
Biodiversitate, floră și faună	<ul style="list-style-type: none"> Strategia UE pentru Biodiversitate pentru 2011 - 2020; Strategia națională și planul de acțiune pentru conservarea biodiversității 2010 – 2020.
Economie/ Industrie	<ul style="list-style-type: none"> Europa 2020 – Strategia europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii; Programul Național de Reformă (PNR) 2011-2013; Raport privind implementarea Programului Național de Reformă 2011-2013 (martie 2013); Strategia Națională privind Agenda Digitală a României (Iulie 2013); Strategia națională de cercetare și inovare 2014 - 2020, versiune tehnică februarie 2014; Strategia națională pentru competitivitate 2014 – 2020; Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2013-2020 (draft).
Apă	<ul style="list-style-type: none"> Strategia Națională de Management al Riscului de Inundații; Planurile de amenajare ale bazinelor hidrografice; Planul de implementare pentru Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole; Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole; Strategia națională privind reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării, pe termen scurt, mediu și lung; Planurile de amenajare a bazinelor hidrografice și Planurile de Management ale bazinelor hidrografice, Administrația Națională -"Apele Române"; Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung; Planuri de restricții și folosire a apei în perioade deficitare.
Aer	<ul style="list-style-type: none"> Raport anual asupra calității aerului 2012; Raport anual asupra calității aerului 2013.
Climă și energie	<ul style="list-style-type: none"> Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice (2013); Strategia Națională a României privind schimbările climatice 2013 - 2020; Strategia Energetică a României pentru perioada 2007 - 2020 actualizată pentru perioada 2011 – 2020 – în revizuire.
Populație și Sănătate publică	<ul style="list-style-type: none"> Strategia Națională de Sănătate 2014-2020; Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2013-2020; Strategia Națională de Reducere a Sărăciei 2014 – 2020; Strategia Națională de Învățare pe tot Parcursul Vieții; Strategia Națională pentru Dezvoltarea Infrastructurii Educaționale.
Resurse și deșeuri	<ul style="list-style-type: none"> O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor – inițiativă majoră a Strategiei Europa 2020; Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020/HG nr.

Sector/Subiect	Titlul planului, programului, politicii și strategiei
	870/2013 privind aprobarea Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor 2014 - 2020; <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Gestionare a Deșeurilor 2003 – 2013.
Patrimoniu cultural și peisaj	<ul style="list-style-type: none"> • Convenția europeană a peisajului 2004.

3. Aspecte relevante ale stării actuale a mediului și evoluția probabilă a acesteia fără implementarea Programului

---

Anexa 2 a HG nr. 1076/2004 subliniază faptul că raportul de mediu trebuie să descrie aspectele relevante ale stării actuale a mediului și evoluția sa probabilă în condițiile în care programul nu va fi implementat.

Starea mediului în România este monitorizată și evaluată în mod constant, iar rezultatele sunt publicate într-un raport specific privind starea mediului. Acest capitol al Raportului de Mediu se concentrează pe evaluarea stării actuale a mediului în baza celui mai recent raport disponibil cu privire la starea mediului, din 2012.

De asemenea, această secțiune oferă o scurtă analiză și sinteză a situației actuale în raport cu principalele subiecte relevante de mediu pentru PNDR. Rezultatele se bazează în principal pe analiza socio-economică prezentată în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020 și în Raportul periodic privind starea mediului în România, emis în 2012 și furnizat anual de către Agenția Națională pentru Protecția Mediului.

Descrierea evoluției probabile a condițiilor de mediu, fără implementarea PNDR ("alternativa zero") reprezintă baza pentru evaluarea generală a programului.

3.1 Starea actuală a mediului

3.1.1 Biodiversitate, floră, faună

Faună, floră, biodiversitate–stare și tendințe (rezumat):

Diversitatea biologică, atât în ceea ce privește ecosistemele cât și speciile, este extrem de ridicată și reprezintă una dintre cele mai mari valori ale României. În prezent, suprafața ariilor naturale protejate de interes național, raportată la suprafața țării, este de 7%, iar suprafața totală a siturilor Natura 2000, raportată la suprafața țării, este de 22,68%. Pierderea biodiversității este un fenomen care necesită nu doar o abordare națională, ci și una internațională.

Descriere:

Pădurile

Suprafața totală a fondului forestier național (FFN) și a vegetației forestiere din afara fondului forestier național (VFAFFN) s-a menținut la un nivel relativ constant în timp, astfel că la nivelul anului 2012 aceasta era de 6.746.906 ha, reprezentând cca. 28,3% din suprafața totală a fondului funciar național, sub media europeană de 37,6%. Ponderea cea mai mare în cadrul FFN o dețin pădurile proprietate publică a statului (50,4% din total) urmate de cele proprietate privată a persoanelor fizice și juridice (32,6%), cele proprietate a unităților administrativ teritoriale reprezentând cca.17% . În UE 27, ponderea în total suprafața a pădurilor publice este de cca. 33%, iar a celor private de cca. 67%. Pădurile proprietate privată sunt caracterizate de exploatații mici și fragmentate. Mărimea medie a exploatației forestiere este de aproximativ 2,56 ha/proprietate (există

cca. 830.000 de proprietari). În conformitate cu prevederile legislației silvice în vigoare administrarea FFN, indiferent de natura proprietății, trebuie să se realizeze prin ocoale silvice. Până la sfârșitul anului 2011 au fost autorizate și reautorizate 466 structuri de administrare silvică, din care 326 ocoale din structura Regiei Naționale a Pădurilor Romsilva (administratorul legal al pădurilor statului) și 140 ocoale silvice private.

Periodic pădurile sunt afectate de acțiunea negativă a unor factori biotici și abiotici. Se estimează că în medie, în România, 1 milion de m³ de lemn este doborât anual de acțiunea vântului și a zăpezii, iar circa 130.000 de ha de păduri din FFN, în principal zonele de câmpie, sunt afectate anual de fenomene de uscare datorate deficitului de apă din sol.

Administrarea eficientă a sectorului forestier întâmpină o serie de impedimente. În primul rând, rețeaua de drumuri forestiere este slab dezvoltată, densitatea medie a acestora, respectiv de 6,4 m/ha, fiind cu mult sub nivelul altor țări europene, care au, în linii mari, topografie similară (Austria 36 m/ha, Elveția 40 m/ha și Franța 26 m/ha). De asemenea, dotarea tehnică a firmelor care activează în industria de exploatare și prelucrare primară a lemnului este insuficientă, învechită și slab diversificată. În ceea ce privește productivitatea muncii pentru acest sector, ea rămâne cu 14,7% mai mică decât în UE 27 (media anilor 2008-2010 fost de 8.608,4 euro/AWU, în RO, și de 10.086,7 euro/AWU, în UE 27).

Pădurile, care au un rol important în protejarea și conservarea diversității biologice, au fost clasificate în anul 2005 în două clase, în funcție de intervenția factorului uman: *Clasa I – Conservarea biodiversității* (398.000 ha, cu subclasele: 1.1 – fără intervenție – 136.200 ha; 1.2 – cu minimă intervenție -83.800 ha; 1.3 – cu conservare prin management activ – 178.400 ha); *Clasa II – Protecția peisajelor și a elementelor naturale specifice* (140.500 ha). Conform sistemului românesc de clasificare, pădurile cu funcții speciale de protecție dețin 53,3% din suprafața totală a FFN, din care: 43% pentru protecția solului; 31% pentru protecția apelor; 11% pentru recreere; 10% cu funcții științifice de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier; 5% pentru protecție contra factorilor climatici și industriali.

Pajiștile

Din totalul de 10.542.000 km² de pajiști la nivel mondial, 715.000 km² se găsesc în Europa și 17.486 km² în România (7,32% din teritoriul național). 2000 km² de pajiști au fost incluse în sistemul național de arii naturale protejate (11,43%). Zonele aride, semiaride și uscat-subumede definite conform UNCCD reprezintă 30% din teritoriul național. Peste 74% din pajiști se află în zonele de deal și munte, 4% din acestea fiind în zonele alpine și subalpine. Restul de 26% se află în zonele de câmpie, cu predominanță în zona de stepă.

Ecosistemele de apă dulce și salmastră

În România au fost identificate următoarele categorii de sisteme acvatice:

- a) râuri permanente – 55.535 km, reprezentând 70 % din totalul cursurilor de apă;
- b) râuri nepermanente – 23.370 km, reprezentând 30 % din totalul cursurilor de apă;
- c) lacuri naturale – un număr de 117 cu suprafața mai mare de 0,5 km², dintre care 52 % sunt în Delta Dunării;

- d) lacuri de acumulare – un număr de 255 cu suprafața mai mare de 0,5 km²;
- e) ape tranzitorii – 174 km (fluviale 46 km și marine 128 km).

Habitatele naturale și seminaturale

Uniunea Europeană a dezvoltat un sistem de clasificare a habitatelor naturale europene, inclusiv a celor din România. Noțiunea de "habitat natural", așa cum este definită în *Directiva Habitate nr. 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice*, se referă la zone terestre sau acvatice ce se disting prin caracteristici geografice, abiotice și biotice, în întregime naturale sau seminaturale, fiind în mare parte similară cu noțiunea de ecosistem. Habitatele naturale și seminaturale, întâlnite la nivel național caracterizează mediul acvatic, terestru și subteran. Acestea sunt habitate acvatice – habitate marine, costiere și de apă dulce, habitate terestre – habitat de pădure, de pajiști și tufărișuri, habitat de turbării și zone umede, habitat de stepă și silvostepă; habitate subterane – habitat de peșteră.

În România sunt acceptate mai multe sisteme de clasificare a tipurilor de habitate, neexistând un sistem unitar. Ca urmare a studiilor efectuate prin Programul CORINE Biotops au fost identificate 783 tipuri de habitate în 261 de zone de pe întreg teritoriul țării.

Sistemul de arii naturale protejate

Mediul natural din România se caracterizează, în general, printr-o stare bună de conservare a resurselor naturale de sol și apă. Totuși, o parte din aceste resurse sunt supuse unor factori de presiune cu efecte asupra potențialului lor productiv, cantitativ și calitativ. Referitor la suprafața fondului funciar, în perioada 2006 – 2012 se constată o ușoară diminuare a suprafeței agricole (cu 0,79%) și o creștere a suprafețelor terenurilor neproductive și degradate (cu 11,6%). La nivelul anului 2010, peste 1,3 milioane ha din suprafața de teren agricol este neutilizată ca urmare a precarității factorilor de producție din exploatațile mici, funcționării necorespunzătoare a piețelor agricole, a restricțiilor determinate de factorii naturali (climă, formă de relief, caracteristici edafice etc.), a litigiilor dintre proprietari etc. Circa 55%, respectiv 2,49 milioane ha, din suprafața utilizată a pajiștilor în anul 2010 era utilizată în regim extensiv (reprezentând 18,7% din SAU la nivel național). Față de anul 2007, în anul 2010, suprafața de pajiști utilizată extensiv a crescut cu cca. 24%. România este una dintre cele mai importante țări din UE în ceea ce privește diversitatea biologică. De asemenea, în România se regăsesc cele mai multe regiuni bio-geografice de la nivelul UE, respectiv 5 din cele 9 existente, cu următoarea dispunere: continentală (53% din suprafața țării), alpină (23%), stepică (17%), panonică (6%) și pontică.

În 2011, siturile Natura 2000 ocupau 5.406.718 ha, reprezentând 22,7% din suprafața fondului funciar (locul 7 la nivelul UE-27), din care SPA - 3.554.250 ha și SCI - 3.995.251 ha. Astfel, 12,5% din SAU și 38,6 % din suprafața FFN se regăsește în siturile Natura 2000.

Siturile Natura 2000 se administrează în baza principiilor unei dezvoltări durabile, având ca scop găsirea unor soluții care să permită desfășurarea activităților economice simultan cu conservarea biodiversității.

În contextul internațional de preocupare privind pierderea accelerată de biodiversitate, Uniunea Europeană și-a asumat rolul de lider în ceea ce privește definirea unor acțiuni și măsuri care să asigure conservarea speciilor sălbatice și a habitatelor naturale de interes comunitar, conform

Opțiunilor pentru o perspectivă și un obiectiv post-2010 în materie de biodiversitate la nivelul UE specificate în Comunicarea Comisiei nr. 4 final/19.01.2010 către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Planul Strategic are ca scop reducerea ratei actuale de distrugere a biodiversității la nivel global, regional și național și trebuie transpus în mod corespunzător la nivelul statelor membre. Acțiunile implementate în acest sens au presupus și crearea unei rețele care include un eșantion reprezentativ din toate speciile și habitatele naturale de interes comunitar, în vederea protejării corespunzătoare a acestora, garantând astfel viabilitatea acestora pe termen lung. Această rețea – numită Natura 2000 – se opune tendinței actuale de fragmentare a habitatelor naturale și are ca fundament faptul că dezvoltarea sistemelor socio-economice poate fi realizată numai pe baza sistemelor ecologice naturale și semi-naturale.

Scopul rețelei Natura 2000 nu este acela de a crea sanctuare care să excludă sistematic prezența oricărei activități umane. Conservarea biodiversității în aceste zone va necesita, de fapt, menținerea și promovarea unor activități umane. Din acest motiv, statele membre trebuie să stabilească un regim general de protejare a siturilor Natura 2000, constând din măsuri și inițiative pozitive, bazate pe stabilirea unor planuri de management sau a unor acțiuni cu caracter statutar, administrativ sau contractual.

Natura 2000 reprezintă o rețea de zone desemnate de pe teritoriul Uniunii Europene în cadrul căreia sunt conservate specii și habitate vulnerabile la nivelul întregului continent. Programul Natura 2000 are la bază două Directive ale Uniunii Europene denumite generic Directiva Păsări și Directiva Habitate, directive transpuse în legislația națională prin OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Obiectivul principal al rețelei Europene de zone protejate NATURA 2000 - desemnate pe baza Directivei Păsări respectiv Directivei Habitate - este ca aceste zone să asigure pe termen lung „statutul de conservare favorabilă” a speciilor pentru fiecare sit desemnat.

Evaluarea „statutului de conservare favorabilă” a habitatelor și speciilor de interes european raportată la nivel național este încă în proces de implementare, România trebuind să raporteze periodic către Comisia Europeană, situația cu privire la îndeplinirea acestui obiectiv. Singurul indicator obiectiv și cantitativ cu privire la statutul unei specii într-o anumită zonă este mărimea populației, respectiv schimbarea mărimii populațiilor. Este, deci, esențial ca impactul unor investiții asupra acelor specii pentru care zona a fost desemnată ca sit Natura 2000, să fie evaluat complet prin metode științifice. În majoritatea cazurilor impactul poate fi minimizat sau sensibil micșorat prin selectarea atentă și implementarea corectă a metodelor de diminuare a impactului.

Ca urmare a finalizării Programul Operațional Sectorial Mediu 2007-2013 (axa IV – Biodiversitate), în perioada următoare se vor aproba planuri de management pentru mai multe situri Natura 2000 la nivel național, indicatorul de axă fiind de 243 de planuri de management. Conform datelor furnizate de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, la jumătatea anului 2013 existau doar 2 Planuri de management aprobate pentru cele 383 zone SCI și 148 SPA desemnate la nivelul țării. Prin intrarea în vigoare a acestor planuri, managementul activ al acestor suprafețe va putea fi realizat iar impactul investițiilor asupra obiectivelor de conservare poate fi minimizat prin selectarea în baza unor criterii științifice a acelor zone din interiorul siturilor Natura 2000 unde anumite categorii de investiții sunt posibile fără a avea un impact negativ asupra habitatelor și speciilor de importanță comunitară.

Pentru asigurarea măsurilor speciale de protecție și conservare „in situ” a bunurilor patrimoniului natural, pe lângă sistemul de gestionare instituit prin desemnarea siturilor Natura 2000, în România

există un sistem național de arii naturale protejate funcțional, dezvoltat în timp, care acoperă o suprafață semnificativă la nivel național (suprafețe ocupate în anul 2012: rezervații ale bioseferei – 664.446 ha; parcuri naționale – 316.782 ha; parcuri naturale - 772.810 ha; rezervații științifice, monumente ale naturii, rezervații naturale – 387.387 ha; zone umede de importanță internațională – 804.497 ha).

La nivel național, a fost identificat un număr de 783 tipuri de habitate, din care 196 habitate specifice pajiștilor, 206 habitate forestiere și 135 habitate specifice celorlalte tipuri de terenuri agricole, 13 habitate de coastă, 143 habitate specifice zonelor umede și 90 habitate specifice dunelor și zonelor stâncoase.

România deține una din resursele cele mai bogate de terenuri agricole care pot fi clasificate ca având o înaltă valoare naturală (locul 5 în UE-27 cu o suprafață de 5.221.251 ha). O contribuție ridicată la menținerea biodiversității în România o au suprafețele de pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) care, în 2010, acopereau o suprafață de cca. 2,79 mil. ha. În această categorie erau încadrate pajiștile naturale și semi-naturale. O înaltă valoare naturală prezintă și livezile tradiționale extensive (incluse în zonele eligibile HNV în România începând cu anul 2012), peisajele mozaicate incluzând pajiști, arbori, arbuști și parcele agricole de dimensiuni mici cultivate extensiv în care biodiversitatea, inclusiv fauna sălbatică, este ridicată sau pajiștile aflate în vecinătatea pădurilor. Conform rezultatelor studiilor referitoare la valoarea conservativă a habitatelor de pajiști naturale și seminaturale din zona montană s-a constatat că pentru cca. 50 % din aceste tipuri de habitate sunt necesare măsuri de conservare. Ecosistemele și peisajele HNV sunt amenințate de abandonul activităților agricole, de transformarea lor în terenuri arabile, de intervenții cu efecte negative etc. În perioada 2008 - 2012, pentru conservarea biodiversității în zonele HNV au fost alocate anual fonduri din FEADR pentru o suprafață de cca. 1.2 mil. ha.

De asemenea, diversitatea ecosistemelor/habitatelor naturale este completată de diversitatea remarcabilă a speciilor. Astfel, în România, în zonele desemnate ca IBA sunt prezente păsări care dețin o pondere importantă din populația la nivel UE – 27, cum ar fi *Lanius minor* (cca. 97%), *Falco vespertinus* (cca. 58%), *Crex crex* (cca. 28%) etc., iar în unele dintre IBA sunt prezente și păsări care sunt vulnerabile, periclitare sau rare, numărul de exemplare din aceste specii de păsări fiind foarte mic, acestea fiind amenințate de scăderea numărului de exemplare. Din cele 54 de specii de păsări specifice terenurilor agricole la nivel european, în România au fost evaluate atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ, 20 de specii. În 2010, valoarea de referință necesară pentru calcularea indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole era de 1,47 = 100%. În perioada de programare 2007-2013 au fost, de asemenea, alocate fonduri din FEADR pentru conservarea speciilor.

Conform **Strategiei Naționale și a Planului de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014-2020**, amenințările directe asupra biodiversității în România sunt:

1. Conversia terenurilor;
2. Dezvoltarea infrastructurii;
3. Extinderea și dezvoltarea așezărilor umane; Lucrările hidrotehnice
4. Supraexploatarea resurselor naturale;
5. Exploatarea neadecvată a resurselor neregenerabile;

6. Speciile invazive;
7. Schimbările climatice;
8. Poluarea.

Dintre amenințările enunțate anterior, luând în considerare și obiectivele PNDR 2014-2020, o atenție crescută trebuie alocată conversiei terenurilor. Această amenințare reprezintă cauza principală a pierderii de biodiversitate, ducând la degradarea, distrugerea și fragmentarea habitatelor și implicit la declinul populațiilor naturale.

În prezent, conversia habitatelor naturale se menține ca o amenințare directă, vizibilă în special în următoarele cazuri:

- a) Drenarea pajiștilor umede și conversia acestora în terenuri arabile;
- b) Regularizarea râurilor și distrugerea ecosistemelor aluviale, susținută chiar cu fonduri pentru mediu;
- c) Împădurirea pajiștilor cu productivitate scăzută și a habitatelor de stepă, considerate uneori în mod exagerat de către autorități ca fiind terenuri „degradate”;
- d) Distrugerea vegetației arbustive pentru extinderea suprafețelor pășunilor sau în scopul dezvoltării turismului;
- e) Abandonarea pajiștilor și pășunilor, în special în zonele înalte, mai greu accesibile, care vor fi invadate de vegetația forestieră.

Prin Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014-2020, România își propune, pe termen mediu 2014-2020, următoarele direcții de acțiune generale:

Direcția de acțiune 1: Stoparea declinului diversității biologice reprezentată de resursele genetice, specii, ecosisteme și peisaj și refacerea sistemelor degradate până în 2020;

Direcția de acțiune 2: Integrarea politicilor privind conservarea biodiversității în toate politicile sectoriale până în 2020;

Direcția de acțiune 3: Promovarea cunoștințelor, practicilor și metodelor inovatoare tradiționale și a tehnologiilor curate ca măsuri de sprijin pentru conservarea biodiversității ca suport al dezvoltării durabile până în 2020;

Direcția de acțiune 4: Îmbunătățirea comunicării și educării în domeniul biodiversității până în 2020.

Obiective strategice:

- A. Dezvoltarea cadrului legal și instituțional general și asigurarea resurselor financiare;
- B. Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate;
- C. Asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile sălbatice protejate;
- D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice;
- E. Conservarea ex-situ;
- F. Controlul speciilor invazive;

- G. Accesul la resursele genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor ce decurg din utilizarea acestora;
- H. Susținerea și promovarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale;
- I. Dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie;
- J. Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului.

De asemenea, conform prevederilor art. 6 alin. (2) din Directiva „Habitat”, statele membre trebuie să ia măsurile adecvate pentru a evita deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, perturbarea speciilor pentru care zonele au fost desemnate, în măsura în care astfel de perturbări sunt susceptibile de a avea un efect negativ semnificativ. Aceste măsuri presupun, printre altele, evaluarea impactului activităților/ planurilor/ proiectelor situate atât în perimetrul ariei respective, cât și în afară și care pot afecta starea de conservare a speciilor sălbatice și habitatelor naturale ce fac obiectul desemnării siturilor Natura 2000. De altfel, prevederile art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările ulterioare, precizează că, în cadrul Siturilor de importanță comunitară și Ariilor speciale de conservare, sunt interzise activitățile care pot să genereze poluarea sau deteriorarea habitatelor, precum și perturbări ale speciilor pentru care au fost desemnate ariile respective, atunci când aceste activități au un efect semnificativ, având în vedere obiectivele de protecție și conservare a speciilor și habitatelor.

3.1.2 Apa

Apa- stare și tendințe (rezumat):

Gestionarea durabilă și nivelul calitativ și cantitativ al apei vor continua să fie temele dominante în ceea ce privește resursele de apă pentru agricultură. Furnizarea de apă pentru agricultură și creșterea eficienței utilizării acesteia necesită îmbunătățiri. Conformarea cu Directiva-Cadru privind „Apa” va necesita un efort susținut.

Descriere

Resursele de apă dulce ale României sunt reduse și distribuite neuniform, ceea ce încadrează România în categoria țărilor cu resurse sărace de apă. Cu o rețea hidrografică de 78.905 km și un volum de apă al râurilor interioare de 40 miliarde m³, cantitatea medie de apă disponibilă pe locuitor este de 2.100 m³ apă/loc/an, jumătate din media europeană (4.230 m³ apă/loc/an). Acest nivel pentru România a fost stabilit fără a se lua în calcul potențialul hidrologic al Dunării (62% din total țară), deoarece acesta poate fi exploatat economic doar parțial (20-30 km³/an), ca urmare a costurilor mari de pompare și a altor factori care îngreunează gestionarea sa. În ceea ce privește calitatea apelor, aceasta este bună și foarte bună (90,8% din totalul cursurilor de apă codificate se încadrează în clasele I și II).

O parte semnificativă din suprafață agricolă a țării resimte efectele negative ale secetei, ale rezervelor de apă insuficiente și ale sistemelor de irigații slab funcționale. Absența sau gradul mare de degradare al infrastructurii de irigații a făcut ca, aproximativ 48% din suprafața agricolă totală

(7,1 mil ha, în 2006) să fie afectată de aceste fenomene (cele mai afectate zone au fost Câmpia Română, sudul Moldovei și Dobrogea). Volumul de apă utilizat pentru irigații a crescut cu 52,65%, de la 212.979 mii m³ în 2010, la 325.127 mii m³ în 2012 însă agricultura românească continuă să fie dependentă de factorii climatici. Efectele negative ale acestui fenomen se reflectă, în principal, în randamentele scăzute înregistrate la principalele culturi (35-60% din potențial).

România a elaborat în 2009 și implementează Planul Național de Management, împreună cu cele 11 Planuri de management ale bazinelor/ spațiilor hidrografice și Planul național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României. Conform informațiilor cuprinse în plan, 97,4% din suprafața României face parte din districtul hidrografic internațional al Dunării (DHID), reprezentând aproximativ 29% din suprafața acestuia.

Partea românească a DHID cuprinde 11 sub-bazine hidrografice. Din totalul de 142 de corpuri de apă subterană monitorizate în acest district hidrografic, 19 sunt în stare chimică proastă. Poluanții care duc la neatingerea stării chimice bune sunt azotații (17 corpuri de apă subterană) și amoniul (14 corpuri de apă subterană). 64% din totalul corpurilor de apă de suprafață din România au fost evaluate ca fiind în stare ecologică bună sau mai bună. Numai în cazul a mai puțin de 2% din corpurile de apă de suprafață evaluarea a indicat o stare ecologică slabă sau proastă. Circa 91,6% din corpurile de apă de suprafață din România au fost evaluate în anul 2010 ca având o calitate bună în ceea ce privește poluarea cu nitrați, circa 8,4% ca având o calitate moderată, evaluările indicând că nu au fost identificate corpuri de apă de suprafață cu o calitate scăzută. În ceea ce privește calitatea apelor subterane, 84,4% au fost identificate ca având o calitate ridicată, 6,7% moderată și 8,9% scăzută.

Una dintre cerințele esențiale ale Directivei Cadru privind Apa este stabilirea obiectivelor de calitate pentru toate corpurile de apă și implicit dezvoltarea de programe de măsuri, pentru atingerea acestor obiective, cum sunt:

- Prevenirea deteriorării stării apelor de suprafață și subterane;
- Protecția, îmbunătățirea și restaurarea tuturor corpurilor de apă de suprafață, inclusiv a celor care fac obiectul desemnării corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, precum și a corpurilor de apă subterană în vederea atingerii “stării bune” până în 2015;
- Protecția și îmbunătățirea corpurilor de apă puternic modificate și artificiale în vederea atingerii “potențialului ecologic bun” și a “stării chimice bune” până în 2015;
- Reducerea progresivă a poluării cu substanțe prioritare și încetarea evacuărilor de substanțe prioritare periculoase în apele de suprafață prin implementarea măsurilor necesare;
- Reducerea tendințelor semnificative și susținute de creștere ale poluanților în apele subterane;
- Atingerea standardelor și obiectivelor stabilite pentru zonele protejate de către legislația comunitară.
- Aglomerările umane (identificate în conformitate cu cerințele Directivei privind epurarea apelor uzate urbane - Directiva 91/271/EEC), ce au peste 2000 locuitori echivalenți (l.e.) care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare și care evacuează în resursele de apă, precum și aglomerările < 2000 l.e. sunt considerate surse semnificative punctiforme dacă au sistem de canalizare centralizat; de asemenea, sunt considerate surse semnificative de poluare, aglomerările umane cu sistem de canalizare unitar care nu au capacitatea de a colecta și epura amestecul de ape uzate și ape pluviale în perioadele cu ploii intense;

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Sunt considerate surse de poluare a apei:

- în sectorul industrial, instalațiile care intră sub incidența Directivei privind prevenirea și controlul integrat al poluării – 96/61/EC (Directiva IPPC) - inclusiv unitățile care sunt inventariate în Registrul Poluațiilor Emiși (EPER) sau în Registrul Poluațiilor Emiși și Transferați (E-PRTR) care sunt relevante pentru factorul de mediu - apă;
- în sectorul agricol:
  - unitățile care evacuează substanțe periculoase (lista I și II) și/sau substanțe prioritare peste limitele legislației în vigoare (în conformitate cu cerințele Directivei 2006/11/EC care înlocuiește Directiva 76/464/EEC privind poluarea cauzată de substanțele periculoase evacuate în mediul acvatic al Comunității;
  - ferme zootehnice ce intră sub incidența Directivei privind prevenirea și controlul integrat al poluării – 96/61/EC (Directiva IPPC) - inclusiv unitățile care sunt inventariate în Registrul Poluațiilor Emiși (EPER) care sunt relevanți pentru factorul de mediu - apă;
  - alte unități agricole cu evacuare punctiformă și care nu se conformează legislației în vigoare privind factorul de mediu apă.

23 unități industriale de tip agro-alimentar au fost identificate în anul 2012 față de cele 31 prevăzute în anul 2004, care evacuează ape uzate direct în resursele de apă. Acestea au o încărcare biodegradabilă mai mare de 4000 l.e. conform tabelului 4 al Anexei 1 din HG nr. 188/2002 privind colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate urbane, toate fiind funcționale și conforme cerințelor Directivei 91/271/CEE.

În ceea ce privește profilul de activitate, unitățile agro-industriale aparțin următoarelor domenii de activitate: industrializarea cărnii și laptelui, fabricarea băuturilor alcoolice și răcoritoare, fabricarea produselor pe bază de legume și fructe, fabricarea zahărului.

În ceea ce privește **sursele difuze de poluare semnificative**, acestea au fost identificate în Planul Național de Management cu referire la modul de utilizare al terenului și sunt:

- Aglomerările umane/localitățile care nu au sisteme de colectare a apelor uzate sau sisteme corespunzătoare de colectare și eliminare a nămolului din stațiile de epurare, precum și localitățile care au depozite de deșeuri municipale neconforme;
- Ferme agrozootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare/utilizare a dejecțiilor, localitățile identificate ca fiind zone vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole, unități care utilizează pesticide și nu se conformează legislației în vigoare, alte unități/activități agricole care pot conduce la emisii difuze semnificative;
- Depozite de materii prime, produse finite, produse auxiliare, stocare de deșeuri neconforme, unități ce produc poluări accidentale difuze, situri industriale abandonate.

În ceea ce privește **sursele difuze de poluare principale**, acestea au fost identificate în Planul Național de Management cu referire la modul de utilizare al terenului și sunt:

- aglomerările umane/localitățile care nu au sisteme de colectare a apelor uzate sau sisteme corespunzătoare de colectare și eliminare a nămolului din stațiile de epurare, precum și localitățile care au depozite de deșeuri municipale neconforme;

- ferme agrozootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare/utilizare a dejecțiilor, localitățile identificate ca fiind zone vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole, unități care utilizează pesticide și nu se conformează legislației în vigoare, alte unități/activități agricole care pot conduce la emisii difuze semnificative;
- depozite de materii prime, produse finite, produse auxiliare, depozite de deșeuri neconforme, unități ce produc poluări accidentale difuze, situri industriale abandonate.

Nitrații și fosfații în râuri și lacuri

În mod natural nitrații (NO₃) și fosfații (PO₄) din ape provin din dejecțiile animalelor acvatice (peștilor cu precădere), din solul ce formează cuveta lacustră sau din descompunerea materiei organice specifice acviferului. Surplusul de fosfați și nitrați provine din activitățile antropice, respectiv din dejecții umane și din diverse surse industriale și agricole (îngrășăminte și dejecții animaliere). Agricultură și creșterea animalelor antrenează o poluare importantă în apele subterane, cel mai adesea cumulativă și persistentă în straturile de apă.

La nivelul întregii țări, în anul 2008, există un număr de 1963 localități stabilite (și aprobate prin Ordinul comun nr.1552/743/2008 al Ministrului mediului și dezvoltării durabile și al Ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, publicat în M.Of. nr.851/18.12.2008) drept zone vulnerabile la poluarea cu nitrați, repartizate în cele 8 regiuni de dezvoltare economică. Prin ordin se prevede revizuirea zonelor vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole, la nivel de cadastru agricol, și întocmirea hărților cu aceste zone.

Pentru reducerea potențialului de poluare cu nitrați în zonele vulnerabile se impun următoarele măsuri:

- utilizarea metodelor specifice sistemelor de agricultură durabilă și biologică: planuri de fertilizare cu respectarea normelor de aplicare și a condițiilor de utilizare a îngrășămintelor pe terenurile în pantă, terenurile saturate cu apă, inundate sau acoperite cu zăpadă; rotația culturilor. Culturile de leguminoase perene (dar și anuale) sunt preferate pentru îmbunătățirea bilanțului azotului în sol, utilizarea de materiale organice reziduale provenite din sectorul zootehnic (de preferință a celor solide compostate), în combinație cu îngrășămintele minerale pentru asigurarea cu nutrienți a culturilor dar și pentru conservarea stării de fertilitate a solului. Dozele de îngrășămintele, ce urmează a fi aplicate, sunt stabilite pe baza calculului de bilanț a elementelor nutritive din sol în scopul evitării supradozării, mai ales în cazul azotului, atât pentru reducerea cheltuielilor de producție, cât și a poluării mediului;
- depozitarea reziduurilor zootehnice trebuie să respecte anumite reguli, în scopul minimizării poluării: depozitarea acestora în afara zonelor sensibile și departe de sursele de apă.

Apele subterane – calitatea apelor subterane la nivel național

Cauzele contaminării acviferului freatic cu azotați sunt multiple și au un caracter cumulativ. Cele două surse majore ale contaminării cu azotați sunt:

- spălarea permanentă a solului impregnat cu compuși cu azot proveniți din aplicarea îngrășămintelor chimice pe unele categorii de terenuri arabile, de către precipitațiile atmosferice și apa de la irigații,
- evacuarea de ape uzate încărcate cu azotați în apele de suprafață.

În anul 2012 cele mai mari concentrații de azotați s-au înregistrat în:

- spațiul hidrografic Banat, în forajele de control a poluării amplasate pe corpurile de apă ROBA01, ROBA02 și ROBA03;
- spațiul hidrografic Dobrogea-Litoral, în forajele de control a poluării amplasate pe corpurile de apă RODL01, 02, 04,05, 09, 10;
- bazinul hidrografic Jiu, în forajele ce aparțin corpurilor de apă ROJI05 și 06;
- bazinul hidrografic Olt, în corpurile de apă ROOT02, 07 și 08;
- spațiul hidrografic Argeș-Vedea, în corpurile ROAG03, 05, 08 și 09;
- bazinul hidrografic Siret, pe corpul de apă ROSI05;
- bazinul hidrografic Prut, pentru corpurile de apă subterană: ROPR02, ROPR03, ROPR04 și ROPR07;
- spațiul hidrografic Buzău - Ialomița, pentru corpurile de apă ROIL12, ROIL13 și ROIL14.

Factorii poluatori majori cu un impact negativ asupra calității apei subterane pot fi: substanțe chimice periculoase (îngrășăminte chimice, pesticide, metale grele etc.), deșeuri agro - zootehnice, deșeuri municipale și asimilabile acestora. De asemenea, calitatea apei subterane este afectată prin poluarea produsă ca urmare a necorelării creșterii capacităților de producție în agricultură și a dezvoltării urbane, cu modernizarea lucrărilor de canalizare și realizarea stațiilor de epurare, exploatarea necorespunzătoare a stațiilor de epurare existente, lipsa unui sistem organizat de colectare, depozitare și gestionare a deșeurilor și nămolurilor rezultate din epurarea apelor uzate urbane.

Astfel, la nivel național, nivelele de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile (exprimat în %) din aglomerările umane cu mai mult de 2.000 l.e. au crescut în ultimii ani. În anul 2012, valorile nivelelor de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile au fost de 58,95 % pentru colectarea apelor uzate, respectiv 48,32% pentru epurarea apelor uzate, crescând cu cca. 12% pentru colectarea apelor uzate față de anul 2007, respectiv cu cca. 11% pentru epurarea apelor uzate. Țintele de realizat pentru termenul de tranziție - anul 2013 - sunt cca. 69% pentru colectarea apelor uzate și cca. 61% pentru epurarea apelor uzate, cu asigurarea conformării aglomerărilor umane cu mai mult de 10.000 l.e. în ceea ce privește colectarea apelor uzate.

Nitrați

Directiva 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole, amendată de Regulamentul (CE) nr. 1882/2003.

Pentru fermele zootehnice se aplică mai multe tipuri de măsuri, dintre care enumerăm:

- Construcția/reabilitarea sistemelor de colectare a apelor uzate;

- Construcția/ modernizarea/extinderea/ reabilitarea stației de epurare (treapta mecanică, treapta biologică, eventual treapta terțiară, dezinfecție) – în cazul evacuării în apele de suprafață;
- Construcția/ impermeabilizarea bazinelor de stocare ape uzate/epurate și utilizarea lor ca apă de spălare și/sau irigare;
- Construcția/reabilitarea platformelor de depozitare a nămolului rezultat în urma epurării apelor uzate;
- Construcția platformelor de stocare a gunoiului de grajd (ferme cu pat uscat) pentru perioadele de interdicție a aplicării;
- Aplicarea BAT - IPPC (cele mai bune tehnici disponibile existente) la nivelul fermelor zootehnice cu creștere intensivă a porcilor și păsărilor;
- Întocmirea Planurilor de fertilizare;
- Alte tipuri de măsuri.

Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole

Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, pune în aplicare măsurile prevăzute în Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (4) și anexa nr. 1 din Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările și completările ulterioare.

Programul prevede norme clare cu privire la:

- Perioadele de interdicție în aplicarea îngrășămintelor pe terenul agricol;
- Depozitarea gunoiului de grajd și a efluenților de siloz;
- Depozitarea gunoiului de grajd în câmp;
- Gestiunea efluenților de siloz;
- Utilizarea îngrășămintelor pe terenuri în pantă;
- Restricții privind aplicarea îngrășămintelor pe terenuri saturate cu apă, inundate, înghețate sau acoperite cu zăpadă;
- Aplicarea îngrășămintelor pe terenuri adiacente cursurilor de apă sau în vecinătatea captărilor de apă potabilă;
- Norme privind aplicarea îngrășămintelor pe terenul agricol;
- Limita maximă pentru aplicarea îngrășămintelor organice de origine animală;
- Standarde privind cantitățile maxime de îngrășămintă cu azot care pot fi aplicate;
- Optimizarea rotației culturilor pentru limitarea pierderilor de azot către corpurile de apă subterană sau de suprafață;
- Aplicarea îngrășămintelor minerale și organice cu azot pe pajiști permanente (pășuni și fânețe).

Planurile de management bazinal:

Importanța Planului de management al bazinului hidrografic este deosebită pentru protejarea apelor. PMBH reprezintă instrumentul pentru implementarea Directivei Cadru Apă reglementat prin Articolul 13 și anexa VII și are drept scop gospodărirea echilibrată a resurselor de apă precum și protecția ecosistemelor acvatice, având ca obiectiv principal atingerea unei „stări bune” a apelor de suprafață și subterane.

Planul de management bazinal este în strânsă corelație cu dezvoltarea socio-economică și prezintă punctul de plecare pentru măsurile aferente activităților antropice, inclusiv măsurile de gospodărire a apelor la nivel bazinal și local și evidențiază factorii majori care influențează gospodărirea apei într-un bazin hidrografic. De asemenea, prin Planul de management se stabilesc deciziile necesare în economia apei și pentru dezvoltarea de obiective pentru o gospodărire durabilă, unitară, echilibrată și complexă a resurselor de apă. Ca infrastructură de bază a economiei, managementul apelor trebuie să ofere soluții pentru asigurarea în prezent și în viitor a necesarului de apă al populației și economiei, pornind de la caracterul regenerabil, dar limitativ, al resurselor de apă dulce, precum și de la principiile gospodăririi unitare pe bazine hidrografice a resurselor de suprafață și subterane, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

Planurile de amenajare a bazinului hidrografic (PABH) și Planurile de Management al bazinului hidrografic (PMBH). Schemele directe fixează într-o manieră generală și armonioasă, obiectivele de calitate și cantitate a apelor, urmărind să se asigure:

- o stare bună a apelor de suprafață sau, pentru corpurile de apă artificiale sau puternic modificate, un potențial ecologic bun și o stare chimică bună a apelor de suprafață;
- o stare chimică bună și un echilibru între cantitatea de apă prelevată și reîncărcarea apelor pentru toate resursele de apă subterană;
- realizarea obiectivelor special definite pentru zonele protejate, cu scopul de a reduce tratamentul necesar pentru producția de apă destinată consumului uman.

În cadrul planurilor bazinale de management, măsurile de bază, stabilite pentru fiecare fermă zootehnică identificată ca fiind presiune semnificativă, au termene de finalizare perioada 2007-2015. Costul total al investițiilor necesare pentru implementarea măsurilor la nivelul fermelor zootehnice a fost evaluat la 84,45 milioane Euro. La sfârșitul anului 2012, costurile de investiții ale măsurilor pentru fermele zootehnice au fost de 36,4 milioane Euro, ceea ce reprezintă 43% față de cele planificate până în anul 2015.

3.1.3 Sol

Sol- stare și tendințe (rezumat):

Eroziunea, compactarea, depozitarea deșeurilor, precum și neîndeplinirea obligațiilor de mediu reprezintă cel mai important risc asupra solului și a capacității sale de absorbție. Depozitarea la nivelul solului este încă opțiunea predominantă de eliminare a deșeurilor în România, depozitarea ilegală a deșeurilor rămânând o practică comună.

Descriere

Terenurile arabile ocupă 63,77% din suprafața cartată; cele mai multe terenuri se grupează în domeniul claselor de calitate a II-a (28,40%) și a III-a (38,83%). Practic în clasa I de calitate la arabil intră 6,3% din totalul terenurilor, restul claselor prezentând diferite restricții. În cazul pășunilor și al fânețelor majoritare sunt clasele III-V, în cel al viilor, clasele II-IV, iar al livezilor, clasele III-IV.

România dispune de soluri de bună calitate amenințate însă de diferite fenomene negative. Potențialul de producție al terenurilor agricole stabilit pe baza notelor de bonitare grupează terenurile agricole în 5 clase de calitate, clasa I cuprinzând terenurile de cea mai bună calitate. Cea mai mare suprafață a terenurilor arabile din România se încadrează în clasele II și III. Eroziunea solului prin acțiunea apei a fost una dintre cele mai mari probleme din România, afectând 769.400 ha (5,6% din suprafața agricolă a României, aproape de media UE27 de 6%), din care 95% au fost terenuri arabile. În anul 2006 eroziunea solului prin acțiunea apei avea o valoare de 2,6 tone/ha/an, cu 0,6% mai puțin decât în media UE27 - 2,76 tone/ha/an. În perioada 2005 – 2012, suprafața amenajată pentru combaterea eroziunii solului a crescut de la 2.281.995 ha la 2.286.221 ha.

În România, utilizarea input-urilor agro-chimice reprezentate de fertilizanți, pesticide etc., conduce la o presiune în general scăzută asupra solului și apei. Astfel, în anul 2012, cantitatea de îngrășăminte chimice și pesticide a scăzut față de anul 2005 cu 5%, respectiv 15%. Avantajul alocărilor reduse de input-uri agro-chimice este anulat de utilizarea neuniformă a acestora, având ca efect apariția unor zone de risc de poluare cu nutrienți.

Tot ca efect al practicilor agricole de utilizare a input-urilor agro-chimice, în perioada 2005-2010, România a înregistrat un surplus în bilanțul azotului (ca sursă difuză de poluare) de 6,8kg/ha, în timp ce bilanțul conținutului de fosfor din sol a fost deficitar în România (-1,3kg/ha).

Cantitatea de îngrășăminte naturale a scăzut cu 20% în perioada 1999-2012, iar suprafața pe care s-a aplicat cu 11%. În anul 2012, numai 6,5% din terenurile cultivabile sunt fertilizate cu îngrășăminte naturale, ceea ce, coroborat și cu datele fertilizării minerale, indică faptul că este necesară o echilibrare a balanței nutritive a acestor terenuri pentru a se realiza recolte sigure și stabile.

Comparativ cu țările membre ale Uniunii Europene, solurile din România nu sunt în situația de a fi „saturate” cu produse de uz fitosanitar, consumul mediu în țara noastră la hectar de teren arabil scăzând în perioada 2000 - 2012, de la 1,18 kg substanță activă/ha, la 0,70kg substanță activă /ha.

Poluarea cu reziduuri zootehnice: inventarele efectuate, în perioada 1992-1998, arată că suprafața solurilor afectate era de circa 5.000 ha. Ca urmare a scăderii șeptelului, au scăzut și cantitățile de poluanți zootehnici, iar trecerea de la creșterea animalelor în complexe, la creșterea în gospodării, a redus, într-o anumită măsură, concentrarea reziduurilor în anumite puncte și dispărarea reziduurilor pe suprafețe mai întinse, dar cu o încărcare mai redusă. Din datele preliminare ale ultimei inventarieri a terenurilor poluate, a rezultat doar suprafața de 4.973 ha ca fiind afectată de reziduuri zootehnice.

Procesele naturale și/sau antropice care afectează calitatea solurilor sunt:

- Compactarea primară și/sau secundară, inventariată pe 1.553.276 ha, din care foarte puternic și excesiv pe 214.081 ha. Cele mai mari suprafețe se regăsesc în regiunile Vest (32,4%), Nord-Est (28,5%), Sud-Muntenia (14,7%) și Centru (12,2%);
- Poluarea produsă prin sedimente datorită eroziunii (colmatare) (cod 16), semnalată în 8 județe pe 13.299 ha, din care puternică pe 4.808 ha, foarte puternică și excesivă pe 2.014 ha. Aproximativ 85% din suprafața afectată este situată în regiunea Nord-Est (11.293 ha).

Restricții ale calității solurilor sunt generate de:

- Seceta care se poate manifesta pe circa 7,1 milioane ha, din care, pe cea mai mare parte a celor 3,2 milioane ha amenajate anterior cu lucrări de irigație; în anii 2006-2007 au fost înregistrate ca fiind afectate de secetă;
- Excesul periodic de umiditate în sol care afectează circa 3,8 milioane ha, din care o mare parte din perimetrele cu lucrări de desecare-drenaj, care nu funcționează cu eficiența scontată;
- Eroziunea hidrică care este prezentă în diferite grade pe 6,3 milioane ha, dintre care circa 2,3 milioane amenajate cu lucrări antierozionale, în prezent degradate puternic în cea mai mare parte;
- Eroziunea eoliană care se manifestă pe aproape 0,4 milioane ha, cu pericol de extindere, cunoscând că, în ultimii ani, s-au defrișat unele păduri și perdele de protecție din zone cu soluri nisipoase, susceptibile acestui proces de degradare;
- Conținutul excesiv de schelet în partea superioară a solului care afectează circa 0,3 milioane ha;
- Sărăturarea solului care se resimte pe circa 0,6 milioane ha, cu unele tendințe de agravare în perimetrele irigate sau drenate și irațional exploatate;
- Deteriorarea structurii și compactarea secundară a solului care se manifestă pe circa 6,5 milioane ha;
- Poluarea fizico-chimică și chimică a solului care afectează circa 0,9 milioane ha;
- Distrugerea solului prin diverse lucrări de excavare care afectează circa 24.000 ha, aceasta constituind forma cea mai gravă de deteriorare a solului, întâlnită în cazul exploatărilor miniere la zi;
- Acoperirea solului cu deșeuri și reziduuri solide ce a determinat scoaterea din circuitul agricol a circa 18.000 ha de terenuri agricole.

3.1.4 Aer

Aer-stare și tendințe (rezumat):

Creșterea concentrației emisiilor anumitor poluanți atmosferici este strâns legată de activitățile non-agricole și de dezvoltarea sectoarelor economice precum producția de energie și transport.

Descriere

Emisiile GES din agricultură și activitățile rurale, în România, sunt reduse. Emisiile GES din agricultură au înregistrat o scădere de 6,4% în 2011 (18.941,5 Gg echivalent CO₂) față de 2007 (20.236,9 Gg echivalent CO₂), și de 48,4% față de anul de referință 1990, înregistrând un nivel scăzut al emisiilor de GES comparativ cu celelalte state membre (locul 24 la nivelul UE-27 în ceea ce privește emisiile GES pe ha de SAU). Principalele motive care au dus la această scădere substanțială a emisiilor de GES în sectorul agricultură față de anul 1990 sunt reprezentate de diminuarea efectivelor de animale, scăderea suprafețelor cultivate cu orez, scăderea nivelului de producție la ha pentru principalele culturi de câmp, precum și scăderea volumului utilizat de fertilizanți pe bază de azot. Sursele care au contribuit în anul 2011 la emisiile anuale cumulate de GES provenite din agricultură sunt reprezentate de aplicarea de fertilizanți pe terenurile agricole (47,9 % în 2010), fermentarea enterică (41,6 %), arderea reziduurilor din agricultură (0,9%), cultivarea orezului (0,1%) și managementul gunoiului de grajd (9,5%).

Conform scenariilor climatice, în România se așteaptă ca temperatura medie anuală spre sfârșitul secolului XXI să crească cu cca. 4 – 4.5°C, spre deosebire de marea majoritate a zonei temperat continentale unde se așteaptă o creștere medie de 3 – 4°C. De altfel, tendința de creștere a temperaturilor și scădere a nivelului precipitațiilor se poate observa deja și din evoluțiile înregistrate în ultimii ani. Primele 5 cele mai călduroase și mai secetoase luni iulie din ultimii 61 de ani au fost înregistrate în ultimele 2 decenii.

Evoluția poluanților emiși în aer în perioada 2007-2011

În urma analizei evoluției cantităților de poluanți emiși în aer la nivel național, în perioada 2007-2011 s-a înregistrat tendința descrescătoare a cantităților totale de poluanți la nivel național pentru gazele cu efect de seră (CO₂, CO, NH₃) și a precursorilor (SOX), a emisiilor de NOX, PM₁₀, CH₄, NMVOC, cât și a emisiilor de metale grele.

- CO₂ – în anul 2010 a înregistrat o scădere maximă cu aproximativ 32% față de anul 2007 și cu 20,18% față de 2008, anul 2011 reprezentând o ușoară creștere față de anul 2010;
- CO – a înregistrat cea mai scăzută valoare în anul 2009 cu aproximativ 60% mai puțin față de 2007, cu aproximativ 43% mai puțin față de 2008 și cu aproximativ 3% mai puțin față de 2010, anul 2011 reprezentând o evoluție relativ constantă;
- NOX – a înregistrat cea mai scăzută valoare în anul 2010 cu aproximativ 41% mai puțin față de 2007, cu aproximativ 36% mai puțin față de 2008 și cu aproximativ 14% mai puțin față de 2009, anul 2011 reprezentând o evoluție relativ constantă;

- SOX – înregistrează o continuă scădere, totalul național în anul 2011 fiind cu aproximativ 43% mai mic față de 2007, cu aproximativ 42% mai mic față de 2008, cu aproximativ 31% mai mic față de 2009 și cu aproximativ 9% mai mic față de 2010;
- CH4 – înregistrează o continuă scădere față de 2007, scăderea fiind mai importantă în anii 2008 (cu aproximativ 45.29%) și 2009 (cu aproximativ 44%), anii 2010 și 2011 având o evoluție relativ constantă;
- NH3 – înregistrează o continuă scădere față de 2007 până în anul 2010 (cu aproximativ 40% mai mică față de 2007), anul 2011 reprezentând o ușoară creștere cu aproximativ 5% față de 2010;
- Ni – a înregistrat o creștere în perioada 2007-2010 urmată de o scădere în anul 2011 (cu aproximativ 32% mai mică) față de 2010 ;
- Cr – a înregistrat o scădere în perioada 2007-2010, de la 937 Kg/an la 0 Kg/an în 2010 înregistrând în anul 2011 o creștere cu aproximativ 47% față de 2007;
- PFC – a avut un caracter de descreștere în perioada 2007-2009, înregistrând în acest ultim an cea mai mică valoare, cu aproximativ 83% mai mică față de 2007, urmată de o ușoară creștere în anii 2010 și 2011, păstrând însă decalajul de aproximativ cu 72% mai mică decât valoarea din 2007;
- Zn – a înregistrat o descreștere în perioada 2007-2009, cu valoarea minimă în 2009, cu aproximativ 95% mai mică față de valoarea din 2007, urmată de o ușoară creștere în 2010, respectiv 2011, valoare cu aproximativ 92% mai mică decât valoarea din 2007;
- Pb – a înregistrat o scădere continuă în intervalul 2007-2009, cu 81% mai mic în 2009 față de 2007, aceasta fiind cea mai mică valoare raportată din perioadă. În 2010, cantitatea totală anuală raportată are o mică creștere față de anul anterior iar în 2011 valoarea raportată înregistrează o nouă scădere cu aproximativ 64% față de 2010 respectiv cu 63% față de 2009, 89% față de 2008 și 93% față de 2007;
- Cd – a înregistrat o scădere continuă în intervalul 2007-2009, cu 81% mai mic în 2009 față de 2007, aceasta fiind cea mai mică valoare raportată din perioadă. În 2010 cantitatea totală anuală raportată are o mică creștere față de anul anterior iar în 2011 valoarea raportată a înregistrat o nouă scădere cu aproximativ 63% mai mică față de 2010, cu aproximativ 62% mai mică față de 2009, cu 89% față de 2008 și cu 93% față de 2007;
- Hg – a avut o evoluție generală descendentă, cu o ușoară creștere de 2% în 2008 urmată de o scădere cu 47% în 2009 față de 2007 și o mică creștere în 2010. Valoarea raportată în 2011 este cu 7% mai mare față de 2010, cu 5% mai mică față de 2010, cu 50% mai mică față de 2008 și cu 49% mai mică față de 2007;
- NMVOC – în perioada 2007-2011 a avut o evoluție constant descendentă, în anul 2011 înregistrând cea mai scăzută valoare raportată mai mică cu 75% față de 2007, cu 75% față de 2008, cu 57% față de 2009 și cu 43% față de 2010;
- PM10 – a înregistrat în anul 2008 o scădere ușoară de 6% față de 2007 după care a urmat o scădere importantă cu aproximativ 42% în anul 2009. În intervalul 2009-2011, variația a fost sensibil constantă. Cantitatea totală națională raportată în 2011 este cu 3% mai mare față de anul 2010, cu 7% mai mică față de cea din anul 2009, cu 42% mai mică față de 2008, cu 42% mai mică față de 2008 și cu 46% mai mică față de 2007.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

3.1.5 Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice

Schimbări climatice - stare și tendințe (rezumat):

Impactul schimbărilor climatice acționează ca o constrângere asupra tuturor aspectelor de mediu existente. Tendințele actuale sunt caracterizate de veri uscate, schimbări în modelele de migrație a speciilor și mai multă presiune asupra biodiversității, creșterea temperaturii, precipitații, risc crescut de inundații și creșterea numărului de evenimente meteorologice extreme.

Descriere

Conform scenariilor climatice, în România se așteaptă ca temperatura medie anuală spre sfârșitul secolului XXI să crească cu cca. 4 – 4.5°C, spre deosebire de marea majoritate a zonei temperat continentale unde se așteaptă o creștere medie de 3 – 4°C. De altfel, tendința de creștere a temperaturilor și scădere a nivelului precipitațiilor în România se poate observa deja și din evoluțiile înregistrate în ultimii ani. Primele 5 cele mai călduroase și mai secetoase luni iulie din ultimii 61 de ani au fost înregistrate în ultimele 2 decenii.

Acțiuni pentru atenuarea și adaptarea la schimbări climatice

Schema europeană de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (EU ETS) este un instrument creat pentru a sprijini Statele Membre în vederea promovării reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră într-un mod eficient din punct de vedere economic. Acesta este un instrument util pentru atenuarea schimbărilor climatice. Mecanismul are la bază principiul “cap and trade” (limitează și comercializează), astfel încât operatorii care dețin instalații în care se desfășoară activități reglementate de HG nr. 780/2006 au posibilitatea de a tranzacționa certificatele de emisii de gaze cu efect de seră în situația în care aceștia respectă limitele pentru emisiile de CO₂ stabilite fie prin Planul Național de Alocare, fie ca urmare a alocării certificatelor din Rezerva pentru instalațiile nou intrate în schemă.

Cantitatea totală de emisii de gaze cu efect de seră generată de instalațiile EU ETS în anul 2012 a fost de 47.857.376 t CO₂, comparativ cu valoarea de 75.172.503t CO₂, reprezentând numărul de certificate de emisii de gaze cu efect de seră alocate pentru același an. Luând ca referință emisiile verificate generate de instalațiile participante la schemă în anul 2011, se observă faptul că emisiile au scăzut în anul 2012 cu 6,6% față de anul precedent, din cauza scăderii producției industriale, pe fondul crizei economice.

Sub aspectul ponderii emisiilor sectoarelor EU ETS în totalul emisiilor verificate, aferente anului 2012, sectorul energie reprezintă 74,5% din totalul emisiilor, acest sector având și cel mai mare număr de instalații care intră sub incidența schemei. Emisiile de CO₂ generate de instalațiile pentru producerea clincherului de ciment reprezintă 10,2%, în timp ce instalațiile pentru rafinarea produselor petroliere au avut o pondere de 4,7%, iar în cazul instalațiilor pentru producerea și procesarea metalelor feroase (fontă, oțel) ponderea este de 8,5%. Doar un procent de 0,9% revine instalațiilor pentru fabricarea varului și un procent de 0,2% revine sectorului de energie și var (reprezentat prin operatorul SC Olchim S.A.). Contribuțiile emisiilor din sectoarele de producere a produselor ceramice și producere a sticlei reprezintă 0,4%, în timp ce ponderea emisiilor din sectorul de producere a celulozei și hârtiei este de 0,2%.

Din totalul de 234 instalații participante la schema EU ETS în anul 2012, un procent de 56,4% sunt de tipul „small emitters”- instalații ale căror emisii verificate sunt mai mici de 25.000 tone CO₂/an, din care 93 instalații au avut emisiile verificate mai mici de 10.000 tone CO₂/an. Un număr de 25 instalații au emis în atmosferă mai mult de 500.000 tone CO₂/an.

Acțiuni în agricultură și silvicultură- au o contribuție semnificativă la combaterea efectelor schimbărilor climatice, prin:

- Realizarea împăduririlor în vederea absorbției și a sechestrării emisiilor de gaze cu efect de seră. Pădurile au o contribuție importantă la reducerea nivelului CO₂ și purificarea aerului. Schimbările survenite în utilizarea terenului (incluzând împădurirea terenului agricol sau neagricol) afectează în mod direct balanța carbonului – în special, prin înființarea pădurilor tinere, cu viteză mai mare de creștere, care absorb cantități mai mari de CO₂ în comparație cu pădurile îmbătrânite;
- Utilizarea biomasei ca sursă de energie regenerabilă;
- Agricultura ecologică care poate contribui semnificativ la protejarea resurselor de apă și sol, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice.

Gospodărirea și amenajarea pădurilor trebuie să devină unul dintre obiectivele principale ale Strategiei naționale de prevenire a inundațiilor. Pădurile joacă un rol important în regularizarea debitelor cursurilor de apă, în asigurarea calității apei și în protejarea unor surse de apă importante pentru comunitățile locale fără alte surse alternative de asigurare a apei. Este cazul pădurilor situate în perimetrele de protecție a resurselor de apă subterane sau de suprafață, precum și a pădurilor situate pe versanții aferenți lacurilor naturale și de acumulare.

Pădurile au un rol important în menținerea stabilității terenurilor, inclusiv pentru controlul eroziunii, alunecărilor de teren sau avalanșelor. Împăduririle cu specii indigene vor viza de asemenea terenurile agricole cu probleme de eroziune și pericol de alunecare. În concluzie, pentru asigurarea gospodăririi durabile a pădurilor, care este unul din obiectivele principale ale politicii naționale forestiere, apare necesitatea aplicării măsurilor cu scopul îmbunătățirii managementului pădurilor pentru creșterea valorii economice, ecologice și multifuncționale a acestora.

România are o frecvență ridicată de apariție a inundațiilor, în special primăvara, datorită topirii zăpezii și a blocării râurilor cu blocuri de gheață, precum și vara din cauza ploilor torențiale, când debitele râurilor cresc peste cota normală. În ultimii 16 ani, frecvența de producere a inundațiilor a crescut, fiind o consecință a schimbărilor climatice, a defrișărilor ilegale dar și datorită lipsei în unele zone a infrastructurii de prevenire a inundațiilor. Conform ultimelor date statistice la nivel european și național, frecvența și intensitatea acestora este în creștere.

Cele mai importante măsuri pentru protecția resurselor de apă și sol vizează agromediul. Aceste măsuri sunt complementare, în sensul că sprijinul acordat pentru înființarea culturilor verzi va fi accesibil fermierilor care dețin terenuri arabile și va contribui pe scară largă la reducerea pierderilor de nutrienți și a eroziunii solului, iar împădurirea are capacitatea de a rezolva probleme severe de eroziune a solului, inclusiv pe suprafețe puternic degradate. Măsura contribuie și la reducerea consumului de îngrășăminte din agricultură, participând și în acest fel la protecția resurselor de apă.

3.1.6 Energie

Energie - stare și tendințe (rezumat):

Consumul total de energie în agricultură și silvicultură a înregistrat o tendință de creștere în perioada 2007 - 2011, în timp ce consumul de energie în industria alimentară a scăzut cu aproximativ 22%.

Descriere:

Producția și utilizarea energiei din surse regenerabile din sectorul agricol sunt încă scăzute, astfel că doar 2,5% din producția totală de energie regenerabilă la nivel național a provenit în anul 2011 din sectorul agricol, comparativ cu 9,8% în UE27. În schimb, cca. 69,1% din energia regenerabilă la nivel național în anul 2011 a provenit din sectorul forestier, comparativ cu 48,3% la nivelul UE 27. În perioada 2009 - 2011, producția de energie din surse regenerabile provenită din agricultură și silvicultură a scăzut cu 6,8% (de la 3.864 kTOE la 3.601 kTOE).

România dispune de o varietate de surse de energie regenerabilă, dar capacitatea de valorificare este redusă ca urmare a limitărilor tehnologice, a eficienței economice și a restricțiilor de mediu.

3.1.7 Sănătatea populației

Sănătatea populației - stare și tendințe (rezumat):

Mai multe boli sunt legate direct sau indirect de problemele de mediu. În special poluanții atmosferici au fost identificați ca factori importanți care influențează sănătatea umană.

Descriere:

Efecte ca urmare a poluării aerului:

În perioada 1997-2008, 13-62% din populația urbană a Europei a fost expusă la concentrațiile particulelor în suspensie (PM10) din aerul înconjurător care au depășit valorile limită pentru protecția sănătății umane stabilite de legislația europeană. Se știe însă că în cazul particulelor în suspensie, datorită acțiunii lor diferite prin compoziție, dimensiune și timpul de expunere, efectele adverse asupra sănătății pot să apară, de asemenea, și la valori medii zilnice situate sub valorile limită de protecția sănătății umane.

Grupa de vârstă cea mai vulnerabilă sunt copii, pentru că organismul nu este încă dezvoltat și aceștia își petrec mult timp în aer liber.

Principalii indicatori de sănătate care pot fi influențați de poluarea aerului se referă la bolile respiratorii și cardiovasculare, mortalitatea fiind indicatorul cel mai fidel în evaluarea unui anumit proces.

Urmărind indicatorii de sănătate - mortalitate cardio-vasculară și respiratorie, putem avea o monitorizare indirectă și a acțiunii potențatoare pe care poluarea atmosferică o poate avea asupra stării de sănătate a populației.

Mortalitatea prin afecțiuni respiratorii continuă să ocupe un procent semnificativ din mortalitatea generală. Astfel, se observă că ponderea mortalității prin afecțiuni respiratorii din mortalitatea generală în mediul urban este mai mare decât ponderea înregistrată la nivel de județ, explicabil prin faptul că aerul din mediul urban este mult mai poluat, la aceasta contribuind în mod semnificativ poluarea provenită din traficul rutier.

În anul 2012 nu s-au înregistrat epidemii hidrice în rândul populației. Cele mai frecvente intoxicații cauzate de apa potabilă sunt intoxicațiile cu apă consumată din fântâni contaminate cu nitrați și nitriți, peste valorile concentrațiilor maxime admise.

În acest caz, impactul asupra sănătății umane se manifestă în special asupra nou născuților.

- a) Bolile cu transmitere hidrică sunt încă reprezentative pentru sănătatea populației. Principala cale de transmitere este cea directă - prin ingestia de apă și consumul de alimente contaminate prin apă. Calea secundară de transmitere poate fi prin spălare și îmbăiere (leptospiroza, schistostomiaza, tularemie) și prin inhalare (aerosoli cu Legionella). Bolile cu transmitere hidrică pot fi: boli bacteriene, virale și parazitare.

Substanțele chimice toxice dizolvate în apă au efecte negative importante asupra sănătății organismelor vii, dar și asupra omului.

Datorită multiplelor riscuri pe care le reprezintă apa poluată pentru sănătatea oamenilor, s-au stabilit o serie de criterii obligatorii pentru potabilitatea apei, dintre care și parametri chimici.

Relația doză-efect descrie corelația dintre intensitatea efectelor pentru sănătate și doza de expunere. În funcție de relația doză-efect, efectele agenților chimici se clasifică în:

- a) Efectele cu prag pot fi caracterizate pe baza următorilor indicatori:
  - NOAEL, care reprezintă nivelul până la care nu se decelează prin testele actuale efecte adverse. Acest nivel se stabilește experimental.
  - LOAEL, este nivelul la care apar cele mai mici efecte adverse, la locul expus comparativ cu lotul martor.
Doza efectivă, este concentrația care determină o creștere semnificativă a efectului advers, comparativ cu lotul martor.
  - NOEL, nivelul până la care nu se observă nici un efect (pozitiv sau advers).
- b) Efecte fără prag, se referă în special la efectele cancerigene. Simpla prezență a acestor factori în mediul nostru de viață indică probabilitatea de apariție a efectului. Cu cât crește concentrația substanței în mediu, crește și probabilitatea efectului cancerigen.

Ca indicator pentru caracterizarea efectului fără prag se folosesc riscul acceptabil și doza specifică de risc.

Transmiterea hidrică a substanțelor toxice prezintă unele particularități:

- apa asigură un grad mare de diluție pentru substanțele toxice;
- substanțele toxice din apă se concentrează în organisme acvatice, determinând și o cale alimentară de aport a toxicului în organism;
- solubilitatea influențează toxicitatea prin transportul la distanță al toxicului, pe când substanțele insolubile sedimentează, scăzând astfel toxicitatea apei.

Cianurile și/sau nitrații devin toxici peste o anumită concentrație (concentrație prag).

Metalele grele, cianurile, nitrații și alte substanțe chimice, atunci când ating concentrații crescute în apă sau în produsele acvatice, ce servesc ca hrană pentru om (pește, scoici, etc.) pot exercita efecte toxice sau chiar letale.

3.1.8 Peisaj și patrimoniu

Peisaj și patrimoniu - stare și tendințe (rezumat):

Dezvoltarea zonelor rurale reprezintă un factor care poate afecta în mod direct/indirect mediul. Peisajul cultural și siturile patrimoniului național fac parte din identitatea României și necesită protecție din punct de vedere al aspectelor de mediu.

Descriere:

Legea nr. 451/2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului

Evoluțiile tehnicilor de producție agricolă, silvică, industrială și minieră și politicile în materie de amenajare a teritoriului, urbanism, transport, infrastructură, turism și agrement, precum și schimbările economice mondiale continuă în multe cazuri să accelereze transformarea peisajelor.

Obiectivul Convenției este promovarea protecției peisajelor, managementul și amenajarea acestora și organizarea cooperării europene în acest domeniu.

O atenție specială trebuie acordată impactului asupra peisajului, la nivelul fiecăruia din cele 3 componente ale sale: elementele culturale (așezări, infrastructură, construcții, activități umane), biodiversitatea, structura geomorfologică (relief, caracteristici geologice, hidrologice). Intervențiile umane cu impact negativ asupra peisajului, în funcție de gravitate, sunt următoarele:

- Distrugere – pierderi semnificative la nivelul tuturor celor 3 componente ale peisajului. Acestea sunt cauzate în principal de dezvoltări urbanistice intensive inadecvate mediului și arhitecturii locale, schimbarea funcțiunii terenurilor, defrișări, transformarea radicală a așezărilor tradiționale (îndesire, demolări, schimbări de funcțiuni);
- Degradare – transformări puternice la nivelul componentelor, care însă nu schimbă caracterul unitar. Acestea sunt cauzate de: deteriorări la nivelul biodiversității (amenajarea spațiilor verzi urbane cu specii alohtone, neglijarea și abandonul spațiului public în favoarea traficului rutier), pierderi culturale (transformări ale elementelor de construcție cu derogări de la legislația în vigoare, urbanism intensiv de factură nesustenabilă, fără planificare strategică, cartiere suburbane lipsite de identitate, infrastructură și integrare în organismul orașului, abandonarea tradițiilor), poluare (cauzată de depozitarea deșeurilor, poluarea aerului, apelor și terenurilor);
- Agresiuni – acțiuni punctuale cu impact major la nivelul tuturor componentelor. Acestea sunt cauzate de activitățile economice și turistice, precum cariere, balastiere, exploatare forestiere, pârtii de ski și altele asemenea - care se desfășoară în mod nesustenabil și cauzează modificarea formelor de relief, depozitarea deșeurilor, dezechilibre ale ecosistemelor, lipsa de continuitate în politicile de amenajare a teritoriului.

Legislația din România asigură protecția monumentelor istorice prin Legea nr. 422/2001 din 18/07/2001 privind protejarea monumentelor istorice.

3.1.9 Utilizarea terenurilor agricole

Utilizarea terenurilor agricole - stare și tendințe (rezumat):

În ceea ce privește suprafața fondului funciar, a existat o ușoară scădere a suprafeței agricole și o ușoară creștere a zonelor de păduri și vegetație forestieră din afara Fondului Forestier Național, observată în perioada 2006 - 2011. Se remarcă practicarea agriculturii intensive în defavoarea agriculturii extensive prietenoase cu mediul. O mare parte a terenurilor agricole rămâne neutilizată.

Descriere

O mare parte din terenul agricol rămâne neutilizată din cauza funcționării necorespunzătoare a piețelor de produse agricole, risc generat de acțiunea factorilor naturali, litigii între proprietari de terenuri etc. De asemenea, în conformitate cu metoda de utilizare a terenului, se observă prevalența sistemului intensiv (61,1% din SAU în 2010) în defavoarea sistemului extensiv, prietenos cu mediul (38,9%). În ceea ce privește pășunile, exploatarea extensivă a crescut în perioada 2005-2010. În conformitate cu sistemul de cultură, mai mult de jumătate din livezi sunt exploatate în sistem extensiv (clasic).

În România, suprafața agricolă utilizată (SAU) este în scădere, tendință manifestată și la nivelul UE-27. În perioada 2005 - 2010, SAU a scăzut cu 4,5%. Din punct de vedere al categoriei de utilizare, terenul arabil are ponderea cea mai mare (62,4%), urmat de pășuni și fânețe (33,9%), însă ambele categorii manifestă o tendință de scădere. Culturile permanente și grădinile de familie prezintă o tendință pozitivă.

Distribuția regională a SAU variază în funcție de varietatea reliefului și de condițiile socio-economice. Suprafața cultivată în agricultura ecologică este încă redusă, dar manifestă o tendință de creștere.

3.2 Evoluția probabilă a mediului, fără implementarea programului (alternativa "zero")

În cazul în care Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 nu este implementat, efectele se vor manifesta în principal în domeniul conservării biodiversității, calității apei, a solului și a aerului, schimbărilor climatice, sănătății și calității vieții locuitorilor din mediul rural, a resurselor naturale, peisajului și a patrimoniului cultural. Următoarele efecte ar putea fi de așteptat dacă PNDR 2014-2020 nu este implementat:

Biodiversitate:

- Scăderea biodiversității în zonele agricole, ca urmare a neaplicării normelor de eco-condiționalitate, a practicilor specifice agriculturii ecologice sau a altor practici agricole extensive tradiționale, în urma intensificării activităților agricole ca rezultat al creșterii economice și cererii din ce în ce mai mari de produse agro-alimentare;
- Scăderea biodiversității în zonele protejate NATURA 2000, importante pentru unele specii sălbatice sau asociate cu înalta valoare naturală, din cauza practicilor neglijente din agricultură și silvicultură, fapt ce conduce la persistența amenințărilor la adresa multor specii și habitate;
- Amenințări la adresa biodiversității, ca urmare a abandonului activităților agricole, în special în zonele afectate de constrângeri naturale și factori limitativi climatici și pedologici, pierderi în suprafața agricolă;
- Dispariția speciilor și raselor locale de animale în pericol de abandon ca urmare a productivității reduse în raport cu alte rase ameliorate, mai competitive;
- Amenințări la adresa biodiversității (de exemplu, schimbări în distribuția speciilor, rate crescute de dispariție, schimbări în timpii de reproducere, schimbări în lungimea sezonelor de creștere a plantelor, etc.), ca urmare a manifestării efectelor schimbărilor climatice și neluării unor măsuri de adaptare a agriculturii.
- Cunoștințele reduse ale fermierilor în ceea ce privește protecția mediului, inclusiv conservarea biodiversității;
- Scăderea biodiversității ca urmare a continuării aplicării de intervenții frecvente prin lucrări silvotehnice, în contextul intensificării exploatarei resurselor forestiere;
- Utilizarea ineficientă a serviciilor ecosistemice, aplicarea deficitară a politicilor de mediu și de planificare spațială a unităților teritoriale administrative (ex.: Planuri Urbanistice Generale, Planuri de amenajare teritorial zonale).

Apă

- Eficiență redusă în folosirea apei în agricultură ca urmare a utilizării unor tehnologii învechite și a nereabilitării rețelei de canale de irigații;
- Reducerea capacității de retenție a apei la nivel național, cauzată de gestionarea necorespunzătoare a terenurilor;
- Sisteme de apă și canalizare inadecvate în zonele rurale, cu impact asupra calității apelor;

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

- Riscul de expunere a apelor în zonele vulnerabile din cauza gestionării necorespunzătoare a gunoierului de grajd;
- Riscul de poluare a apei în zonele afectate de intensificarea agriculturii, zone în care s-ar putea aplica practici specifice agriculturii ecologice.

Sol

- Degradarea progresivă a solului (eroziune, compactare, deficit de nutrienți, reducere de humus și activități microbiene, contaminare, acidifiere, etc) datorită aplicării unor sisteme inadecvate de management al terenurilor. Daunele provocate de degradare sunt pierderi ale solului fertil, reducerea randamentelor, colmatarea fluxurilor, o mai mare nevoie pentru irigare și fertilizare pentru a obține culturi adecvate, etc), creșterea proceselor de compactare a solului;
- Continuarea degradării chimice a solurilor din cauza acidifierii solului;
- Reducerea conținutului de carbon organic și capacității de captare a carbonului în soluri și reducerea fertilității solului;
- Amenințări asupra calității solului, ca urmare a inundațiilor - excesul de umiditate sau obturarea hidrică a solului care duce la deteriorare (pierderi ale culturilor, daune cauzate apei solului și eroziunii eoliene, leșierea stratului de humus, etc).

Aer

- Poluarea aerului (de exemplu, PM 2.5 și PM 10) ca urmare a activităților agricole;
- Creșterea nivelului emisiilor de GES ca urmare a aplicării unui management inadecvat al gunoierului de grajd, utilizării de tehnologii învechite, utilizării de practici agricole intensive;
- Menținerea unui nivel actual al emisiilor de GES ca urmare a ratei de captare scăzută a carbonului pe suprafețele împădurite a căror suprafață nu este în creștere.

Schimbări climatice și energie

- Creșterea nivelului emisiilor de GES, care conduce la manifestarea schimbărilor climatice;
- Tehnologii învechite care produc cantități excesive de poluanți și de gaze cu efect de seră;
- Accentuarea efectelor negative ale schimbărilor climatice ca urmare a menținerii unui sistem de irigații nefuncțional;
- Menținerea unui consum ridicat de energie în procesele de producție;
- Nivel redus de exploatare a surselor de energie regenerabilă.

Calitatea vieții și sănătății publice

- Menținerea unei economii rurale slab dezvoltate, lipsa locurilor de muncă în zonele rurale, rata ridicată a șomajului, care, la rândul său reflectă calitatea redusă a vieții populației din mediul rural;

- Menținerea unui grad redus de ocupare a forței de muncă în agricultură, venituri medii scăzute pentru fermieri, ceea ce duce la un nivel de trai mai scăzut al populației din mediul rural;
- Menținerea gradului de ocupare al fermierilor în vârstă și cu un nivel redus de calificare, schimbarea generațiilor se realizează într-un ritm lent și redus;
- Valoarea adăugată scăzută a produselor agricole și forestiere;
- Atenuarea producției agricole asociată cu crize ale vânzărilor pe piața internă, dizolvarea activităților non-agricole din zonele rurale și, prin urmare, un nivel redus al activităților diversificate, dependența economiei locale de agricultură;
- Ferme depășite din punct de vedere tehnologic care conduc la producerea de produse necompetitive pe piață, de multe ori de slabă calitate și neatractive;
- Pondere scăzută a produselor autohtone pe piață, importuri de produse agricole din străinătate, de multe ori de slabă calitate și care nu corespund cerințelor standardelor naționale și europene pentru siguranța alimentelor;
- Menținerea unor tehnologii învechite și poluante, cu impact negativ asupra mediului și care pun în pericol sănătatea umană, un procent ridicat de mecanisme și tehnologii depășite;
- Menținerea ponderii fermierilor neinstruiți care nu aplică pentru accesarea diferitelor forme de sprijin existente (de exemplu, modernizarea exploatațiilor agricole, consolidarea competitivității, inovație și orientare către piață, promovarea spiritului antreprenorial, pregătirea și managementul implementării afacerilor pentru fermele mici, tinerii fermieri, înființarea de organizații și grupuri de producători, etc.);
- Amenințări pentru securitatea alimentară ca urmare a efectelor negative ale schimbărilor climatice - secetă excesivă, inundații, chiar și ca rezultat al cultivării de culturi agricole în zonele poluate;
- Lipsa transferului de cunoștințe științifice în practică pentru rezolvarea problemelor specifice, cooperarea slabă între cercetare și practică, consultanță și activități de formare slabe;
- Lipsa serviciilor de bază în comunitățile rurale, lipsa investițiilor în instalații de consolidare a așezărilor, ceea ce duce la reducerea atractivității localităților rurale în termeni de dezvoltare a funcțiilor lor, fie de recreere, fie de cazare / locuire;
- Disparități regionale semnificative între nivelurile de dezvoltare a așezărilor rurale, mai ales subdezvoltarea așezărilor rurale în regiunile marginale;
- Conștientizarea redusă a problemelor de mediu de către populație, preferințe ale unui stil de viață care nu corespunde cu principiile și criteriile dezvoltării durabile;

Resurse naturale și deșeurii

- Lipsa investițiilor în modernizarea unităților de procesare și menținerea unor tehnologii depășite, cu impact negativ asupra peisajului și a elementelor sale și a resurselor naturale;
- Efecte negative asupra resurselor de apă;

- Pondere ridicată a cantității de deșeuri provenite din surse agricole, grad insuficient de gestionarea acestor deșeuri și de eliminare a impactului negativ asupra mediului;
- Nivel scăzut de valorificare a deșeurilor biodegradabile;
- Sănătate precară a ecosistemelor forestiere continuă, deteriorarea ecosistemelor forestiere din cauza dăunătorilor și a efectelor schimbărilor climatice;
- Scăderea potențialului de absorbție și retenție a apei de către solul de pădure ce are ca urmare diminuarea funcțiilor principale ale pădurilor;
- Persistența conflictelor de interese între utilizarea economică a ecosistemelor forestiere și performanța funcțiilor lor de producție, în special între conservarea biodiversității și protecția resurselor de apă, lipsa de forme specifice adecvate de gestionare a pădurilor de protecție, preferându-se doar funcția lor de protecție.

Patrimoniul cultural, peisajul și utilizarea terenurilor

- Valorificarea redusă a obiectivelor culturale din zonele rurale și promovarea insuficientă a acestora;
- Menținerea unui nivel ridicat de fragmentare a suprafețelor agricole;
- Lipsa investițiilor în modernizarea unităților și persistența unor tehnologii depășite cu impact negativ asupra peisajului și a elementelor sale și a resurselor naturale;
- Lipsa de servicii de bază în comunitățile rurale, ceea ce conduce la reducerea atractivității zonelor rurale;
- Disparități semnificative de dezvoltare între zonele rurale și cele urbane;

4. Caracteristicile de mediu care pot fi afectate în mod semnificativ prin implementarea PNDR 2014-2020

PNDR 2014-2020 se adresează întregului teritoriu național, nefiind cunoscute localizări teritoriale concrete ale activităților planificate (nivelul strategic al PNDR 2014-2020 este la scara întregii țări).

Principalele caracteristicile de mediu, care pot fi afectate în mod semnificativ prin implementarea PNDR 2014-2020 sunt reprezentate de: biodiversitatea, apa, solul. Acestea au fost prezentate în cadrul Capitolului 3 și au fost evaluate în cadrul prezentului raport la nivel general.

Detalii ale caracteristicilor de mediu din zonele unde vor fi implementate concret proiectele susținute de Program, vor fi descrise în cadrul procedurilor EIA/EA aferente perioadei de implementare a Programului.

5. Probleme de mediu existente relevante pentru PNDR

Biodiversitatea

Amenințări directe asupra biodiversității în România în relație cu obiectivele PNDR:

- Conversia terenurilor;
- Dezvoltarea infrastructurii;
- Extinderea și dezvoltarea așezărilor umane;
- Supraexploatarea resurselor naturale;
- Speciile invazive;
- Poluarea.

Conversia terenurilor

Dintre amenințările enunțate anterior ca urmare a obiectivelor PNDR 2014-2020, o atenție crescută trebuie alocată conversiei terenurilor. Această amenințare reprezintă cauza principală a pierderii de biodiversitate, ducând la degradarea, distrugerea și fragmentarea habitatelor și implicit la declinul populațiilor naturale.

În prezent, conversia habitatelor naturale se menține ca o amenințare directă, vizibilă în special în următoarele cazuri:

- Drenarea pajiștilor umede și conversia acestora în terenuri arabile;
- Regularizarea râurilor și distrugerea ecosistemelor aluviale;
- Împădurirea pajiștilor cu productivitate scăzută și a habitatelor de stepă, considerate uneori în mod exagerat de către autorități ca fiind terenuri „degradate”;
- Distrugerea vegetației arbustive pentru extinderea suprafețelor pășunilor sau în scopul dezvoltării turismului;
- Abandonarea pajiștilor și pășunilor, în special în zonele înalte, mai greu accesibile, care vor fi invadate de vegetația forestieră.

Dezvoltarea infrastructurii și extinderea și dezvoltarea așezărilor umane

- Pierdere definitivă de specii și habitate de interes conservativ național/comunitar;
- Fragmentarea habitatelor și blocarea căilor de migrație a organismelor. Fragmentarea habitatelor apare și atunci când există aglomerări mari de locuințe, dar și în cazul celor izolate, datorită construcției suplimentare de căi de acces și utilități. Construirea haotică, fără respectarea unei strategii de urbanism coerentă și consecventă, conduce la utilizarea nejudicioasă a zonelor destinate pentru construcții și extinderea acestora în detrimentul celor naturale.

Consecințele majore asupra biodiversității se regăsesc într-o serie de modificări semnificative de ordin calitativ și cantitativ în structura și funcționarea ecosistemelor. Din perspectiva principiilor și obiectivelor de conservare și utilizare durabilă a componentelor biodiversității, principalele consecințe relevante sunt:

- Manifestarea unui proces activ de erodare a diversității biologice care se exprimă prin dispariția unor specii;
- Fragmentarea habitatelor multor specii și întreruperea conectivității longitudinale (prin bararea cursurilor de apă) și laterale (prin îndiguirea zonelor inundabile, blocarea sau

restrângerea drastică a rutelor de migrație a speciilor de pești și a accesului la locurile potrivite pentru reproducere și hrănire);

- Modificarea amplă, uneori dincolo de pragul critic, a configurației structurale a bazinelor hidrografice și a cursurilor de apă, asociată cu reducerea semnificativă a capacității sistemelor acvatice de a absorbi presiunea factorilor antropici care operează la scara bazinului hidrografic și cu creșterea vulnerabilității lor și a sistemelor socio-economice care depind de acestea;
- Simplificarea excesivă a structurii și capacității multifuncționale ale formațiunilor ecologice dominate sau formate exclusiv din ecosisteme agricole intensive și creșterea gradului lor de dependență față de input-urile materiale și energetice comerciale;
- Destructurarea și reducerea capacității productive a componentelor biodiversității din sectorul agricol.

Apa

Poluarea apelor cu nitrați

În mod natural nitrații (NO₃) și fosfații (PO₄) din ape provin din dejecțiile animalelor acvatice (peștilor cu precădere), din solul ce formează cuveta lacustră sau din descompunerea materiei organice specifice acviferului. Surplusul de fosfați și nitrați provine din activitățile antropice, respectiv din dejecții umane și din diverse surse industriale și agricole (îngrășăminte și dejecții animaliere). Agricultură și creșterea animalelor antrenează o poluare importantă în apele subterane, cel mai adesea cumulativă și persistentă în straturile de apă.

La nivelul întregii țări, există un număr de 1963 localități stabilite drept zone vulnerabile la poluarea cu nitrați, repartizate în cele 8 regiuni de dezvoltare economică. Pentru reducerea potențialului de poluare cu nitrați în zonele vulnerabile se impun următoarele măsuri:

- utilizarea metodelor specifice sistemelor de agricultură durabilă și biologică: planuri de fertilizare cu respectarea normelor de aplicare și a condițiilor de utilizare a îngrășămintelor pe terenurile în pantă, terenurile saturate cu apă, inundate sau acoperite cu zăpadă; rotația culturilor. Culturile de leguminoase perene (dar și anuale) sunt preferate pentru îmbunătățirea bilanțului azotului în sol, utilizarea de materiale organice reziduale provenite din sectorul zootehnic (de preferință a celor solide compostate), în combinație cu îngrășămintele chimice pentru asigurarea cu nutrienți a culturilor dar și pentru conservarea stării de fertilitate a solului. Dozele de îngrășămintă, ce urmează a fi aplicate, sunt stabilite pe baza calculului de bilanț a elementelor nutritive din sol în scopul evitării supradozării, mai ales în cazul azotului, atât pentru reducerea cheltuielilor de producție, cât și a poluării mediului;
- depozitarea reziduurilor zootehnice trebuie să respecte anumite reguli, în scopul minimizării poluării: depozitarea acestora în afara zonelor sensibile și departe de sursele de apă.

Cauzele contaminării acviferului freatic cu azotați sunt multiple și au un caracter cumulativ. Cele două surse majore ale contaminării cu azotați sunt:

- Spălarea permanentă a solului impregnat cu compuși cu azot proveniți din aplicarea îngrășămintelor chimice pe unele categorii de terenuri arabile de către precipitațiile atmosferice și apa de la irigații;
- Evacuarea de ape uzate încărcate cu azotați în apele de suprafață.

Pentru fermele zootehnice trebuie să se aplice următoarele tipuri de măsuri, în vederea reducerii poluării cu nitrați:

- Construcția/reabilitarea sistemelor de colectare a apelor uzate;
- Construcția/ modernizarea/extinderea/ reabilitarea stației de epurare (treapta mecanică, treapta biologică, obligatoriu treapta terțiară, dezinfecție) – în cazul evacuării în apele de suprafață;
- Construcția/ impermeabilizarea bazinelor de stocare ape uzate/epurate și utilizarea lor ca apă de spălare și/sau irigare;
- Construcția/reabilitarea platformelor de depozitare a nămolului rezultat în urma epurării apelor uzate;
- Construcția platformelor de stocare a gunoiului de grajd (ferme cu pat uscat) pentru perioadele de interdicție a aplicării;
- Aplicarea BAT - IPPC (cele mai bune tehnici disponibile existente) la nivelul fermelor zootehnice cu creștere intensivă a porcilor și păsărilor;
- Întocmirea Planurilor de fertilizare;
- Alte tipuri de măsuri.

Peisaj

Intervențiile cu impact negativ asupra peisajului, în funcție de gravitate, sunt următoarele:

- Distrugere – pierderi semnificative la nivelul componentelor ale peisajului. Acestea sunt cauzate în principal de dezvoltări urbanistice intensive inadecvate mediului și arhitecturii locale, schimbarea funcțiunii terenurilor, defrișări, transformarea radicală a structurii tradiționale a localităților (îndesire, demolări, schimbări de funcțiuni);
- Degradare – deteriorări la nivelul biodiversității (amenajarea spațiilor verzi urbane cu specii autohtone, neglijarea și abandonul spațiului public în favoarea traficului rutier), pierderi culturale (transformări ale elementelor de construcție cu derogări de la legislația în vigoare, urbanism intensiv de factură nesustenabilă, fără planificare strategică, abandonarea tradițiilor), poluare (cauzată de depozitarea deșeurilor, poluarea aerului, apelor și terenurilor);
- Agresiuni – acțiuni punctuale cu impact major la nivelul tuturor componentelor. Acestea sunt cauzate de activitățile economice și turistice, precum cariere, balastiere, exploatări forestiere, pârtii de ski și altele asemenea - care se desfășoară în mod nesustenabil și cauzează modificarea formelor de relief, acumularea de deșeuri, dezechilibre ale ecosistemelor, lipsa de continuitate în politicile de amenajare a teritoriului.

6. Obiectivele de protecția mediului (Obiectivele SEA)

Obiectivele SEA sunt separate de obiectivele PNDR, deși se pot influența reciproc și chiar se pot suprapune. Nu există un set unic de obiective de mediu universal aplicabile. Pentru fiecare plan sau program trebuie să fie identificate obiectivele specifice de mediu, care reflectă starea actuală a mediului și evoluția probabilă a acestuia.

Obiectivele SEA arată intenția generală, în timp ce indicatorii reprezintă un punct de referință în raport cu care vor fi evaluate performanțele Programului Național de Dezvoltare Rurală. În general, obiectivele SEA se bazează pe strategii tematice care sunt integrate în politicile sectoriale existente ale UE, Strategia de la Lisabona și Strategia de dezvoltare durabilă.

În urma examinării politicilor, planurilor și strategiilor relevante și a obiectivelor asociate (pentru mai multe detalii a se vedea Anexa B), au fost identificate o serie de teme de interes pentru SEA (derivate din problemele cheie de mediu și obiectivele de protecție a mediului):

- biodiversitate, floră, faună;
- apă;
- sol;
- aer;
- factori climatici (inclusiv energia);
- sănătatea populației;
- active materiale (deșeuri și resurse naturale);
- patrimoniul cultural și peisajul (inclusiv amenajarea teritoriului).

În etapa următoare, a fost elaborată o listă inițială cu obiective “principale” preliminare a SEA și o serie de sub-obiective asociate.

Setul propus de obiective de mediu relevante a fost stabilit pe baza:

- obiectivelor de mediu deja incluse în politicile, strategiile și reglementările elaborate la nivel comunitar, național, regional sau local;
- problemelor de mediu relevante și tendințelor estimate pentru fiecare componentă de mediu, având în vedere importanța acordată în cadrul programului ce face obiectul evaluării;
- comentariilor furnizate de membrii Grupului de Lucru ai Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Obiectivele de mediu sunt grupate pe teme de mediu. Aceste obiective vor constitui cadrul pentru evaluarea priorităților, domeniilor de intervenție și măsurilor PNDR. Prin urmare, este important ca obiectivele pentru mediul înconjurător ale României, relevante pentru PNDR, să fie reflectate în obiectivele SEA. Acest lucru va asigura că performanța probabilă a măsurilor PNDR este evaluată în mod corespunzător în comparație cu obiectivele generale pentru mediul înconjurător. Evaluarea programului propus se va realiza, de asemenea, pe baza informațiilor privind situația inițială, fapt

ce impune nevoia de indicatori relevanți pentru obiectivele generale ale SEA. Lista aferentă a indicatorilor potențiali este prezentată în capitolul 10.3.

Tabelul de mai jos prezintă o listă a obiectivelor generale ale SEA și a sub-obiectivelor.

Obiectivele SEA grupate pe teme de mediu

TEMA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	SUB-OBIECTIV
BIODIVERSITATE, FLORĂ, FAUNĂ	Menținerea și consolidarea biodiversității	<ul style="list-style-type: none"> Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere; Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor protejate și a populației totale a acestora [în special cele de importanță comunitară și a celor aflate în pericol]; Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale; Reducerea fragmentării habitatelor și îmbunătățirea conectivității habitatului la nivelul peisajului; Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene.
APĂ	Menținerea și îmbunătățirea stării apei	<ul style="list-style-type: none"> Menținerea și îmbunătățirea „stării bune” a apelor;. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice); Diminuarea poluării apei de suprafață și apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze; Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă; Protecția apelor împotriva poluării (de ex. cu nitrați); Protejarea împotriva efectelor dăunătoare naturale și antropice (inundații, secetă, poluarea accidentală).
SOL	Protejarea calității, cantității și funcțiunii solului	<ul style="list-style-type: none"> Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.); Protejarea pășunilor permanente (prin evitarea abandonului acestora, dar și a suprapășunatului); Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului; Reducerea eroziunii solului.
AER	Îmbunătățirea calității aerului	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități de agricole și de creștere a animalelor (zootehnice).
FACTORI CLIMATICI (INCLUSIV ENERGIA)	Atenuarea efectelor schimbărilor climatice	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din activitățile agricole și zootehnice; Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon; Creșterea capacității de reținere a carbonului; Promovarea unui management forestier favorabil conservării carbonului.

TEMA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	SUB-OBIECTIV
	Adaptarea eficientă la schimbările climatice	<ul style="list-style-type: none"> • Răspundere la schimbările climatice prin adaptarea la acestea (de ex. printr-o utilizare mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc.); • Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme); • Facilitarea adaptării speciilor și a habitatelor prin menținerea habitatelor; • Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, de exemplu prin economii la energie, economii de capacitate, luarea în considerare a beneficiilor mediului înconjurător, comunicarea rolului eficienței energetice în reducerea facturilor la energie și a costurilor de sistem, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc.; • Promovarea unor măsuri de gestionare a solurilor destinate să conserve carbonul organic (pierderea netă de materie organică în condiții de încălzire a climei, constituie o preocupare majoră, dat fiind că solul reprezintă cea mai mare rezervă terestră de carbon).
SĂNĂTATEA POPULAȚIEI	Protejarea și îmbunătățirea sănătății și bunăstării populației	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale; • Protejarea sănătății populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii din mediul ambiant și îmbunătățirea calității vieții; • Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile; • Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului.
ACTIVE MATERIALE (DEȘURI ȘI RESURSE NATURALE)	Maximizarea eficientizării utilizării resurselor	<ul style="list-style-type: none"> • Minimizarea și prevenirea, acolo unde este posibil, a generării de deșuri; • Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra mediului; • Îmbunătățirea eficienței utilizării apei și energiei; • Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane; • Limitarea irosirii resurselor alimentare.
PATRIMONIUL CULTURAL ȘI PEISAJUL (INCLUSIV AMENAJAREA TERITORIULUI)	Conservarea și consolidarea peisajelor și patrimoniului rural din România	<ul style="list-style-type: none"> • Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României; • Conservarea, îmbunătățirea și promovarea patrimoniului cultural; • Menținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România.

TEMA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	SUB-OBIECTIV
	Promovarea planificării și dezvoltării durabile a terenurilor utilizării	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea reutilizării terenurilor și clădirilor dezvoltate anterior (folosite anterior de către alți utilizatori); • Recunoașterea și promovarea unei infrastructuri ecologice și a spațiilor verzi multifuncționale în planificarea și dezvoltarea utilizării terenurilor; • Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediului și agriculturii ecologice.

7 Efectele potențiale semnificative asupra mediului

Obiectivul de protecție a mediului și a sănătății populației este acela de a identifica un sistem echilibrat de armonizare a mediului și a activităților umane, care să aibă ca rezultat dezvoltarea acceptabilă a activităților antropice, calității mediului și calității vieții și sănătății. Evaluarea impactului potențial al Programului Național de Dezvoltare Rurală asupra mediului printr-o evaluare strategică de mediu reprezintă un mijloc de direcționare spre o dezvoltare echilibrată și ecologică a României.

7.1 Evaluarea generală

Având în vedere că accentul principal PNDR 2014-2020 este de a promova și de a asigura dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din România, este de așteptat ca punerea în aplicare a PNDR 2014-2020 să aibă efecte directe și indirecte, în principal pozitive asupra mediului. Concluzia inițială a evaluării este că ponderea efectelor potențial negative este scăzută, prin urmare potențialele efecte negative identificate nu sunt în măsură să modifice principalele efecte potențiale pozitive asupra mediului generate de PNDR 2014-2020. Impactele potențiale semnificative asupra mediului ca urmare a implementării PNDR 2014-2020, pe componentele individuale ale mediului înconjurător și a sănătății umane pot fi rezumate după cum urmează:

Aer și Climă

- Punerea în aplicare a PNDR 2014-2020 va contribui la reducerea efectelor negative ale schimbărilor climatice asupra mediului și adaptarea la efectele acestora, în special la reducerea emisiilor de GES prin reducerea emisiilor provenite din agricultură ca urmare a sprijinirii investițiilor care vizează eliminarea decalajelor în manipularea și depozitarea gunoierului de grajd de la animale de fermă, reutilizare și valorificarea biomasei provenite din agricultură și industriile conexe, excremente animale etc. Acesta va contribui, de asemenea, la reducerea emisiilor de metan și N₂O ca urmare a schemelor de agro-mediului (rata mai scăzută de utilizare a îngrășămintelor, erbicidelor și alte substanțe chimice);

- Măsurile legate de împădurire și crearea de suprafețe împădurite vor contribui la îmbunătățirea capacității de reținere a carbonului, precum și la adaptarea la efectele schimbărilor climatice;
- Introducerea de procese tehnologice inovatoare vor contribui la reducerea de oxid de azot și de metan provenit din agricultură;
- Investițiile pentru îmbunătățirea infrastructurii forestiere, pot contribui la reducerea impactului schimbărilor climatice și adaptarea la efectele acestora.

Sol

- Măsurile propuse vor contribui la utilizarea eficientă și rațională a resurselor de sol, precum și la protejarea caracteristicilor calitative și cantitative ale acestora și, prin urmare, la protejarea fertilității solului;
- Sprijin în proiectarea și implementarea de măsuri anti-eroziune contribuind la prevenirea alunecărilor de teren și a eroziunii solului (un bun exemplu este sprijinul acordat împăduririlor). O amenajare și utilizare adecvată a terenurilor vor contribui, de asemenea, la protejarea zonelor de inundații;
- Metodele de gestionare a terenurilor, cum ar fi aplicarea de măsuri de agromediu și agricultura ecologică, vor duce la reducerea poluării solului și menținerea calității acestuia. Aceste metode contribuie, de asemenea, la acumularea materiei organice în sol și la captarea carbonului din sol;
- Menținerea activităților agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice contribuie, de asemenea, la menținerea calității solului;
- Utilizarea de atelaje la lucrările de exploatare a pădurilor (rărituri) va avea impact pozitiv asupra solului prin reducerea eroziunii acestuia.

Apa

- Conservarea resurselor de apă prin utilizarea eficientă a apei în agricultură ca urmare a introducerii de noi tehnologii;
- Reducerea poluării resurselor de apă prin limitarea utilizării îngrășămintelor și a substanțelor chimice de protecție a plantelor. Principalele metode de minimizare a poluării apei includ sistemele agricole extensive aplicate prin agricultura ecologică și măsurile de agro-mediu-climatice, precum și investițiile în echipamente și tehnologii de gestionare a gunoiului de grajd;
- Modernizarea sistemelor de irigații, prin eficientizarea utilizării apei, contribuie la adaptarea la schimbările climatice;
- Asigurarea regimului optim al apei din sol prin retenția eficientă a acesteia și prin reducerea alunecărilor de teren de pe suprafețele agricole;
- Asigurarea protecției terenurilor agricole și rurale adiacente (inclusiv municipalități) de efectele negative ale inundațiilor și ale secetei – măsuri proiectate de management al apei și eroziunii (amenajarea teritoriului, măsuri de agromediu și climă) previne alunecările

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

accelerate de teren, deșertificarea și prezintă o serie de măsuri importante de protecție împotriva inundațiilor;

- Agricultură ecologică ajută la reducerea contaminării componentelor de mediu și la întreținerea unor condiții și o calitate a resurselor de apă acceptabile.

Biodiversitatea și Peisajul

- Măsurile propuse vor contribui la menținerea diversității speciilor terenurilor agricole și la conservarea agro-ecosistemelor, precum și la menținerea diversității habitatelor naturale și protecția speciilor de floră și faună sălbatică;
- Măsurile vor contribui la conservarea biodiversității în rețeaua națională/comunitară de zone protejate prin măsura de agro-mediu, care acoperă o parte semnificativă a acestei rețele;
- De asemenea, implementarea măsurii de agro-mediu va contribui eficient la menținerea habitatelor și pajiștilor semi-naturale și la promovarea activităților agricole extensive în zonele sensibile din punct de vedere al biodiversității, aflate atât în interitoriul cât și în afara rețelei de arii naturale protejate. În mod similar, măsura de silvo-mediu va contribui la conservarea biodiversității în cadrul ecosistemelor forestiere, prin limitarea lucrărilor silvotehnice efectuate;
- PNDR 2014-2020 va contribui la conservarea biodiversității și la continuarea activităților agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, prin menținerea și promovarea sistemelor agricole durabile care respectă mediul și caracterul peisajului.

Energie regenerabilă și eficiență energetică

- PNDR 2014-2020 va contribui indirect la creșterea eficienței energetice și a economiilor de energie în agricultură (o mai bună utilizare a tehnologiei și a capacității de stocare, etc), precum și la creșterea gradului de reutilizare și valorificare a biomasei provenite din agricultură și industriile conexe, precum a reziduurilor plantelor, a gunoiului de grajd și a altor surse regenerabile de producere a energiei. Utilizarea eficientă a energiei în agricultură, prin urmare, contribuie la îmbunătățirea calității mediului, în special la protecția aerului;
- Creșterea eficienței de utilizare a energiei în agricultură și în industria alimentară contribuie la reducerea emisiilor de dioxid de carbon și amoniac. Emisiile reduse și utilizarea durabilă a biomasei în scopuri energetice contribuie la reducerea costurilor proprii de producție, prin reducerea costurilor de energie, precum și utilizarea energiei din surse regenerabile;
- Implementarea proiectelor axate pe emisii reduse și utilizarea durabilă a biomasei produsă sau provenită din deșeurile din producția agricolă sau forestieră, contribuie la dezvoltarea autonomiei energetice a fermelor.

Sănătatea populației și a bunăstării animalelor

- Modernizarea exploatațiilor agricole va conduce nu numai la creșterea competitivității lor, dar, de asemenea, la eliminarea efectelor negative ale funcționării acestora asupra mediului și îmbunătățirea calității generale a vieții și stării de sănătate a populației;
- Noile tehnologii, atât în agricultură, cât și în producția de alimente, pot să se reflecte pozitiv în calitatea produselor agricole;
- Reutilizarea eficientă și reutilizarea și valorificarea deșeurilor provenite din agricultură și industriile conexe nu doar vor reduce riscul de încărcare a mediului din cauza mirosurilor, surselor infecțioase (bacterii, virusuri, fung, ciuperci) din zonele de depozitare a deșeurilor agricole, dar se va reflecta pozitiv asupra calității terenului;
- Investițiile în modernizarea fermelor și introducerea de noi tehnologii vor contribui, de asemenea, la îmbunătățirea sănătății animalelor de fermă, care contribuie la reducerea riscurilor de îmbolnăvire a populației;
- Reducerea încărcării componentelor de mediu vor contribui la îmbunătățirea producției agricole, în special, la sporirea calității produselor alimentare și, prin urmare, contribuie la consolidarea securității alimentare.

Calitatea vieții

- Pe lângă impactul pozitiv asupra mediului, un impact pozitiv al PNDR 2014-2020 poate fi așteptat asupra calității generale a vieții populației din mediul rural. Îmbunătățirea calității vieții va influența nu numai factorii de mediu, dar și o varietate de factori socio-economici;
- Plățile de agro-mediu și climă prin care este promovat un management extensiv al terenurilor agricole, pot contribui la îmbunătățirea sănătății populației și implicit la creșterea calității vieții;
- Menținerea și crearea de noi locuri de muncă în zonele rurale, creșterea ocupării forței de muncă a populației tinere, se va reflecta în creșterea veniturilor și creșterea standardului general de viață;
- Consolidarea stabilității/viabilității economice a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici în zonele rurale și consolidarea performanței economice a zonelor rurale;
- Diversificarea economiei rurale concentrate în zonele vizate pentru exploatarea potențialului de dezvoltare a turismului, furnizarea de servicii locale, furnizarea de servicii sociale, dar, de asemenea, pentru producția industrială;
- Educația și consultanța vor contribui, de asemenea, la conștientizarea necesității protecției mediului de către beneficiarii Programului;
- Promovarea dezvoltării profesionale și dezvoltării spiritului antreprenorial, îmbunătățirea potențialului uman ca urmare a consolidării cunoștințelor și competențelor;
- Consolidarea capacității de inovare și de cooperare a actorilor în cadrul "triunghiului cunoașterii", educație - cercetare – consultanță, prin diseminarea de bune practici în afaceri, crearea de grupuri de cercetare, dezvoltarea de clustere și crearea unor grupuri locale

operaționale în cadrul Parteneriatului European pentru Inovare (PEI), inclusiv prin promovarea activităților de investiții;

- Sprijinirea dezvoltării comunității locale/ parteneriatelor în comunitățile rurale, cu accent pe conservarea caracterului cultural, local și istoric al zonei;
- Utilizare optimă și eficientă a potențialului cultural-istoric și natural, care va sprijini dezvoltarea economică locală bazată pe utilizarea eficientă a resurselor endogene.

Implementarea PNDR 2014-2020 poate implica manifestarea anumitor riscuri, în principal cele aferente impactului negativ asupra mediului. Acestea pot fi asociate cu punerea în aplicare a măsurilor ce vizează diversele investiții sprijinite prin Program. Efectele lor pot fi eliminate prin evaluarea cu atenție a impactului lor asupra mediului și prin implementarea de măsuri de reducere a efectelor asupra mediului. Riscurile unui posibil impact negativ a PNDR 2014-2020 sunt mult mai clar puse în evidență dacă măsurile individuale sunt evaluate în relație cu impactul lor preconizat asupra mediului.

NOTĂ: Întrucât, prin Subprogramul Tematic Pomicol, se propune implementarea unor măsuri asemănătoare Programului analizat, rezultatele prezentei evaluări de mediu, efectuată pentru întregul Program, pot fi atribuite și Subprogramului Tematic Pomicol.

7.2 Evaluarea măsurilor individuale în relație cu impactul anticipat al acestora asupra mediului

---

Prioritățile, domeniile de intervenție și nevoile identificate prevăzute în cadrul PNDR 2014-2020 sunt elemente importante ale programului privit ca un document strategic, dar nu au o relație directă cu impactul potențial asupra mediului generat de dezvoltarea agriculturii și a mediului rural. Măsurile și activitățile lor fizice sunt acele rezultate ale programului a căror implementare poate „avea efecte semnificative asupra mediului”. Prin urmare, măsurile incluse în PNDR 2014-2020 sunt „purtătorii” impactului strategic efectiv al programului asupra mediului.

Măsurile cuprinse în PNDR 2014 - 2020 și acțiunile propuse în cadrul acestora au fost analizate din perspectiva impactului asupra factorilor de mediu. **Prin urmare, evaluarea de mediu a măsurilor propuse în PNDR este deosebit de importantă pentru procesul SEA.**

Măsurile prezentate în Program vor sprijini activități care necesită o evaluare în conformitate cu legislația EIM și/ sauEA. Evaluarea efectelor documentului strategic asupra mediului nu substituie evaluarea impactului de mediu (EIM/EA) a activităților propuse în etapa de implementare.

Măsura 1: Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare:

Este o măsură transversală.

Aceasta susține acțiuni de formare profesională pe parcursul întregii vieți, de inițiere, specializare și perfecționare în domenii specifice (agricol, agroalimentar și protecția mediului) și domenii generale (management, marketing, etc). De asemenea, în cadrul acestei măsuri se urmărește

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor de bază în rândul fermierilor, precum și persoanelor care activează în sectorul agroalimentar, prin extinderea domeniului de aplicare și sprijinirea altor acțiuni pe termen scurt, cum ar fi activitățile demonstrative și acțiunile de informare. În acest fel, vor fi promovate alte tehnici de dobândire a cunoștințelor în afară de cursurile tradiționale.

Evaluarea impactului general potențial:

Această măsură, precum și sub-măsurile sale, sunt importante pentru dezvoltarea în continuare a practicilor agricole și pentru dezvoltarea rurală în termeni de dezvoltare durabilă, deoarece încurajează soluțiile noi și inovatoare în domeniul agriculturii și silviculturii. Aceasta contribuie, de asemenea la formarea conștiinței asupra mediului. Prin urmare, impactul său asupra mediului, chiar dacă nu direct, este evaluat ca fiind cu siguranță pozitiv.

Măsura 2: Servicii de consiliere

Aceasta este o măsură transversală, principalul obiectiv al acesteia fiind acela de a furniza asistență în cele mai importante domenii ale agriculturii, în conformitate cu Politica Agricolă Comună a UE și Strategia Europa 2020. Măsura are ca scop consilierea fermierilor pentru reorientarea calitativă a producției, pentru aplicarea practicilor de producție competitive, pentru respectarea standardelor comunitare dar și pentru dobândirea consilierii necesare pentru a administra o exploatație viabilă din punct de vedere economic.

În mod specific serviciile de consiliere vor permite micilor fermieri și tinerilor fermieri să-și elaboreze planul de afaceri și să-și gestioneze implementarea acestuia în vederea dezvoltării exploatației agricole pentru a se orienta spre piață și pentru a-și îmbunătăți managementul în contextul respectării standardelor comunitare.

De asemenea, serviciile de consiliere vor viza elaborarea planurilor de afaceri pentru înființarea micro- întreprinderilor și întreprinderilor mici din mediul rural în activități non-agricole și pentru constituirea grupurilor de producători.

Prin această măsură se acordă consiliere în ceea ce privește protecția mediului în legătură cu conservarea biodiversității, aplicarea bunelor practici agricole și de mediu, îmbunătățirea managementului apei, depozitarea și aplicarea de îngrășăminte și a produselor de protecția plantelor, prevenirea eroziunii solului, îmbunătățirea managementului terenurilor, utilizarea eficientă a resurselor, sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, îmbunătățirea eficienței în utilizarea energiei în agricultură și în industria alimentară, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură, stimularea captării carbonului din agricultură și silvicultură. Toate acestea sunt subiecte extrem de importante în ceea ce privește mediul și care sunt evaluate ca punct de plecare foarte important al dezvoltării durabile în practică.

Evaluarea impactului general potențial:

Această măsură, precum și sub-măsurile sale, vor contribui la îmbunătățirea calității resurselor umane, la îmbunătățirea proceselor de producție și a managementului în agricultură și silvicultură, precum și la creșterea gradului de conștientizare asupra mediului și, prin urmare, la protecția și grija față de mediu. Prin urmare, impactul lor asupra mediului, în general, este evaluat în mod pozitiv.

Măsura 4: Investiții în active fizice

În cadrul acestei măsuri vor fi sprijinite investițiile orientate spre creșterea competitivității exploatațiilor agricole prin dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile pentru modernizarea fermei, în special cele de dimensiuni medii și îmbunătățirea calității activelor fixe.

Scopul sprijinului acordat prin măsură, este de a contribui la îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatațiilor agricole prin creșterea competitivității activității agricole, a diversificării producției agricole și a calității produselor obținute; restructurarea exploatațiilor și transformarea în exploatații comerciale; respectarea standardelor comunitare aplicabile tuturor tipurilor de investiții; creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin procesarea produselor la nivelul fermei și comercializarea directă a acestora în vederea creării și promovării lanțurilor alimentare; eficientizarea costurilor de producție prin promovarea producerii și utilizării energiei din surse regenerabile în cadrul fermei.

Sprijinul prin această măsură se acordă, de asemenea, pentru realizarea de investiții corporale și necorporale pentru procesarea și marketingul produselor agricole în cadrul întreprinderilor care procesează materii prime pentru înființarea și/ sau modernizarea unităților de procesare și comercializare, introducerea de noi tehnologii pentru dezvoltarea de noi produse și procese, aplicarea măsurilor de protecția mediului, inclusiv scăderea consumului de energie și a emisiilor GES, promovarea investițiilor pentru producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile, creșterea numărului de locuri de muncă.

De asemenea, măsura vizează și înființarea, extinderea și modernizarea infrastructurii agricole de acces la fermă, a căilor de acces în cadrul fondului forestier și a a modernizării infrastructurii de irigații care pot avea un impact negativ asupra mediului. Construcția de drumuri forestiere asigură accesul facil în zonele inaccesibile, astfel contribuind la reducerea eroziunii solului prin scăderea numărului de drumuri neamenajate, necesare în lucrările de exploatare a pădurilor, oferind, de asemenea, posibilitatea utilizării de tehnologii cu impact redus asupra solului (funiculare) care în lipsa drumurilor forestiere, nu pot fi utilizate. Totodată, crearea accesului în zonele inaccesibile oferă posibilitatea intervențiilor rapide în cazul incendiilor de pădure sau al unor atacuri de dăunători. Pe de altă parte, pe lângă impactul pozitiv pe care îl au asupra mediului, acest tip de investiții vor avea și un impact negativ asupra mediului, de exemplu: o construcție inadecvată a drumurilor forestiere poate contribui la apariția scurgerilor accelerate ale apei, eroziunea văilor și impact asupra biodiversității.

Evaluarea impactului general potențial:

Această măsură ar putea avea un impact pozitiv, dar și unul negativ semnificativ asupra mediului. Impactul negativ al activităților de investiții va trebui să fie eliminat printr-o evaluare atentă a structurilor individuale și a activităților sau a proiectelor, în ceea ce privește impactul lor asupra mediului și printr-o atenuare adecvată a acestui impact. Aplicarea corectă a normelor în vigoare în ceea ce privește construcția obiectivelor de investiții, a legislației de mediu relevante și a prevederilor reglementărilor comunitare privind dezvoltarea rurală (de exemplu, dispoziții privind investițiile în sisteme de irigații) pot ajuta la reducerea impactului negativ. Este recomandat pentru fiecare activitate în parte ce urmează să fie sprijinită prin această măsură, să se ia în considerare cu atenție criteriile de eligibilitate și de selecție care se referă la respectarea mediului.

Măsura 6: Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor

În cadrul acestei sub-măsuri se va sprijini stabilirea pentru prima dată a tinerilor fermieri, ca șefi/conducători unici ai unei exploatații agricole. Sprijinul acordat va contribui la îmbunătățirea managementului, la creșterea competitivității sectorului agricol și sprijinirea procesului de modernizare și conformitatea cu cerințele pentru protecția mediului, igienă și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă. Sprijinul financiar va fi acordat pe baza unui plan de afaceri pentru dezvoltarea exploatației pe care are o va conduce.

Această măsură sprijină fermele mici și vizează transformarea structurală și deschiderea către piață a acestora și creșterea capacității de a identifica noi oportunități de valorificare a producției, adaptarea producției la cerințele pieței.

Totodată se urmărește facilitarea diversificării prin înființarea și dezvoltarea de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol din zonele rurale, în vederea unei dezvoltări economice durabile, creării de locuri de muncă și reducerii sărăciei în spațiul rural. Astfel, se acordă sprijin pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici din mediul rural, care își creează sau dezvoltă noi activități în zonele rurale.

Scopul sprijinului acordat prin măsură, va stimula mediul de afaceri din rural, contribuind la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale, precum și la dezvoltarea activităților non-agricole existente; crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și diminuarea disparităților dintre rural și urban.

Sprijinul este oferit fermierilor sau membrilor gospodăriilor lor agricole care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

Evaluarea impactului general potențial:

Măsura are un impact pozitiv din punct de vedere economic și social, activitățile susținute contribuind la creșterea numărului de locuri de muncă, dezvoltarea economică nu numai a întreprinderilor, ci, de asemenea, a spațiului rural în general. Pe de altă parte, există un risc de a afecta negativ mediul prin implementarea neadecvată a unor acțiuni eligibile în cadrul măsurii (de ex. dezvoltarea necontrolată a turismului, dezvoltarea neadecvată a sectorului de creștere a animalelor care pot fi o sursă de poluare a aerului, a resurselor de apă și sol și pot afecta biodiversitatea).

Prin urmare, va fi necesară o evaluare constantă a diferitelor planuri de afaceri și obiective și din punct de vedere al impactului lor asupra mediului.

Măsura 7: Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale

În cadrul acestei submăsuri vor fi sprijinite investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii de bază la scară mică în vederea unei dezvoltări economice durabile și a reducerii sărăciei în spațiul rural.

Astfel, vor fi susținute investițiile care vizează înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local, înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă, înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată, investiții în crearea, modernizarea sau extinderea infrastructurii educaționale/ îngrijire (înființarea și modernizarea grădinițelor și a

creșelor, înființare și modernizare after-school, extinderea și modernizarea instituțiilor de învățământ secundar cu profil agricol).

De asemenea, se va oferi sprijin pentru protejarea obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local (de clasă B), inclusiv așezăminte monahale (de clasă B). Investițiile vor avea un impact pozitiv asupra turismului local și vor ajuta la stimularea dezvoltării mediului de afaceri local.

Sprijinirea conservării patrimoniului local de clasă B și a tradițiilor în cadrul măsurii are drept scop stimularea activităților de turism rural, dezvoltarea mărcilor locale, precum și menținerea tradițiilor și a moștenirii spirituale, contribuind astfel la atractivitatea zonelor rurale. Astfel, sprijinul va fi acordat investițiilor pentru restaurarea, conservarea și accesibilizarea patrimoniului cultural imobil de interes local (de clasă B), restaurarea, conservarea și accesibilizarea așezămintelor monahale (de clasă B).

Evaluarea impactului general potențial:

Din punct de vedere al caracterului socio – economic, măsura va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării economice locale prin crearea de condiții adecvate pentru afaceri, dezvoltarea eficientă și durabilă a zonelor rurale precum și pentru creșterea calității vieții populației rurale. Din punct de vedere al mediului, investițiile în infrastructura de bază la scară mică, prin acțiunile propuse, prezintă un risc pentru mediu, în special pentru biodiversitate, ecosisteme și pentru serviciile ecosistemice. Totuși, aceste riscuri, pot fi diminuate printr-o evaluare a impactului asupra mediului a fiecărei activități sau proiect în parte și printr-o evaluare adecvată a acestora (în cazul Siturilor Natura 2000), ce va avea ca rezultat măsuri de reducere a impactului asupra mediului. Pentru dezvoltarea turismului, va fi necesar să se evalueze capacitatea zonei de dezvoltare potențială a turismului și armonizarea dezvoltării turismului cu potențialul zonei. Criteriile de selecție ar trebuie să includă, de asemenea, și aspecte privind mediul înconjurător.

Măsura 8: Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor

Scopul acestei măsuri vizează, în principal, împădurirea și crearea de suprafețe împădurite. Aceasta se referă, în special, la crearea de suprafețe împădurite pe terenuri agricole și neagricole, precum și la înființarea de perdele forestiere pe aceste terenuri.

Sprijinul prin această măsură este reprezentat de costuri standard, care vizează prima de înființare a plantațiilor forestiere și prima anuală pe hectar pentru o perioadă de 12 ani, pentru acoperirea costurilor de întreținere și îngrijire a plantației forestiere și pentru compensarea pierderilor de venit agricol ca urmare a împăduririi.

Măsura are ca obiectiv creșterea suprafeței ocupate de păduri la nivel național care va contribui la promovarea sechestrării carbonului, adaptarea la efectele schimbărilor climatice, reducerea eroziunii solului, îmbunătățirea capacității de retenție a apei, precum și la refacerea și conservarea biodiversității locale. Sprijinul acordat are în vedere acoperirea costurilor lucrărilor de înființare a plantației, a celor de întreținere a plantațiilor pe o perioadă de 6 ani până la închiderea stării de masiv, a costurilor determinate de efectuarea a două lucrări de îngrijire a arboretelor după închiderea stării de masiv, precum și acoperirea pierderilor de venit agricol pentru o perioadă de 12 ani pentru suprafața împădurită.

Evaluarea impactului general potential:

Având în vedere scopul activităților prevăzute prin această măsură, se pot presupune efecte pozitive asupra mediului. În cazul în care acțiunile se implementează în interiorul Siturilor Natura 2000, este necesară parcurgerea procedurii de EA pentru a stabili dacă prin acțiunea de împădurire se vor aduce modificări asupra statutului de conservare al habitatelor/speciilor pentru care au fost declarate siturile.

Măsura 9: Înființarea grupurilor de producători

Prin această măsură se va sprijini înființarea grupurilor de producători. Sprijinul acordat prin măsură va viza îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatațiilor, o mai bună integrare pe piață a producătorilor primari, creșterea veniturilor producătorilor prin comercializarea în comun a producției, crearea și promovarea lanțurilor scurte, respectarea standardelor comunitare de mediu și climă, siguranță alimentară etc.

Bunele practici de mediu și managementul eficient al resurselor sunt, de asemenea, fundamentale pentru dezvoltarea sustenabilă a exploatațiilor. Nivelul de abordare a aspectelor legate de mediu și acțiunilor specifice va depinde de factori precum zona în care se află exploatația, de planurile de afaceri, tehnologiile ce vor fi utilizate etc.

Măsura își propune să promoveze canalele de vânzare și de comercializare a produselor agricole pe piața internă prin diferite instrumente, în special prin promovarea cooperării dintre producătorii primari, procesatori și organizațiile de comercializare, precum și investiții în dezvoltarea propriilor birouri de vânzări, a activităților de marketing și de promovare. Ajutorul este destinat în primul rând întreprinderilor mici și mijlocii, care cooperează pentru a-și promova produsele.

Evaluarea impactului general:

Măsura va avea un beneficiu socio-economic semnificativ; aceasta va contribui la îmbunătățirea competitivității producătorilor primari, printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale. De asemenea, este de așteptat să aibă o contribuție la îmbunătățirea calității produselor și la promovarea acestora pe piața internă și externă. Calitatea și accesibilitatea produselor poate fi reflectată pozitiv asupra stării de sănătate a populației. Astfel, prin implementarea acestei măsuri, ne putem aștepta și la un impact indirect asupra sănătății populației și securității alimentare, precum și la efecte pozitive indirecte asupra mediului.

Măsura 10: Agro-mediu și climă

Plățile de agro-mediu vor fi acordate fermierilor care își asumă, în mod voluntar, angajamente de agro-mediu. Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este de tip compensatoriu. Prima compensatorie de agro-mediu și climă este plătită anual, ca sumă fixă, acordată pe unitatea de suprafață (hectar) și reprezintă o compensație pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de fermierii care încheie angajamente voluntare.

Măsura are un impact pozitiv asupra mediului, aceasta contribuind la menținerea biodiversității și a valorii de mediu a suprafețelor agricole cu înaltă valoare naturală (HNV) și a sistemelor agricole, protejarea unor specii prioritare prin aplicarea unor condiții speciale de management a pajiștilor sau terenurilor agricole reprezentative pentru păsări sau pentru fluturi, protecția solului și apei prin continuarea aplicării culturilor verzi pentru terenul arabil pe întreg teritoriul național, în special în zonele cele mai vulnerabile la eroziune și la alte procese de degradare, inclusiv în zonele devaforizate, adaptarea la efectele schimbărilor climatice prin promovarea tehnologiilor și practicilor noi de management la nivelul fermelor.

Evaluarea impactului general potențial:

Plățile de agromediu și climă joacă un rol-cheie în sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor rurale și răspund creșterii cererii societății pentru servicii de mediu. Acestea susțin practicile agricole extensive care contribuie la atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și care sunt compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului, a peisajului și a caracteristicilor sale, a resurselor naturale, a solului și a diversității genetice. Din acest punct de vedere, măsurile de agromediu și climă trebuie considerate ca fiind cruciale pentru asigurarea dezvoltării durabile. Punerea în aplicare a acestei măsuri va avea un impact pozitiv asupra climei și asupra conservării resurselor naturale.

Măsura 11: Agricultură ecologică

Măsura are drept scop sprijinirea menținerii și conversiei în exploatații agricole ecologice a terenurilor printr-un sistem de agricultură ecologică înregistrat și controlat. Sprijinul prevăzut în cadrul acestei măsuri se acordă pe hectar de suprafață agricolă fermierilor care se angajează în mod voluntar să adopte sau să mențină practici și metode specifice agriculturii ecologice.

Agricultura ecologică furnizează servicii de mediu, prin asigurarea protecției biodiversității, reducerea poluării, reducerea emisiilor de dioxid de carbon, asigurarea unor condiții de bunăstare a animalelor și dezvoltarea activităților economice la nivel local. În linii mari, agricultura ecologică poate fi caracterizată ca standard de bază pentru asigurarea unei alimentații durabile.

Prin urmare, sprijinul pentru agricultura ecologică a devenit un element important al politicii de dezvoltare rurală a UE. Bunurile publice și serviciile de mediu care sunt livrate de către agricultura ecologică pot fi rezumate după cum urmează:

- *Fertilitatea și funcționalitatea solului* – agricultura ecologică conservă fertilitatea solului mai bine decât agricultura convențională datorită unor niveluri mai înalte de conținut de materie organică a solului, activitate biologică mai înaltă și un potențial mai mare de control al eroziunii. De asemenea, nu există poluare a solului cu pesticide sintetice în agricultura ecologică. O mai bună structură a solului este întreținută prin aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, conducând implicit la creșterea capacității de a face față problemelor legate de apă care decurg din schimbările climatice, riscul de inundații și efecte ale secetei;
- *Biodiversitate* - în prezent este unanim acceptat faptul că metodele de agricultură ecologică sunt mai favorabile conservării biodiversității față de agricultura convențională. Principalele avantaje ale agriculturii ecologice din punct de vedere al biodiversității sunt conferite de neutilizarea îngrășămintelor chimice, a erbicidelor și pesticidelor produse

sintetic, densitățile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreținerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole și alte zone necultivate), menținerea activității biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte și utilizarea mixtă a terenurilor;

- *Calitatea apei* - prin evitarea utilizării pesticidelor și gestionarea strictă a gunoii de grajd, practicarea agriculturii ecologice conduce la scăderea poluării resurselor de apă (cursurilor și corpurilor de apă de suprafață dar și a apelor subterane);
- *Reducerea gazelor cu efect de seră* - din puținele evaluări referitoare la gazele cu efect de seră și ciclurile acestora în atmosferă, care au fost făcute cu privire la agricultura ecologică, studiile comparative au demonstrat reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră raportat la tona de produse alimentare în cazul agriculturii ecologice față de agricultura convențională.

Mai mult, în poziția sa scrisă cu privire la agricultura ecologică, FAO evidențiază: "Agricultura ecologică contribuie la atenuarea efectului de seră și a încălzirii globale, prin capacitatea de a capta carbonul în sol. Multe practici utilizate în agricultura ecologică (de exemplu încorporarea resturilor vegetale în sol, utilizarea culturilor verzi și rotația culturilor, capacitatea legumelor și leguminoaselor de fixare a azotului în sol), cresc randamentul întoarcerii carbonului în sol, cresc productivitatea și favorizează stocarea carbonului".

- *Vitalitatea rurală* – cerințele mai mari de forță de muncă la fermele ecologice față de cerințele de forță de muncă din agricultura convențională creează oportunități mai bune de ocupare a forței de muncă în zonele rurale.

Evaluarea impactului general potențial:

Măsura susține necesitatea de menținere a biodiversității, protecției și utilizării raționale a resurselor naturale, cu precădere a calității resurselor de apă. Acest lucru se justifică prin principiile folosite în general, de protecție a mediului prin utilizarea durabilă a apei și a terenurilor. Măsura are un impact pozitiv semnificativ asupra mediului și sănătății. Principalele obiective ale măsurii, și anume promovarea biodiversității terenurilor agricole, reducerea impactului producției agricole asupra mediului și promovarea producției de alimente sănătoase reprezintă un pas esențial pentru o schimbare pozitivă la nivel național și pentru promovarea unei alimentații sănătoase.

Măsura 13: Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este de tip compensatoriu. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă, acordată pe unitatea de suprafață (hectar) și reprezintă o compensație pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de fermierii care încheie angajamente voluntare anuale pentru continuarea activităților agricole în zonele desemnate (plăți pentru zona montană, zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative, zone care se confruntă cu constrângeri naturale specifice). Prin sprijinul acordat în cadrul măsurii, în sensul încurajării fermierilor să își continue activitatea agricolă pe terenuri situate în zone unde practicarea agriculturii prezintă dificultăți și unde există un grad ridicat al riscului de abandon.

Măsura are ca scop susținerea agriculturii într-un mediu care nu este prea favorabil pentru agricultură. Condiții naturale nefavorabile, cum ar fi altitudinea și panta terenurilor, sezoane de

vegetație scurte, o proporție mare a solurilor mai puțin productive și aflate sub diverse constrângeri, zonele cu handicapuri specifice, au ca rezultat o profitabilitate mai scăzută și costuri de producție mai mari, comparativ cu zonele care nu au astfel de dezavantaje. Menținerea activităților agricole în aceste zone, fără sprijin public, în condițiile economice actuale, ar fi dificilă pentru fermieri, contribuind astfel la apariția unor efecte negative asupra peisajului, a biodiversității, precum și a resurselor de sol și apă. Acordarea de sprijin specific pentru agricultură în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice este, prin urmare, justificată. Conservarea agriculturii în aceste zone este vitală pentru protecția mediului și a peisajului.

Evaluarea impactului general potențial:

Măsura este esențială pentru menținerea activităților agricole și evitarea abandonului activităților agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, prin menținerea și promovarea sistemelor agricole durabile, prietenoase cu mediul, cu un efect sinergic pozitiv asupra biodiversității, calității mediului, în special a resurselor de sol și apă. Implementarea acestei măsuri va avea, de asemenea, un impact social și economic pozitiv, asigurând astfel venituri și menținerea locurilor de muncă.

Măsura 15. Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor

Obiectivul este conservarea biodiversității, protecția resurselor de sol și sechestrarea carbonului în habitatele forestiere, prin crearea pe perioada angajamentului a unor zone compacte de liniște, în care lucrările silvice vor fi limitate.

Obiectivele secundare sunt reprezentate de îmbunătățirea condițiilor de micro-climat în zonele angajate (prin menținerea unei desimi ridicate a pădurii), prelungirea perioadei de topire a zăpezilor în interiorul pădurii și reducerea intensității și frecvenței viiturilor de primăvară, protecția solului contra eroziunii.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este de tip compensatoriu. Prima compensatorie de silvo-mediu este plătită anual, ca sumă fixă, acordată pe unitatea de suprafață (hectar) și reprezintă o compensație pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de deținătorii de păduri care încheie angajamente voluntare.

Măsura vizează creșterea rolului pădurii la păstrarea echilibrului ecologic și menținerea unei diversități inter și intraspecifice ridicate a pădurilor. Din punct de vedere al conservării biodiversității, măsura este benefică mai ales în pădurile de amestec și în șleaurile de câmpie, unde riscul pierderii unor specii de amestec valoroase este ridicat, și datorită prețurilor atractive la care poate fi valorificat lemnul rezultat din igienizarea pădurilor. Adoptarea măsurii reduce riscul forțării situațiilor în care, datorită unor uscări parțiale a frunzișului, administratorii pădurii sunt tentați să marcheze arborii respectivi ca produse de igienă. Adoptând această măsură, probabilitatea revenirii la o stare bună de vegetație a exemplarelor afectate de uscări în coronament este mult ridicată, ceea ce asigură, în final, conservarea "in situ" a resurselor genetice forestiere.

Evaluarea impactului general potențial:

În zona forestieră montană, păstrarea unei consistențe crescute a pădurilor, are ca efect prelungirea perioadei în care solul este acoperit cu zăpadă, reducând astfel riscul inundațiilor de primăvară, datorate încălzirii bruște.

În ceea ce privește folosirea atelajelor în fazele de scos-apropiat, în arborete tinere în care se execută rărituri, reducerea frecvenței și gravității rării arborilor rămași – arborii de viitor – este prima condiție pentru a asigura vitalitatea arborilor la exploatabilitate, având astfel un efect secundar și asupra conservării *in situ* a diversității genetice.

Măsura 16 Cooperare

Scopul general al acestei măsuri este de a sprijini implementarea PEI-AGRI prin stimularea interacțiunilor dintre cercetători, fermieri, proprietarii de păduri, procesatori și alți actori din mediul rural.

Obiectivul specific al măsurii este de a sprijini înființarea și funcționarea Grupurilor Operaționale (GO) cu scopul specific de a întreprinde, în comun, un proiect de cercetare aplicată prin care să se adreseze anumite probleme și să se valorifice oportunitățile existente în sectorul agro-alimentar.

Măsura vizează sprijinirea implementării PEI-AGRI prin acordarea de sprijin financiar pentru înființarea și funcționarea GO și pentru costurile directe aferente derulării de acțiuni comune ce presupun "proiecte pilot". Astfel, proiectele pilot sau de dezvoltare de noi produse, practici, procese și tehnologii vor viza printre altele, următoarele sectoare generale: vegetal inclusiv horticultură, pajiști, zootehnic, silvicultură, procesare.

Acțiunile desfășurate prin această măsură au un rol extrem de important în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020, deoarece acestea sprijină inovarea și facilitează dezvoltarea, folosirea și transferul de idei, produse sau tehnologii noi pentru a îmbunătăți un anumit sistem de producție, produs, serviciu.

Măsura de cooperare este concepută pentru a sprijini diferite tipuri de activități comune, în condițiile provocărilor economice, sociale și de mediu. Aceasta este lărgită de dimensiunea atingerii obiectivelor Parteneriatului European pentru Inovare în productivitatea și durabilitatea agriculturii. Sprijinul în cadrul acestei măsuri se acordă pentru investiții pentru facilitarea cooperării între actorii dezvoltării rurale, cu scopul de a-i ajuta să depășească și să atenueze problemele socio-economice specifice legate de dezvoltarea afacerilor și de furnizarea de servicii în zonele rurale. Măsura are ca scop abordarea proiectelor integrate, prioritare strategice, care implică mai multe entități. Aceasta susține înființarea și funcționarea grupurilor operaționale cu scopul specific de a întreprinde împreună un proiect integrat aplicat, care va genera beneficii directe pentru membrii grupurilor operaționale, prin urmare, pentru economia locală și/ sau a condițiilor sociale și de mediu din zonele rurale. Proiectele din cadrul acestei măsuri vor sprijini cooperarea între actorii din lanțul de aprovizionare pentru crearea și dezvoltarea de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale, precum și pentru activitățile specifice de promovare într-un context local.

Evaluarea impactului general potențial:

Având în vedere că această măsură poate sprijini și punerea în aplicare a proiectelor de investiții, în astfel de cazuri, este foarte important să se evalueze impactul acestora asupra mediului. În astfel de cazuri, se recomandă utilizarea unor criterii de selecție care vizează protecția mediului.

Măsura 17: Gestionarea riscurilor

Această măsură are rolul de a sprijini fermierii să-și stabilizeze activitatea și producția prin primirea de compensații financiare pentru pierderile economice cauzate de către fenomenele climatice nefavorabile, bolile animalelor și ale plantelor, infestările cu dăunători și pentru incidente de mediu. Cadrul care va permite compensarea fermierilor se bazează pe crearea de fonduri mutuale pentru agricultură la care fermierii vor adera, fonduri care îi vor compensa pentru pierderile cauzate de fenomenele nefavorabile menționate.

Prin intermediul măsurii vor fi sprijinite activități care vizează compensarea fermierilor prin intermediul fondurilor mutuale pentru agricultură, pentru pierderile economice suportate de aceștia în urma unor evenimente nefavorabile și sprijin financiar acordat pentru înființarea fondurilor mutuale pentru agricultură.

Riscurile catastrofale au o frecvență redusă, dar pot provoca daune imense pentru un număr mare de ferme (ex: evenimente cum ar fi fenomene meteo extreme sau focare de boli). Tipice pentru sectorul agricol sunt dezastrele naturale, precum fenomenele climatice nefavorabile, bolile animalelor și ale plantelor, infestările cu dăunători și alte incidente de mediu. Având în vedere natura lor catastrofală, este dificil a le gestiona la nivel individual sau prin instrumente de piață. O parte din riscurile catastrofale în agricultură nu sunt asigurabile din punct de vedere comercial.

Măsura se axează pe contribuții financiare la fonduri mutuale, care este un nou sistem de acoperire financiară pentru riscurile agricole, care poate fi o alternativă la sistemul actual de asigurare comercială, deoarece pachetul financiar va include riscurile neasigurabile. De asemenea, managementul riscului agricol va deveni mai atractiv pentru agricultori, datorită extinderii domeniului de aplicare a riscurilor financiare și creșterii sprijinului public. Măsura are un beneficiu economic semnificativ deoarece va contribui la reducerea pierderilor economice ale agricultorilor și îi va ajuta să facă față situațiilor adverse.

Evaluarea impactului general potențial:

Această măsură nu are nici o influență directă asupra mediului, dar prin finanțare îi va ajuta pe fermieri să acopere daunele provocate.

Măsura 19: Dezvoltarea locală a LEADER

Această măsură reprezintă un instrument transversal pentru măsurile clasice, cum ar fi susținerea tinerilor fermieri și a exploatațiilor agricole de mici dimensiuni, formarea profesională, prelucrarea produselor agricole, activitățile non-agricole, precum și pentru măsurile de inovare, conservarea patrimoniului material și imaterial, grupuri de producători, TIC. Această măsură susține, de asemenea, utilizarea surselor regenerabile de energie, utilizarea eficientă a resurselor și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon, rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și forestier. Investițiile susținute în cadrul măsurilor LEADER contribuie la dezvoltarea infrastructurii locale de bază (drumuri, apă / apă uzată), a infrastructurii educaționale și sociale și la protecția patrimoniului cultural.

Prin acțiunile sale, abordarea LEADER va îmbunătăți dezvoltarea și potențialul local. LEADER vizează consolidarea coerenței teritoriale. Sprijinirea implementării activităților în cadrul LEADER oferă posibilitatea de a acoperi nevoile locale printr-o abordare integrată, multisectorială, de jos în sus.

Competența transversală a LEADER îmbunătățește competitivitatea și mediul natural, calitatea vieții și diversificarea economiei rurale, precum și combaterea sărăciei și excluderii sociale.

În cadrul LEADER, cooperarea este un mod de a îmbunătăți perspectivele și strategiile locale, a obține acces la informații și idei noi, a învăța din experiența altor regiuni sau țări, a stimula și sprijini inovarea, a dobândi aptitudini și a obține mijloace pentru îmbunătățirea calității serviciilor furnizate.

Grupul de Acțiune Locală este responsabil de reușita dezvoltării teritoriului acoperit.

Prin măsurile de interes local ce ar putea fi finanțate prin LEADER 2014-2020, sunt vizate și acțiunile de atenuare a schimbărilor climatice care vizează atât limitarea emisiilor din agricultură și silvicultură, generate de activități-cheie, precum producția animalieră și utilizarea îngrășămintelor, cât și intensificarea activității de captare a carbonului, în ceea ce privește exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura.

Evaluarea impactului general potențial:

Se așteaptă ca măsura să aibă un impact pozitiv asupra îmbunătățirii calității vieții în zonele rurale și îmbunătățirea situației economice și a condițiilor sociale ale populației din mediul rural. De asemenea, aceasta va contribui la îmbunătățirea infrastructurii de bază și serviciilor în cadrul comunităților rurale. Astfel, măsura va contribui la toate cele trei dimensiuni ale principiului sustenabilității: economică, socială și de mediu.

Cu toate acestea, în ceea ce privește măsurile de investiții din cadrul acestei măsuri, acestea pot avea un impact negativ din punct de vedere al mediului. Prin urmare, atunci când se evaluează calitatea strategiei, ar fi necesar să se aibă în vedere criteriile de mediu. În mod similar, atunci când se evaluează calitatea parteneriatului ar fi oportun să se evalueze activitățile parteneriatului care vizează protecția mediului în zona acoperită de parteneriat.

*****

Tipurile de activități așteptate a fi finanțate în cadrul măsurilor din PNDR 2014-2020 pot fi diferențiate în funcție de efectul asupra mediului, după cum urmează:

- Dezvoltarea infrastructurii (apă, apă uzată, drumuri etc.), construcția de clădiri sau alte modificări operate asupra terenurilor în zonele rurale și alte investiții conexe cu impact asupra terenurilor vor avea un efect puternic, direct și permanent asupra mediului, cu un nivel ridicat de ireversibilitate – în cadrul evaluării de mediu aceste tipuri de activități au fost considerate a avea un efect permanent (ex: construcția unei ferme va schimba definitiv categoria de utilizare a terenului);
- Furnizarea de echipamente pentru prelucrare, ambalare și transport produse din activitățile agricole, menținerea efectivelor de animale și a terenurilor agricole, etc., au un efect potențial negativ asupra mediului. Investițiile în echipamente și instalații, folosite/construite pe suprafețe restrânse pot avea efecte negative precum și pozitive pe termen mediu, în funcție de modul în care va fi utilizat echipamentul - în cadrul evaluării de mediu aceste tipuri de activități au fost considerate a avea un efect temporar (ex: utilizarea unor echipamente de transport se face în funcție de ciclul de producție astfel efectele asupra mediului sunt limitate în timp);

- Cursurile de formare, consiliere, creare de rețele care facilitează cooperarea, schimbări în activitățile economice sau de afaceri ale persoanelor fizice sau ale comunităților, sunt acțiuni fără scară spațială (nu se desfășoară pe o anumită suprafață), acestea au asupra mediului efecte slabe sau neutre, de foarte multe ori indirecte și incerte.

7.3 Evaluarea generală a PNDR 2014-2020

Această matrice de evaluare a fost efectuată pentru alternativa PNDR 2014 – 2020. Posibilele efecte ale priorităților PNDR asupra mediului și temelor vizate de obiectivele SEA (receptori de mediu) sunt prezentate în tabelul de mai jos și apoi comentate în text.

Matricea de evaluare globală a alternativei PNDR 2014-2020

PNDR 2014 - 2020		Obiective SEA							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Priorități și domenii de intervenție		Biodiversitate, floră, faună	Apă	Sol	Aer	Climă, energie	Sănătate publică	Active materiale, deșeuri	Patrimoniu cultural, peisaj
Prioritatea 1 a UE: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale									
1A	Încurajarea inovării, a cooperării și creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale	0	0	0	0	+	+	0	0
1B	Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și a unei performanțe de mediu îmbunătățite;	0	0	0	0	0	+	0	+
1C	Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier	0	0	0	0	+	+	+	0
Prioritatea 2 a UE: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor									

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

PNDR 2014 - 2020		Obiective SEA							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Priorități și domenii de intervenție		Biodiversitate, floră, faună	Apă	Sol	Aer	Climă, energie	Sănătate publică	Active materiale, deșuri	Patrimoniu cultural, peisaj
2A	Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole	?	+	?	+	+	+	+	?
2B	Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor	+	?	?	?	?	+	?	?
2C	Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor	?	+/-	+/-	0	+	0	0	?
Prioritatea 3 a UE: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură									
3A	Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale	+/-	?	+/-	+	+	+	?	+
3B	Sprejinierea gestionării și a prevenirii riscurilor la nivelul exploatațiilor	+	0	0	0	0	?	0	0

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

PNDR 2014 - 2020		Obiective SEA							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Priorități și domenii de intervenție		Biodiversitate, floră, faună	Apă	Sol	Aer	Climă, energie	Sănătate publică	Active materiale, deșeuri	Patrimoniu cultural, peisaj
Prioritatea 4 a UE: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură									
4A	Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice și în cadrul activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene	++	++	++	+	++	+	+	++
4B	Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor	++	++	+	+	++	++	+	?
4C	Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului	++	+	++	+?	++	+	++	++
Prioritatea 5 a UE: Promovarea eficienței resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și mai rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și forestier									
5A	Eficientizarea utilizării apei în agricultură	+	++	+?	+	++	+	++?	+?
5B	Eficientizarea utilizării energiei în sectorul agro-alimentar	-	-	-	-	-	-	-	-
5C	Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei	+/-	+	+/-	+	++	+	++	+/-

PNDR 2014 - 2020		Obiective SEA							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Priorități și domenii de intervenție		Biodiversitate, floră, faună	Apă	Sol	Aer	Climă, energie	Sănătate publică	Active materiale, deșuri	Patrimoniu cultural, peisaj
5D	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură	+/-	+	+	++	++	+	++	0
5E	Promovarea conservării și a sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură	++	+	+	++	++	+	++	+
Prioritatea 6 a UE: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale									
6A	Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă	+/-	+	?	+	+	++	0	+/-
6B	Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	+/-?	+	?	?	+	++	+	+

NOTĂ:

- ca urmare a solicitării Comisiei Europene din data de 27.02.2015, a fost inclus în evaluare și domeniul de intervenție 2C, astfel tabelul de evaluare aferent Priorității 2 a fost completat cu coloana C, aferentă domeniului amintit.

Legenda efectelor potențiale	
+2	<p>Efect potențial pozitiv puternic</p> <p>O anumită măsură are capacitatea de a conduce la îmbunătățirea aspectelor de mediu pe termen mediu sau lung, fapt ce va conduce la beneficii pe o scară largă precum și beneficii permanente asupra obiectivelor de mediu selectate în cadrul evaluării SEA</p>
+1	<p>Efect potențial pozitiv</p> <p>O anumită măsură are capacitatea de a conduce la o îmbunătățire a mediului moderată pe termen mediu și lung, fapt ce va conduce la beneficii permanente pe o scară temporară largă sau medie asupra obiectivelor de mediu selectate în cadrul evaluării SEA.</p>
0	<p>Neutru/ fără efect</p> <p>O măsură care nu are potențial de a induce un efect/impact potențial pozitiv sau negativ pe termen scurt sau lung. Scorul neutru este folosit atunci când este foarte probabil ca efectul să nu fie nici pozitiv nici negativ. Scorul neutru nu este identic cu cel “incert”, caz în care evaluatorul nu poate evalua sigur dacă efectul este posibil pozitiv sau negativ sau este unul “mixt”, caz în care evaluatorul consideră că efectele pot fi în același timp atât pozitive, cât și negative.</p>
-1	<p>Efect potențial negativ</p> <p>Atunci când o măsură poate induce un efect moderat negativ asupra obiectivelor de mediu atât pe termen scurt cât și lung, fapt ce conduce la modificări majore dar temporare sau la o scară medie, însă cu caracter permanent. O astfel de măsură poate avea de asemenea un impact cumulativ sau indirect. Pentru o astfel de măsură, efectele pot fi minimizate pentru a conduce la un impact de o amploare mai mică prin aplicarea de măsuri de reducere în conformitate cu legislația în domeniu. Investițiile în echipamente și facilități cu un caracter spațial limitat (suprafața ocupată de acestea este limitată) pot avea efecte imediate pe termen mediu însă, sunt condiționate de felul în care echipamentele vor fi utilizate. Activitățile economice noi sau modificările aduse celor tradiționale cauzează efecte de cele mai multe ori indirecte și reversibile.</p>
-2	<p>Efect potențial negativ puternic</p> <p>Atunci când o măsură are un potențial efect sau serie de efecte negative semnificative pe o scară spațială mai largă. Caracterul efectului este permanent</p>

	<p>asupra obiectivelor de mediu analizate. O astfel de măsură are de asemenea și un impact cumulativ și indirect puternic. Efectele unei astfel de măsuri sunt foarte greu de înlăturat prin aplicarea de măsuri de minimizare a impactului conform legislației în domeniu sau prin măsuri de minimizare la nivel de proiect individual.</p> <p>Orice deteriorare sau efect nociv în sau către zonele sensibile din punct de vedere al mediului, specii și habitate, obiective sau peisaje care sunt recunoscute și / sau protejate la nivel local, regional, național sau internațional sunt marcate ca un punct negativ major. Dezvoltarea infrastructurii (energie, apă, producție agricolă etc.), precum și clădirile sau alte modificări de utilizare a terenului în zonele rurale și alte investiții care generează efecte asupra terenului, vor avea un efect puternic, direct și permanent asupra mediului, cu un nivel ridicat de ireversibilitate</p>
+/-	<p>Efect mixt</p> <p>Este o combinație de efecte/impacturi potențiale pozitive și negative. Efectele mixte pot fi semnificative pe termen lung, dacă sunt cumulate cu altele.</p>
?	<p>Efect incert</p> <p>Impactul de mediu nu este cunoscut sau este imposibil de estimat, pentru acest tip de efecte nu se pot atribui scoruri.</p>

7.4 Comentarii pe marginea matricei privind evaluarea globală a PNDR 2014-2020

Potențialele domenii cu cele mai multe efecte pozitive asupra mediului ale PNDR sunt:

Se așteaptă ca măsurile de Agromediu și climă și de Împădurire și crearea de suprafețe împădurite, să sprijine în mod semnificativ obiectivele SEA referitoare la biodiversitate, apă, sol, gestionarea eficientă a deșeurilor și resurselor naturale și atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite și LEADER vin în sprijinirea obiectivelor SEA ce vizează populația și sănătatea umană. Transferul de cunoștințe și serviciile de consiliere vor avea efecte pozitive indirecte din punct de vedere al mai multor obiective ale SEA, sub rezerva implementării adecvate ale acestora. Sprijinul prin măsura de cooperare are potențialul unui efect pozitiv minor pentru obiectivele SEA, având în vedere că proiectele implementate vizează componenta de mediu.

Evaluarea evidențiază, de asemenea, unele domenii în care există o incertitudine considerabilă și un potențial pentru efecte negative asupra mediului, în special pentru:

- Sprijinirea afacerilor non-agricole (producția și comercializarea de produse non-agricole, activități de artizanat și servicii și agro-turism) ar putea avea efecte negative la nivel local asupra calității aerului, datorită potențialului de creștere a traficului auto pe drumurile din spațiul rural.
- Sprijinirea afacerilor non-agricole prin îmbunătățirea lanțului de aprovizionare cu alimente ar putea avea un efect negativ asupra calității aerului, apei, atenuării schimbărilor climatice, patrimoniului cultural și peisajului, ca urmare a diversificării, a posibilei apariții de noi surse de evacuare, a creșterii emisiilor ca urmare a creșterii producției și prelucrării și a prezenței fizice în peisaj (reducerea terenurilor, zgomotul, impactul vizual, etc.) a noilor clădiri / construcții.

Plățile pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice ar putea avea, de asemenea, un efect negativ asupra Atenuării Schimbărilor Climatice ca urmare a sprijinului continuu pentru efectivele de animale, care contribuie la emisiile de GES. Evaluarea nu sugerează că aceste efecte se vor manifesta, ci că ele sunt posibile și că ar trebui avute în vedere în elaborarea măsurilor de atenuare.

Evaluarea PNDR 2014-2020 din punct de vedere al obiectivelor de mediu este prezentată în continuare:

Biodiversitatea

Măsura de agromediu va contribui la conservarea biodiversității atât în zonele Natura 2000 vizate de măsură, cât și în afara acestora, în zonele identificate ca fiind importante din punct de vedere al protecției biodiversității. Vor exista beneficii suplimentare prin crearea de zone împădurite pe terenurile agricole și non-agricole, prin crearea de perdele forestiere precum și prin limitarea lucrărilor silvotehnice pe suprafețe importante din fondul forestier național.

Apa

Îmbunătățirea managementului și calității apei va fi sprijinită ca urmare a aplicării de practici specifice agriculturii ecologice și a celor extensive susținute prin măsurile de agromediu și agricultură ecologică. Măsura de împădurire și crearea de suprafețe împădurite, va contribui, de

asemenea, la îmbunătățirea calității apei. Gestionarea adecvată a gunoiului de grajd și îmbunătățirea managementului nutrienților va avea efecte pozitive directe asupra calității apei, având în vedere că apa provenită de pe terenurile agricole, contaminată cu îngrășăminte și gunoi de grajd a afectat istoric calitatea ecologică a râurilor, prin eutrofizare. Aceste măsuri vor ajuta, de asemenea, la atingerea obiectivelor DCA.

Sol

Măsura de împădurire și crearea de suprafețe împădurite va contribui la îmbunătățirea calității solului și la reducerea eroziunii. Sprijinul ce va fi acordat pentru gestionarea gunoiului de grajd și al nutrienților, managementul îmbunătățit al riscurilor, continuarea activităților agricole în zonele afectate de constrângeri naturale sau de alte constrângeri specifice, precum și investițiile în echipamente cu impact redus asupra solului și utilizarea de practici extensive pe terenurile agricole și forestiere, vor avea efecte pozitive suplimentare asupra solului.

Aer

Sunt prognozate efecte pozitive asupra calității aerului, ca urmare a îmbunătățirii managementului gunoiului de grajd/ a nutrienților, a reducerii emisiilor de amoniac. Alte avantaje ar putea rezulta ca urmare a creării de zone împădurite, având în vedere faptul că arborii, în funcție de specie, au capacitatea de a elimina poluanții din aer.

Schimbările climatice

Măsurile ce sprijină investițiile care contribuie la îmbunătățirea managementului gunoiului de grajd în sectorul de creștere a animalelor, utilizarea pe scară redusă a îngrășămintelor, promovarea eficienței energetice și a producerii și utilizării de energie regenerabilă, crearea de zone împădurite, vor conduce la reducerea emisiilor de GES. Adaptarea la schimbările climatice se va realiza prin măsura de agromediu și climă, printr-un pachet special dedicat acestui obiectiv, prin realizarea de perdele forestiere pe suprafețele agricole afectate de fenomenele de secetă și eroziune eoliană. De asemenea, investițiile în eficientizarea utilizării resurselor de apă, în contextul limitărilor prevăzute în Planurile de Management ale Bazinelor Hidrografice, vor contribui, de asemenea la adaptarea la schimbările climatice. Totodată, transferul de cunoștințe în ceea ce privește măsurile care conduc la adaptarea la schimbările climatice vor sprijini fermierii să aplice practici și tehnologii durabile.

Sănătatea populației

Efecte pozitive indirecte pentru sănătate și calitatea vieții sunt posibile ca urmare a creșterii nivelului de educație a fermierilor, a creșterii oportunităților de înființare de noi locuri de muncă, a accesului la servicii, la apă potabilă de calitate, a îmbunătățirii calității aerului și a accesului la produse alimentare de calitate. Îmbunătățirea utilității publice a pădurilor va îmbunătăți sănătatea și calitatea vieții.

Active materiale

Sunt evidențiate efectele pozitive ca urmare a măsurilor de îmbunătățire a infrastructurii rurale și a facilităților și serviciilor conexe. În plus, sprijinul acordat pentru gestionarea eficientă a gunoiului de grajd, pentru energia din surse regenerabile, pentru produsele forestiere și cooperarea în cadrul lanțului de aprovizionare va avea ca rezultat o utilizare mai eficientă și re-utilizare a resurselor

ceea, ce va duce prin urmare la minimizarea deșeurilor. Transferul de cunoștințe cu privire la aceste teme și accesul la servicii vor conduce la consolidarea eficienței utilizării materialelor și deșeurilor.

Patrimoniu cultural și peisajul

Investițiile asociate cu restaurarea, conservarea și accesibilizarea patrimoniului cultural imobil de interes local (clasa B) precum și a așezămintelor monahale (clasa B), contribuie la conservarea moștenirii rurale și a tradițiilor locale. Totodată, sprijinul în domeniul turismului va avea impact asupra promovării patrimoniului cultural local de clasă B.

Investițiile care vizează reînnoirea satelor vor genera un efect pozitiv asupra peisajului rural. Schemele de agro-mediu și măsurile de gestionare a terenurilor în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice vor contribui la menținerea peisajului natural specific agricol. Împădurirea durabilă a terenurilor agricole în zonele cu deficit de păduri vor contribui, de asemenea, la îmbunătățirea calității și aspectului peisajului.

Concluzie:

La nivel de evaluare globală, din prezentarea generală a matricei de evaluare, rezultă în mod evident că Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020, în ansamblul său, permite menținerea unui mediu favorabil pentru generațiile viitoare, într-o manieră destul de echilibrată iar, prin implementarea sa nu se va afecta în mod negativ semnificativ mediul înconjurător, conform efectelor potențiale semnificative analizate. Acest lucru este confirmat de majoritatea evaluărilor pozitive din rândurile și coloanele ce exprimă impactul potențial al tuturor domeniilor de intervenție asupra setului de obiective de mediu definite în cadrul SEA.

În cazul acțiunilor care conduc la dezvoltarea de energie regenerabilă, infrastructură nouă și clădiri, legate de diversificarea fermelor, impactul asupra biodiversității, apei, patrimoniului cultural și peisajului, este susceptibil a fi negativ, dar la acest moment nu este sigur în ce măsură sau cât de semnificativ va fi acesta. Este posibil ca la implementarea PNDR 2014 - 2020, anumite proiecte să aibă potențiale efecte negative localizate asupra mediului. În astfel de cazuri, punerea în practică a prevederilor legislative și a proceselor conexe (proceduri de reglementare de mediu), cum ar fi EIM sau EA, oferă cele mai eficiente mijloace de determinare a sustenabilității propunerilor, precum și de reducere a impactului asupra mediului.

7.5 Evaluarea priorităților și domeniilor de intervenție

Efectele așteptate ale Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020 asupra mediului, au fost evaluate pentru fiecare prioritate separat și sunt descrise mai jos. Evaluarea a fost realizată avându-se în vedere măsurile specifice fiecărui Domeniu de Intervenție, care sunt considerate a genera efecte semnificative potențiale asupra mediului.

7.5.1 Prioritatea 1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A-C și măsurile M				
	A			B	C
	M1	M2	M16	M16	M1
Biodiversitate, flora, fauna					
• Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere	+1	0	0	0	+1
• Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale	+1	0	0	0	+1
• Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene	+1	0	0	0	+1

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A-C și măsurile M				
	A			B	C
	M1	M2	M16	M16	M1
Apă					
<ul style="list-style-type: none"> Menținerea și îmbunătățirea "stării bune" a apelor. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice) (Directiva-cadru privind apa) ; 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Diminuarea poluării apelor de suprafață și a apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze; 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă 	+1	0	0	0	+1
Sol					
<ul style="list-style-type: none"> Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.) 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea eroziunii solului 	+1	0	0	0	+1
Aer					
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități agricole și de creștere a animalelor 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de CO2 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de particule și de miros 	+1	0	0	0	+1
Factorii climatici, inclusiv energia					

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A-C și măsurile M				
	A			B	C
	M1	M2	M16	M16	M1
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea capacității de reținere a carbonului 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme) 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, prin: utilizarea mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc. 	+1	0	0	0	+1
Populația și sănătatea umană					
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile 	+1	0	0	0	
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului înconjurător 	+1	0	0	0	+1
Active materiale (deșeuri și resurse)					
<ul style="list-style-type: none"> Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra mediului 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea eficienței consumului de apă și de energie 	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane 	+1	0	0	0	+1
Patrimoniul cultural și peisajul (inclusiv amenajarea teritoriului)					

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A-C și măsurile M				
	A			B	C
	M1	M2	M16	M16	M1
<ul style="list-style-type: none"> Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României 	0	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Mentținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România 	0	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediului și agriculturii ecologice 	+1	0	0	0	+1
PUNCTAJ TOTAL măsuri	22	0	0	0	22
PUNCTAJ TOTAL domenii de intervenție	22			0	22
PUNCTAJ TOTAL prioritate	44				

7.5.2 *Prioritatea 2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor*

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B, C și măsurile M							
	A				B			C
	M1	M2	M4	M6	M1	M2	M6	M4
Biodiversitate, flora, fauna								
• Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere	0	0	-1	-1	0	0	0	-1
• Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale	0	0	-0	-1	0	0	0	-1
• Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene	0	0	-1	-1	0	0	0	0
Apă								
• Menținerea și îmbunătățirea "stării bune" a apelor. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice) (Directiva-cadru privind apa) ;	0	0	-1	-1	0	0	0	-1
• Diminuarea poluării apelor de suprafață și a apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze;	0	0	-1	0	0	0	0	0
• Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă	0	0	0	0	0	0	0	+1
Sol								

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B, C și măsurile M							
	A				B			C
	M1	M2	M4	M6	M1	M2	M6	M4
<ul style="list-style-type: none"> Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.) 	0	0	-1	+1	0	0	+1	+1
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului 	0	0	-1	0	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea eroziunii solului 	0	0	0	0	0	0	0	-1
Aer								
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități de agricole și de creștere a animalelor 	0	0	+1	+1	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de CO2 	0	0	0	0	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de particule și de miros 	0	0	0	0	0	0	0	0
Factorii climatici, inclusiv energia								
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea capacității de reținere a carbonului 	0	0	0	0	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme) 	0	0	0	0	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, prin: utilizarea mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc. 	0	0	0	0	0	0	0	+1
Populația și sănătatea umană								

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B, C și măsurile M							
	A				B			C
	M1	M2	M4	M6	M1	M2	M6	M4
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale 	0	0	0	0	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Protejarea sănătății populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii din mediul ambiant în vederea îmbunătățirii calității vieții 								0
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile 	0	0	+1	1	0	0	+1	+1
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului înconjurător 	0	0	0	0	0	0	0	0
Active materiale (deșeuri și resurse)								
<ul style="list-style-type: none"> Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra mediului 	0	0	0	+1	0	0	+1	0
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea eficienței consumului de apă și de energie 	0	0	0	+1	0	0	0	+1
<ul style="list-style-type: none"> Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane 	0	0	0	0	0	0	0	0
Patrimoniul cultural și peisajul (inclusiv amenajarea teritoriului)								
<ul style="list-style-type: none"> Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României 	0	0	-1	-1/+1	0	0	0	-1
<ul style="list-style-type: none"> Menținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România 	0	0	0	0	0	0	+1	0
<ul style="list-style-type: none"> Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediului și agriculturii ecologice 	0	0	0	0	0	0	0	0
PUNCTAJ TOTAL măsuri	0	0	-5	-1	0	0	4	1

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B, C și măsurile M							
	A				B			C
	M1	M2	M4	M6	M1	M2	M6	M4
PUNCTAJ TOTAL domenii de intervenție	-6				4			1
PUNCTAJ TOTAL prioritate	-1							

NOTĂ:

- la nivelul Priorității 2 efectele potențial puternic negative asupra unor factori precum biodiversitatea, apa și solul datorate Măsurii 4, (incluzând submăsurile aferente), au fost considerate a avea un efect la o scară redusă;
- ca urmare a solicitării Comisiei Europene din data de 27.02.2015, a fost inclus în evaluare și domeniul de intervenție 2C, astfel tabelul de evaluare aferent Priorității 2 a fost completat cu coloana C, aferentă domeniului amintit

7.5.3 *Prioritatea 3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură*

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B și măsurile M							
	A						B	
	M1	M2	M4	M9	M14	M16	M1	M17
Biodiversitate, floră, faună								
• Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere	0	0	0	?	?	0	0	0
• Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale	0	0	0	?	?	0	0	0
• Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene	0	0	0	?	?	0	0	0
Apa								
• Menținerea și îmbunătățirea "stării bune" a apelor. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice) (Directiva-cadru privind apa) ;	0	0	0	?	?	0	0	0
• Diminuarea poluării apelor de suprafață și a apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze;	0	0	0	?	?	0	0	0

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B și măsurile M							
	A						B	
	M1	M2	M4	M9	M14	M16	M1	M17
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă 	0	0	0	?	?	0	0	0
Sol								
<ul style="list-style-type: none"> Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.) 	0	0	0	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului 	0	0	0	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea eroziunii solului 	0	0	0	?	?	0	0	0
Aer								
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități agricole și de creștere a animalelor 	0	0	+1	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de CO2 	0	0	0	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de particule și de miros 	0	0	0	?	?	0	0	0
Factorii climatici, inclusiv energia								
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea capacității de reținere a carbonului 	0	0	0	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, 	0	0	0	?	?	0	0	0

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B și măsurile M							
	A						B	
	M1	M2	M4	M9	M14	M16	M1	M17
evenimente meteo extreme)								
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, prin: utilizarea mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc. 	0	0	+1	?	?	0	0	0
Populația și sănătatea umană								
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale 	0	0	0	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Protejarea sănătății populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii din mediul ambiant în vederea îmbunătățirii calității vieții 	0	0	0	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile 	0	0	0	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului înconjurător 	0	0	0	?	?	0	0	0
Active materiale (deșeurii și resurse)								
<ul style="list-style-type: none"> Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra mediului 	0	0	0	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea eficienței consumului de apă și de energie 	0	0	+1	?	?	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane 	0	0	0	?	?	0	0	0

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B și măsurile M							
	A						B	
	M1	M2	M4	M9	M14	M16	M1	M17
Patrimoniul cultural și peisajul (inclusiv amenajarea teritoriului)								
• Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României	0	0	0	?	?	0	0	0
• Menținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România	0	0	0	?	?	0	0	0
• Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediului și agriculturii ecologice	0	0	0	?	?	0	0	0
PUNCTAJ TOTAL măsuri	0	0	3	?	?	0	0	0
PUNCTAJ TOTAL domenii de intervenție	3						0	
PUNCTAJ TOTAL prioritate	3							

7.5.4 Prioritatea 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A-C și măsurile M								
	A			B		C			
	M1	M10	M15	M1	M11	M1	M10	M13	M15
Biodiversitate, floră, faună									
• Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere	0	+2	+2	0	+2	0	+2	+1	+2
• Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale	0	+2	+2	0	+2	0	+2	+1	+2
• Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene	0	+2	+2	0	+2	0	+1	+1	+2
Apă									
• Menținerea și îmbunătățirea "stării bune" a apelor. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice) (Directiva-cadru privind apa) ;	0	+2	+1	0	-1/+1	0	+1	0	+1
• Diminuarea poluării apelor de suprafață și a apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze;	0	+2	0	0	-1/+1	0	+1	0	0
• Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă	0	+2	0	0	0	0	+1	0	0

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A-C și măsurile M								
	A			B		C			
	M1	M10	M15	M1	M11	M1	M10	M13	M15
Sol									
• Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.)	0	+1	0	0	+1	0	+2	0	0
• Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	+1	0	0	+1	0	+2	0	0
• Reducerea eroziunii solului	0	+1	+1	0	+1	0	+1	0	+1
Aer									
• Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități agricole și de creștere a animalelor	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
• Reducerea emisiilor de CO2	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
• Reducerea emisiilor de particule și de miros	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Factorii climatici, inclusiv energia									
• Creșterea capacității de reținere a carbonului	0	?	+2	0	0	0	0	0	+2
• Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme)	0	?	+1	0	0	0	0	0	+1

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A-C și măsurile M								
	A			B		C			
	M1	M10	M15	M1	M11	M1	M10	M13	M15
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, prin: utilizarea mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc. 	0	?	0	0	0	0	0	0	0
Populația și sănătatea umană									
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale 	0	+1	0	0	+1	0	+1	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Protejarea sănătății populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii din mediul ambiant în vederea îmbunătățirii calității vieții 	0	0	0	0	+2	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile 	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului înconjurător 	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Active materiale (deșeuri și resurse)									
<ul style="list-style-type: none"> Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra mediului 	0	+1	0	0	0	0	+1	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea eficienței consumului de apă și de energie 	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane 	0	+1	0	0	0	0	+1	0	0
Patrimoniul cultural și peisajul (inclusiv amenajarea teritoriului)									
<ul style="list-style-type: none"> Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României 	0	+2	+1	0	0	0	+2	0	+1

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A-C și măsurile M								
	A			B		C			
	M1	M10	M15	M1	M11	M1	M10	M13	M15
<ul style="list-style-type: none"> Menținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România 	0	+1	0	0	0	0	+1	0	0
<ul style="list-style-type: none"> Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediului și agriculturii ecologice 	0	+2	0	0	0	0	+2	0	0
PUNCTAJ TOTAL măsuri	0	25	12	0	12	0	21	3	12
PUNCTAJ TOTAL domenii de intervenție	37			12		36			
PUNCTAJ TOTAL prioritate	85								

7.5.5 Prioritatea 5. Promovarea eficienței resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și forestier

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, C, D, E și măsurile M					
	A			C	D	E
	M4	M10	M16	M6	M4	M8
Biodiversitate, floră, faună						
• Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere	-1	0	0	-1	-1	0
• Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale	-2	0	0	-1	-1	+1
• Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene	-1	0	0	-1	-1	+1
Apă						
• Menținerea și îmbunătățirea "stării bune" a apelor. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice) (Directiva-cadru privind apa) ;	-1	+2	0	0	0	0
• Diminuarea poluării apelor de suprafață și a apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze;	-1	+2	0	0	0	0
• Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă	-1/+1	+2	0	0	0	0
Sol						
• Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.)	-1	+1	0	-1	0	+1

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, C, D, E și măsurile M					
	A			C	D	E
	M4	M10	M16	M6	M4	M8
• Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	-1	0	0	0	0	0
• Reducerea eroziunii solului	0	+1	0	0	0	+1
Aer						
• Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități agricole și de creștere a animalelor	-1/+1	0	0	0	+2	0
• Reducerea emisiilor de CO ₂	-1/+1	0	0	+1	+1	0
• Reducerea emisiilor de particule și de miros	+1	0	0	0	+2	0
Factorii climatici, inclusiv energia						
• Creșterea capacității de reținere a carbonului	0	0	0	+1	0	+1
• Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme)	0	0	0	0	0	+1
• Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, prin: utilizarea mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc.	+1	+2	0	0	0	0
Populația și sănătatea umană						
• Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale	+1	0	0	0	+1	0
• Protejarea sănătății populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii din mediul ambiant în vederea îmbunătățirii calității vieții						
• Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile	+1	0	0	0	+1	0

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, C, D, E și măsurile M					
	A			C	D	E
	M4	M10	M16	M6	M4	M8
• Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului înconjurător	0	0	0	0	0	0
Active materiale (deșuri și resurse)						
• Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra mediului	0	0	0	0	0	0
• Îmbunătățirea eficienței consumului de apă și de energie	+1	+2	0	0	0	0
• Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane	0	+1	0	0	0	0
Patrimoniul cultural și peisajul (inclusiv amenajarea teritoriului)						
• Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României	-1	0	0	0	0	+1
• Menținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România	-1	0	0	0	0	0
• Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediului și agriculturii ecologice	-1/+1	0	0	0	0	0
PUNCTAJ TOTAL măsuri	-5	13	0	-2	4	7
PUNCTAJ TOTAL domenii de intervenție	8			9		
PUNCTAJ TOTAL prioritate	+17					

NOTĂ: la nivelul Priorității 5, efectele potențial puternic negative asupra unor factori precum biodiversitatea, apa și solul datorate Măsurii 4, (incluzând submăsurile aferente), au fost considerate a avea un efect la o scară redusă (suprafață redusă), motiv pentru care scorul acordat -2 a fost reconsiderat fiind punctat cu -1. Scorul de -2 se menține la sub-obiectivul ”Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale” întrucât indiferent de scară, fie aceasta redusă, efectele implementării măsurii nu vor avea ca rezultată protecția și îmbunătățirea întinderii habitatelor naturale și semi-naturale.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

7.5.6 Prioritatea 6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B și măsurile M				
	A			B	
	M2	M4	M6	M7	LEAD
Biodiversitate, floră, faună					
• Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere	0	0	0	-1	0
• Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale	0	0	0	-1	0
• Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene	0	0	0	-1	0
Apă					
• Menținerea și îmbunătățirea „stării bune” a apelor. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice) (Directiva-cadru privind apa) ;	0	+1	0	+1	+1
• Diminuarea poluării apelor de suprafață și a apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze;	0	0	+1	+1	+1
• Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă	0	0	0	+1	+1
Sol					
• Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.)	0	0	0	0	0
• Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	0	0	0	0
• Reducerea eroziunii solului	0	0	0	0	0

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B și măsurile M				
	A			B	
	M2	M4	M6	M7	LEAD
Aer					
• Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități de agricole și de creștere a animalelor	0	0	0	0	+1
• Reducerea emisiilor de CO2	0	+1	0	0	0
• Reducerea emisiilor de particule și de miros	0	0	0	0	0
Factorii climatici, inclusiv energia					
• Creșterea capacității de reținere a carbonului	0	0	0	0	0
• Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme)	0	0	0	0	0
• Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, prin: utilizarea mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc.	0	0	0	0	0
Populația și sănătatea umană					
• Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale	0	0	+1	+2	+2
• Protejarea sănătății populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii din mediul ambiant în vederea îmbunătățirii calității vieții	0	+1	0	+1	+2
• Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile	0	+1	0	+1	+2
• Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului înconjurător	0	0	0	+1	+1
Active materiale (deșeuri și resurse)					
• Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra	0	+2	+1	+1	+1

Obiectiv SEA	Domeniile de intervenție A, B și măsurile M				
	A			B	
	M2	M4	M6	M7	LEAD
mediului					
• Îmbunătățirea eficienței consumului de apă și de energie	0	+1	+1	0	+1
• Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane	0	0	0	0	0
Patrimoniul cultural și piesajul (inclusiv amenajarea teritoriului)					
• Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României	0	0	-1/+1	+2	+1
• Menținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România	0	0	+1	+2	+2
• Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediului și agriculturii ecologice	0	0	0	0	0
PUNCTAJ TOTAL măsuri	0	6	5	9	14
PUNCTAJ TOTAL domenii de intervenție	11			23	
PUNCTAJ TOTAL prioritate	34				

7.6 Comentarii asupra evaluării priorităților PNDR 2014-2020

Evaluarea de mediu a fost efectuată pentru toate măsurile incluse în domeniile de interes. În cursul evaluării priorităților individuale ale PNDR, efectele probabile pozitive și adverse au fost identificate pe parcursul evaluării acestor priorități la nivelul măsurilor individuale.

Pe parcursul evaluării priorităților PNDR 2014 - 2020, au fost identificate și potențiale efecte pozitive sau negative, însă doar în contextul evaluării acestora până la nivelul măsurilor individuale din PNDR. Explicația este următoarea: în cazul în care domeniul de intervenție a avut mai mult de o măsură, evaluarea impactului asupra mediului a fost efectuată pentru toate măsurile aferente domeniilor de intervenție ale Programului.

Prezentarea generală a evaluării măsurilor individuale, a domeniilor de intervenție și priorităților este prezentată în tabelul de mai jos.

Prezentarea generală a evaluării priorităților, domeniilor de intervenție și măsurilor

Prioritate	Domeniu de intervenție	Măsuri	Scor total - măsură	Scor total - domeniu de intervenție	Scor total - prioritate
1	A	M 1	22	22	44
		M 2	0		
		M 16	0	0	
	B	M 16	0	0	
	C	M 1	22	22	
2	A	M 1	0	-6	-1
		M 2	0		
		M 4	-5		
		M 6	-1		
	B	M 1	0	4	
		M 2	0		
		M 6	4		
	C	M 4	1	1	
3	A	M 1	0	3	3
		M 2	0		
		M 4	3		
		M 9	?		
		M 14	?		
		M 16	0		
	B	M 1	0	0	
		M 17	0		
4	A	M 1	0	37	85
		M 10	25		
		M 15	12		
	B	M 1	0	12	

Prioritate	Domeniu de intervenție	Măsuri	Scor total - măsură	Scor total - domeniu de intervenție	Scor total - prioritate
	C	M 11	12	36	
		M 1	0		
		M 10	21		
		M 13	3		
		M 15	12		
5	A	M 4	-5	+8	+ 17
		M 16	0		
		M10	13		
	C	M 6	- 2	- 2	
	D	M 4	4	4	
	E	M 8	7	7	
6	A	M 2	0	11	34
		M 4	6		
		M 6	5		
	B	M 7	9	23	
		LEAD	14		

NOTĂ:

- ca urmare a solicitării Comisiei Europene din data de 27.02.2015, a fost inclus în evaluare și domeniul de intervenție 2C, astfel tabelul cu punctajele în urma evaluării a fost modificat prin inserarea punctajului aferent.

Prioritatea 4: *Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură* contribuie cel mai mult la protejarea și îmbunătățirea componentelor individuale ale mediului. Acest fapt este confirmat de obținerea celui mai mare scor de evaluare: 85.

Prioritatea 2 - *Creșterea viabilității și competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile agricole, promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și gestionarea durabilă a pădurilor*, a prezentat, la evaluarea generală, un caracter sensibil negativ. În momentul evaluării la nivel de măsuri, a fost indicat faptul că anumite măsuri, în special 4 și 6, prezintă efecte potențiale negative asupra mediului. Impactul sensibil negativ a fost evaluat în special prin raportare la factorul de mediu biodiversitate. Mai puțin afectate vor fi apa, solul și într-o mică măsură, patrimoniul cultural și peisajul.

În conformitate cu evaluarea generală, Prioritatea 5 - *Promovarea eficienței resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și forestier* - va avea, în principal, efecte potențiale pozitive și/sau mixte asupra mediului, fără a exclude însă potențialele efecte negative ale măsurilor particulare. Evaluarea realizată la nivelul măsurilor a dovedit că în special măsurile 4 și 6 prezintă efecte potențiale negative asupra anumitor receptori de mediu, în special asupra biodiversității, apei, solului, patrimoniului cultural și peisajului. Scorul total de + 17, acordat acestei priorități, indică faptul că ar fi adecvată o atenuare a efectelor asupra mediului, în vederea îmbunătățirii impactului tuturor domeniilor de intervenție (A, C) din cadrul acestei priorități.

Prioritatea 3 - *Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv prelucrarea și comercializarea produselor agricole, bunăstarea animalelor și gestionarea riscurilor în agricultură*, ar avea efecte neutre și / sau ușor pozitive asupra mediului. Efectele negative nu au fost identificate la nivel de măsuri, dar nu sunt excluse din cauza efectelor incerte ale măsurilor M9 și M14.

Prioritatea 6 - *Promovarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură în zonele rurale*, cu scorul de 34, va afecta în mod pozitiv moderat mediul, în vreme ce Prioritatea 1, având un scor de 44, va avea efecte comparabile și practic indirecte asupra mediului, în cadrul tuturor domeniilor sale de intervenție.

Selectarea unor măsuri de diminuare a impactului, pentru a contracara potențialele efecte negative, ar trebui să fie realizată pentru prioritățile 2 și 5, în special în ceea ce privește construcția de infrastructuri. Implementarea măsurilor planificate în cadrul Priorităților 2 și 5 ar putea necesita nevoia de diminuare a impactului asupra mediului în special în timpul construirii infrastructurii locale aferente. Măsurile aferente Priorității 1 și majoritatea măsurilor din cadrul altor priorități nu ar avea nevoie de nicio măsură de diminuare a impactului.

Efectele potențial negative preconizate ale implementării măsurilor individuale vor trebui minimizate, în vederea asigurării unor condiții acceptabile și durabile pentru dezvoltarea rurală a României, prin prezentul Program. Minimizarea impactului va asigura, de asemenea, că protecția

mediului și dezvoltarea durabilă sunt pe deplin reflectate în conținutul general al Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Cuantificarea ar necesita mai multe studii și informații cu privire la starea actuală a mediului, precum și mai multe detalii referitoare la măsurile PNDR, dar acestea vor fi accesibile doar la momentul în care ghidurile privind elaborearea cererilor de finanțare, respectiv cererile de finanțare, vor fi disponibile.

O privire de ansamblu asupra scorurilor globale, conduce la concluzia că acțiunile propuse pe cele șase priorități ale UE pot avea potențiale efecte aproape neutre, benefice, puternic benefice sau nesigure.

Efecte secundare

În PNDR 2014-2020 efectele secundare au fost identificate pentru anumite măsuri care ar avea un impact în domeniile prioritare respective.

Efectele secundare pozitive sunt așteptate prin măsura M08 *Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor*, prin Prioritatea 4. *Restaurarea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură*, întrucât prin împădurirea terenurilor agricole și non-agricole și prin efectele benefice asupra biodiversității și a resurselor de apă și sol locale, măsura contribuie la domeniile prioritare 4A, 4B și 4C.

Colateral, punerea în aplicare a măsurii agro-mediu-climă M10 va genera un impact asupra altor domenii de interes care contribuie împreună cu efectele secundare la următoarele priorități de dezvoltare rurală:

- Prioritatea 4 - *Restaurarea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură*
  - FA 4B – Îmbunătățirea managementului apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor;
  - FA 4C – Prevenirea eroziunii solului și îmbunătățirea gestionării solului (Pachet 5)

Prioritatea 5 - *Promovarea eficienței resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și forestier*

- FA 5D - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și amoniac din agricultură (Pachete 1, 2, 3, 4, 6)
- FA 5E - Promovarea reducerii emisiilor de carbon în agricultură și silvicultură (Pachet 4)

Punerea în aplicare a măsurii M11 *Agricultura ecologică* va avea un impact colateral secundar în ceea ce privește conservarea biodiversității, protecția solului și stocarea dioxidului de carbon, contribuind, prin urmare, cu efecte secundare la următoarele priorități de dezvoltare rurală:

- Prioritatea 4 - *Restaurarea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură*

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

o FA 4A - Restaurarea, conservarea și sporirea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000, în domenii ce se confruntă cu constrângeri specifice naturale sau cu alte constrângeri, și agricultura de mare valoare naturală, precum și starea peisajelor europene

o FA 4C - Prevenirea eroziunii solului și îmbunătățirea gestionării solului

• Prioritatea 5 - Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricole, alimentare și forestiere

o FA 5E - Promovarea, conservarea și reținerea carbonului în agricultură și silvicultură.

În conformitate cu evaluarea de mediu, Măsura M11 are un impact pozitiv asupra mediului prin menținerea biodiversității pe terenurile agricole, prin reducerea impactului generat de producția agricolă și prin producerea și promovarea hranei sănătoase. Efectele secundare puternic pozitive ale măsurii 11 asupra priorităților 4 și 5 sunt astfel justificate.

Aplicarea măsurii M15 *Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor*, contribuie la creșterea nivelului de captare a carbonului, atât în sol și cât și în biomasă (FA 5E), la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FA 5D), precum și la reducerea impactului asupra resurselor de apă (FA 4B).

În cadrul SEA a fost realizată evaluarea efectelor secundare identificate asupra mediului, rezultatele fiind incluse în prezentul raport de mediu.

Din punct de vedere al priorităților care reprezintă receptorii secundari ai impactului, asupra priorității 4 se vor manifesta efecte secundare pozitive, ca urmare a implementării măsurilor 8, 10, 11, 15. Asupra priorității 5 efectele secundare pozitive se vor manifesta ca urmare a implementării măsurilor 10, 11, 15.

7.7. Efecte cumulative

După identificarea efectelor potențiale semnificative asupra mediului, ale măsurilor individuale și domeniilor de intervenție, efectele cumulative au fost evaluate. A fost evaluat, cu precădere, efectul simultan al mai multor acțiuni asupra factorilor de mediu. Efectele cumulative ale implementării priorităților și domeniilor de intervenție aferente asupra obiectivelor SEA, pot fi vizualizate în tabelul de mai jos.

Evaluarea efectelor generale ale PNDR 2014-2020 asupra fiecărui obiectiv de mediu a fost furnizată prin analiza critică a efectelor măsurilor individuale.

Principalele efecte potențiale negative identificate prin evaluarea strategică de mediu, în cazul în care PNDR 2014-2020 propus este implementat, sunt legate de construcția și exploatarea de noi clădiri, precum și de infrastructură și instalații.

Evaluarea efectelor cumulative

Aspect de mediu	Efecte semnificative potențiale determinate de măsuri specifice
BIODIVERSITATE, FLORĂ, FAUNĂ	<p>Cele mai negative efecte au fost identificate ca fiind generate de Prioritatea 2, măsurile 4 și 6, și de către Prioritatea 5, măsurile 4 și 6. Un potențial impact negativ redus a fost constatat în ceea ce privește Prioritatea 6, măsura 7. Un potențial efect negativ cumulativ, exercitat la nivel local, ca urmare a dezvoltării infrastructurii și a activității economice în agricultură, poate fi legat de dezvoltarea fermelor agricole și a facilităților, precum și de investiții în activități non-agricole din zonele rurale.</p> <p>Impactul construcțiilor ca urmare a noilor dezvoltări în agricultură (extindere, modernizare, incluzând clădiri, structuri, infrastructuri), se va manifesta, de exemplu, prin disturbarea unor specii de faună, pierderea habitatului, fragmentarea habitatului.</p> <p>Efecte operaționale ar putea fi observate în ceea ce privește disturbarea unora dintre specii sau prin răspândirea speciilor invazive.</p>
APĂ	<p>Efecte negative cumulative potențiale asupra calității și cantității apei ar putea fi observate la Prioritatea 2, măsurile 4 și 6, și la Prioritatea 5, măsura 4.</p> <p>Impactul construcțiilor ca urmare a dezvoltării agriculturii, afacerilor rurale și infrastructurii, se va manifesta asupra calității apei, de exemplu, prin poluarea apelor de suprafață, a apelor subterane și prin deversări accidentale.</p> <p>Efecte operaționale: posibile efecte minore generate de construcții și renovări asupra poluării apelor de suprafață, a apelor subterane, și de asemenea, impactul turismului necontrolat asupra calității apei.</p>
SOL	<p>Impactul potențial negativ asupra solului poate fi acumulat din Prioritatea 2, măsura 4, Prioritatea 5, măsurile 4 și 6, și un impact minor al Priorității 6, măsura LEADER.</p> <p>Este previzionat un impact minor și local generat de construcții, de exemplu, prin compactarea solului sau poluarea acestuia prin scurgeri de reziduri.</p> <p>Eroziunea solului și procesele legate de absorbția carbonului pot fi afectate negativ la nivel local, din cauza combinației dintre pășunatul excesiv, metodele de producție agricolă și sporirea activităților de turism.</p>
AER	<p>Emisiile atmosferice locale, generate de intensificarea transportului ca urmare a sporirii activităților economice în sectorul agricol și în turism, ar putea avea potențiale efecte negative cumulative.</p>
FACTORI CLIMATICI (INCLUSIV ENERGIE)	<p>Impactul acumulat pozitiv al Priorității 3, măsura 4, Priorității 4, măsura 10 și Priorității 5, măsurile 4, 6, 8 va fi datorat sprijinirii tehnologiilor noi și eficiente de reducere a poluării.</p> <p>Potențialul impact negativ cumulativ determinat de contribuțiile de mici dimensiuni la emisiile de dioxid de carbon este legat de sporirea activităților economice, transport, turism, și menținerea animalelor.</p>
POPULAȚIE SĂNĂTATE ȘI	<p>Potențialele efecte cumulative pozitive minore sunt reprezentate de îmbunătățirea sănătății ca urmare a dezvoltării producției și distribuției agroalimentare (sub Prioritatea 4, măsurile 10 și 11 și Prioritatea 5, măsura</p>

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Aspect de mediu	Efecte semnificative potențiale determinate de măsuri specifice
UMANĂ	4). De asemenea, îmbunătățirea managementului și gradului de conștientizare a mediului, cu impact cumulativ indirect, este de așteptat să contribuie la sănătatea și bunăstarea populației.
ACTIVE MATERIALE (DEȘEURI ȘI RESURSE NATURALE)	Nu au fost identificate efecte cumulative semnificative.
PATRIMONIUL CULTURAL ȘI PEISAJ (INCLUSIV PLANIFICAREA UTILIZĂRII TERENURILOR)	Efecte potențiale negative cumulative pot fi determinate de ocuparea terenurilor și se pot manifesta asupra mediului înconjurător, precum și asupra peisajului și moștenirii culturale. În special, aceste efecte pot fi determinate de construcția de noi clădiri și desfășurarea de noi activități. Măsurile care contribuie cel mai mult la apariția acestor efecte sunt investițiile în active fizice și sprijinirea de activități agricole și non-agricole prin intermediul Priorității 5, măsura 4 și Priorității 3, măsura 4. Impactul construcțiilor generate prin dezvoltarea activităților agricole (inclusiv clădiri, structuri și infrastructură) este prevăzut a se manifesta asupra vestigiilor arheologice și monumentelor istorice. Efectele operaționale generate de dezvoltarea activităților agricole, de dezvoltarea energiei din surse regenerabile și de intensificarea afacerilor din mediul rural, se vor manifesta asupra peisagisticii tradiționale din mediul rural și posibil asupra ariilor protejate.

Evaluarea realizată permite formularea concluziei potrivit căreia PNDR va avea un efect potențial sinergic pozitiv de ansamblu asupra populației, prin impactul asupra sănătății umane și asupra schimbărilor climatice, datorat sprijinirii de tehnologii și practici moderne.

Impactul cumulativ potențial negativ al PNDR poate fi observat mai ales asupra biodiversității, peisajului, apei, aerului, (în ordine descrescătoare) din cauza dezvoltării infrastructurii și competitivității.

7.8. Efecte transfrontaliere asupra mediului

Având în vedere orientarea strategică a programului, nu se anticipează nici un impact potențial negativ transfrontalier direct asupra mediului. Dimpotrivă, poate fi așteptat un impact pozitiv asupra mediului în regiunile de frontieră, ca urmare a reducerii poluării și îmbunătățirii componentelor individuale de mediu, după implementarea PNDR.

7.9. Concluzii

- Programul propune priorități și domenii de intervenție în conformitate cu documentele strategice la nivel european și național, documente a căror obiective propuse se referă la optimizarea pe termen mediu și lung a efectelor socio-economice precum și a aspectelor de mediu ce conduc spre o dezvoltare durabilă;
- Programul se bazează pe o analiză detaliată a situației din România;
- Prin domeniile de intervenție și măsurile selectate, Programul va contribui la îmbunătățirea calității vieții atât pentru generația actuală, cât și pentru cea viitoare;
- Programul creează condițiile favorabile pentru practicarea și dezvoltarea unei agriculturi prietenoase cu mediul, precum și o dezvoltare a spațiului rural în conformitate cu politicile de mediu;
- Programul include măsuri ce vizează îmbunătățirea infrastructurii de mediu în zonele rurale (de amintit investiții pentru apă potabilă și apă menajeră), fapt ce va contribui la creșterea nivelului de trai al cetățenilor din aceste zone;
- Programul va contribui la menținerea și creșterea nivelului calitativ al mediului, prin stimularea competitivității, ceea ce va asigura sustenabilitatea utilizării durabile a resurselor;
- Programul va sprijini considerarea aspectelor de mediu la nivelul producătorilor precum și transferul de cunoștințe și tehnologii prietenoase cu mediul;
- Protecția mediului, adaptarea la schimbările climatice și reducerea concentrației de GES din atmosferă, ca priorități orizontale, sunt reflectate la nivelul priorităților PNDR, precum și în cadrul domeniilor de intervenție propuse. Măsurile propuse în cadrul fiecărei priorități vor contribui, în mod diferențiat, prin impactul de mediu prognozat, asupra atingerii obiectivelor de mediu. Acest lucru este analizat în cadrul Capitolului 7.6.;
- Concluzia generală a capitolelor 7.6. și 7.7. este că PNDR 2014 – 2020, permite menținerea și îmbunătățirea mediului într-o manieră echilibrată, și că implementarea Programului nu va afecta în mod negativ mediul;
- Efectul cumulat al priorităților și măsurilor este prezentat în capitolul 7.7.. Se poate concluziona că noul PNDR va avea efecte potențiale sinergice pozitive asupra factorilor climatici, prin sprijinirea utilizării de noi tehnologii curate. Impactul asupra sănătății populației este unul potențial pozitiv, fapt ce va atrage după sine și o îmbunătățire a mediului;
- Efecte cumulate potențial negative pot fi observate la nivelul biodiversității și a peisajului, însă se poate observa că aceste efecte pot fi eliminate/minimizate, prin implementarea de măsuri de reducere a acestora;
- Identificarea de măsuri de reducere a impactului pentru a minimiza/anula potențialele efecte negative este necesară pentru Prioritatea 2 - *Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor* și pentru Prioritatea 3 – *Promovarea*

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură;

- Implementarea măsurilor propuse pentru Prioritatea 4 nu necesită selectarea de măsuri de reducere a impactului, deoarece obiectivul principal al priorității se adresează în mod direct mediului și protecției lui. Pentru Prioritatea 5 vor fi, probabil, necesare măsuri de minimizare a impactului, în special în perioada de construcție a obiectivelor investiționale ce țin de infrastructură;
- Prioritatea 6.-*nu necesită măsuri de atenuare a impactului;*
- Prioritatea 1 - *are efecte potențiale directe pozitive asupra mediului și nu necesită măsuri de atenuare a impactului.*

8 Măsurile de prevenire, reducere și compensare a efectelor negative semnificative ale programului asupra mediului

---

Procesul SEA a identificat anumite efecte potențiale negative asupra mediului, generate de versiunea preliminară a PNDR, efecte care necesită eliminare/ diminuare. Măsurile de diminuare a impactului potențial negativ asupra mediului, la nivel de program, sunt în general mai strategice, proactive și mai variate decât cele de la nivel de proiect. Măsurile de atenuare includ planificarea pentru a evita zonele sensibile, introducerea de constrângeri sau parcurgerea unor evaluări la nivel inferior (de exemplu parcurgerea procedurii EIM sau a Evaluării adecvate a impactului asupra mediului, ambele proceduri fiind incluse în legislația națională în domeniul reglementării de mediu). Responsabilitatea pentru implementarea măsurilor de diminuare a impactului poate aparține departamentelor guvernamentale și agențiilor de protecție a mediului, ulterior aprobării PNDR sau, în multe cazuri, acestea vor fi abordate prin intermediul sistemului de planificare, de exemplu prin parcurgerea procedurii EIM.

Având în vedere caracterul strategic al Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020, un sistem de măsuri de prevenire, eliminare, minimizare și compensare a efectelor negative semnificative asupra mediului și sănătății este necesar pentru a asigura optimizarea implementării activităților individuale, în raport cu obiectivele dezvoltării durabile. Efectele potențiale pozitive ar putea fi extinse și efecte potențiale negative reduse sau diminuate, în cazul în care implementarea programului se va concentra pe următoarele aspecte:

- Asigurarea unei implementări coerente a evaluării impactului asupra mediului la nivelul proiectelor individuale (în ceea ce privește investițiile în infrastructură și construcții), în conformitate cu legislația de protecție a mediului. O parte integrantă a evaluării impactului asupra mediului trebuie să fie (1) o evaluare a alternativelor, cu preferință pentru alternativa cu impact potențial negativ minim asupra mediului și (2) o propunere de măsuri eficiente de eliminare a efectelor potențiale negative previzionate.
- Acordarea unei atenții deosebite impactului asupra mediului pentru proiectele care vor fi implementate în interiorul sau în imediata vecinătate a sistemului național/european de arii naturale protejate. Orice proiect care ar putea avea un efect semnificativ asupra siturilor naturale protejate (inclusiv a siturilor Natura 2000), va fi supus unei evaluări corespunzătoare în ceea ce privește impactul asupra mediului, luând în considerare obiectivele de conservare ale sitului.
- Prevenirea deteriorării mediului și a resurselor naturale (inclusiv a resurselor de apă, terenuri și sol), a supraexploatării acestora, poluării apelor de suprafață și subterane, generate de aplicarea necorespunzătoare a îngrășămintelor și pesticidelor, precum și prevenirea poluării prin intermediul apelor uzate evacuate, generată de construcția și funcționarea necorespunzătoare a stațiilor de tratare a apelor reziduale.
- Prevenirea riscurilor de mediu și a riscurilor tehnologice cu potențial impact negativ direct asupra mediului și a sănătății umane.

- Sprijin pentru aplicarea celor mai bune și moderne tehnologii disponibile eficiente din punct de vedere energetic.
- Asigurarea asupra faptului că va exista un impact potențial negativ minim asupra mediului în timpul lucrărilor de construcție și reconstrucție - zgomot, emisii atmosferice, poluare a apei și a solului, deranjarea animalelor și afectarea stării de sănătate a locuitorilor, ca o consecință a activității șantierelor de construcții și a transportului aferent. Vor fi implementate măsuri de reducere a impactului, conform solicitărilor instituțiilor responsabile de emiterea avizelor din domeniile protecției mediului, sănătății populației, etc. În cadrul lucrărilor de construcție a clădirilor și infrastructurii, ar trebui să se folosească materiale locale, durabile și reciclate; ar fi de preferat renovarea clădirilor existente în locul construirii de noi clădiri.
- Asigurarea unui echilibru între managementul intensiv și extensiv al terenurilor, astfel încât investițiile în zonele defavorizate să aibă potențialul de a contribui la o serie de rezultate benefice mediului, și de a nu conduce la potențiale efecte negative, cum ar fi suprapășunatul și eroziunea solului.
- Eliminarea potențialelor efecte negative ale creșterii activităților locale, inclusiv a efectelor la scară mică, prin intermediul măsurilor LEADER, care pot ajuta la facilitarea obținerii unor rezultate benefice pentru mediu, prin susținerea activității economice mai durabile și a proiectelor de mediu și prin încurajarea implicării comunității la nivel local. Potențialul de a genera efecte pozitive, la scară mică, asupra biodiversității, calității și cantității apei, solului, calității aerului, schimbărilor climatice și planificării utilizării terenurilor, care ar putea fi ne semnificative individual, dar semnificative cumulativ, ar trebuie să fie recunoscut și luat în considerare în strategiile de dezvoltare locală LEADER și de către GAL-uri.
- Analiza, în timpul procesului de aprobare a proiectelor și monitorizarea în timpul procesului de implementare a proiectelor, a sustenabilității activităților.
- Asigurarea transparenței și accesului la informație de-a lungul etapelor de implementare, monitorizare și evaluare a PNDR. .
- Monitorizarea și evaluarea sistematică a impactului potențial al programului asupra mediului și sănătății populației.
- Furnizarea de informații relevante pentru solicitanți și beneficiari cu privire la aspectele de mediu ce trebuie respectate și la necesitatea evaluării corespunzătoare a efectelor potențiale asupra mediului, a proiectelor depuse de aceștia.

Evaluarea priorităților arată că, pentru ameliorarea efectelor negative potențiale (uneori cumulative), nu sunt necesare doar măsuri de atenuare, fiind necesară și valorificarea oportunităților de consolidare a efectelor potențiale pozitive. Acestea sunt următoarele:

- Împădurirea are potențialul de a furniza o îmbunătățire a calității mediului, în special în ceea ce privește biodiversitatea și contribuția sa la absorbția carbonului. Există, de asemenea, potențial pentru îmbunătățirea peisagisticii.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

- Investițiile în servicii sociale și în infrastructura din mediul rural oferă potențial pentru asigurarea de beneficii pentru mediul înconjurător. Coordonarea parteneriatului între părțile interesate locale (autorități locale, comunități, furnizorii de afaceri) va fi esențială pentru a maximiza beneficiile asupra mediului.

Măsuri specifice-Biodiversitate

Suprafața ariilor naturale protejate de interes național, raportată la suprafața țării, este de 7% (1.663.360 ha), iar suprafața totală a siturilor Natura 2000, raportată la suprafața țării, este de 22,68% (5.406.000 ha). Pentru ambele categorii de arii naturale protejate, legislația în domeniul protecției mediului prevede proceduri clare referitoare la evaluarea impactului asupra mediului, respectiv, evaluarea adecvată a impactului asupra speciilor/habitatelor de interes comunitar (în conformitate cu articolul 6. al Directivei „Habitat”), prin urmare efectele potențiale negative ale unor proiecte viitoare finanțate prin PNDR pot fi diminuate sau înlăturate prin parcurgerea procedurilor de reglementare de mediu.

Prin transpunerea în legislația națională a Directivelor „Habitat” și, respectiv „Păsări”, România

s-a angajat să dezvolte și să mențină rețeaua Natura 2000 și, de asemenea, să raporteze statutul de conservare favorabilă speciilor și habitatelor de importanță comunitară. Raportarea statutului se face la nivelul întregii suprafețe naționale, inclusiv în interiorul siturilor Natura 2000, în baza unei metodologii aprobate de către Comisia Europeană. România și-a asumat ca gestionarea siturilor Natura 2000 să se facă în baza unor planuri de management și/sau a unor măsuri de conservare pentru habitatele/speciile pentru care acestea au fost declarate. Prin urmare efectele asupra biodiversității, fie ele potențial pozitive sau negative, induse de implementarea PNDR, au fost tratate în relație cu diversitatea specifică „in situ” cât și „ex situ”.

Prin urmare, pentru a evita unele efecte potențiale negative ale implementării anumitor proiecte, în special cele ce vizează infrastructura, precum și pentru a evita întârzierea punerii în practică a acestora datorită duratei lungi a procedurilor de evaluare a impactului de mediu, considerăm oportună includerea unei recomandări care să vizeze etapa imediat următoare aprobării PNDR 2014-2020.

- Ghidurile privind elaborarea cererilor de finanțare aferente PNDR 2014-2020 trebuie să fie astfel concepute încât aplicațiile beneficiarilor să respecte, încă din stadiul inițial, cerințele în domeniul conservării biodiversității în rețeaua comunitară Natura 2000. În acest sens, beneficiarii trebuie informați de posibilitatea ca proiectul propus să fie amplasat în interiorul siturilor rețelei Natura 2000, unde este aplicabil art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49 /2011, cu modificările și completările ulterioare, ce prevede interzicerea acelor activități din perimetrele ariilor naturale protejate de interes comunitar care pot să genereze poluarea sau deteriorarea habitatelor, precum și perturbări ale speciilor pentru care au fost desemnate

ariile respective, **atunci când aceste activități au un efect potențial semnificativ**, având în vedere obiectivele de protecție și conservare a speciilor și habitatelor.

9 Descrierea motivelor de selectare a alternativelor

Având în vedere caracterul strategic al prezentului document, precum și ca urmare a acordului dintre părțile care participă la elaborarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020, programul este prezentat într-o singură alternativă, prin încorporarea comentariilor și punctelor de vedere ale partenerilor de programare din cadrul PNDR.

Alternativele obligatorii, adică zero și alternativa 1 (actualul PNDR), sunt încorporate în acest Raport de mediu în conformitate cu HG nr. 1076/2004 - alternativa zero în sub-capitolul 3.2 și alternativa PNDR în capitolul 6.

Este de așteptat ca versiunea finală a Programului Național de Dezvoltare Rurală să fie transmisă într-o singură alternativă finală, după analiza și evaluarea tuturor comentariilor primite pe durata consultărilor cu părțile interesate și cu publicul și după încorporarea comentariilor relevante în PNDR.

10 Monitorizarea efectelor asupra mediului ale implementării programului

---

10.1 Sistemul de monitorizare și evaluare

În conformitate cu articolul 27 alineatul (3) din HG nr. 1076/2004, titularul Programului, și anume Autoritatea de Management - Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, este responsabil pentru realizarea monitorizării Programului. Identificarea și evaluarea efectelor implementării programului, în ceea ce privește mediul și componentele sale, ar trebui să fie unul dintre obiectivele sistemului de evaluare. Monitorizarea trebuie să permită autorităților de program să ia măsuri de remediere, în cazul în care evaluarea indică efecte adverse neprevăzute asupra mediului.

Rolul monitorizării este de a sesiza efectele potențiale negative semnificative asupra mediului, neprevăzute, încă dintr-un stadiu timpuriu.

Monitorizarea și evaluarea trebuie să se realizeze prin:

- În pregătirea criteriilor de selecție trebuie avută în vedere includerea de cerințe pentru a evita efectele potențiale semnificative asupra problemelor relevante de mediu. Orice proiect care ar putea avea un efect potențial semnificativ asupra mediului trebuie să fie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor sale;

Criterii de evaluare / indicatori de progres și gradul de realizare a obiectivelor programului pe parcursul implementării programului în așa fel încât, pe termen lung, efectele potențiale sinergice asupra mediului ca urmare a implementării programului să fie evaluate;

- Evaluarea periodică a progreselor pentru atingerea obiectivelor specifice ale programului, în ansamblu și defalcarea pe priorități, domenii de intervenție și măsuri;
- În baza rezultatelor evaluării se pot formula propuneri de revizuire sau revizuirea programului care ar permite realizarea obiectivelor programului sau îmbunătățirea gestionării sale, inclusiv gestionarea financiară;
- Prelucrarea și publicarea rapoartelor de monitorizare (rapoarte intermediare, rapoarte anuale și raportul ex-post), având în vedere faptul că rapoartele sunt principala sursă de informare pentru Comitetul de Monitorizare, Autoritatea de Management, Comisia Europeană și, de asemenea, pentru public.

Monitorizarea efectelor potențiale semnificative asupra mediului ale implementării PNDR este parte integrantă a procesului SEA, care depinde mai degrabă de sistemul de monitorizare și de cerințele de raportare existente la nivel național și european, decât de necesitatea unei monitorizări suplimentare și specifice. Aranjamentele de monitorizare existente pot fi utilizate pentru monitorizarea efectelor asupra mediului. Monitorizarea fondurilor UE se face printr-un sistem de monitorizare TIC, care servește la sprijinirea managementului, monitorizării, managementului financiar și controlului proiectelor co-finanțate din fonduri UE, și care oferă sinergii, atunci când este utilizat și pentru monitorizarea impactului asupra mediului. Sistemul de monitorizare TIC, utilizat cu scopul de a monitoriza impactul asupra mediului, poate fi deosebit de util pentru:

- asigurarea colectării de date statistice și financiare privind implementarea proiectului;
- monitorizarea indicatorilor efectelor asupra mediului la nivel de măsuri individuale și priorități ale programului.

În sistemul de monitorizare ar trebui să fie inclusă o cerință explicită de propunere de măsuri corective în cazul în care sistemul de monitorizare arată efecte negative neașteptate asupra mediului, generate de implementarea programului.

10.2 Planul de monitorizare al Programului

Efectele asupra mediului, generate de implementarea PNDR, trebuie să fie monitorizate și evaluate. În mod ideal, sistemul și mecanismele de monitorizare a mediului ar trebui să fie parte a monitorizării generale a implementării PNDR.

În conformitate cu articolul 27 alineatul (1) din HG nr. 1076/2004, „monitorizarea implementării programului, în baza programului propus de titular, are în vedere identificarea încă de la început a efectelor semnificative ale acestuia asupra mediului, precum și efectele adverse neprevăzute, în scopul de a putea întreprinde acțiunile de remediere corespunzătoare”.

Conform prevederilor art. 56 din Regulamentul nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind fondurile europene structurale și de investiții, Autoritatea de Management (AM) elaborează

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

un plan de evaluare (PE). În timpul perioadei de programare, AM asigură efectuarea evaluărilor, inclusiv a evaluărilor privind eficacitatea, eficiența și impactul programului pe baza Planului de evaluare prezentat în capitolul 9 din PNDR PNDR, la subcapitolul 9.1, stabilește rolurile și responsabilitățile organismelor implicate în sistemul de monitorizare și evaluare. Astfel:

- Autoritatea de Management (AM), ca element cheie a sistemului, are responsabilitatea pentru funcționarea și governanța sistemului de monitorizare și de evaluare, inclusiv pentru calitatea PE, pregătirea la timp și comunicarea rezultatelor. AM se asigură că există un sistem electronic de informații pentru înregistrarea, stocarea, gestionarea și raportarea datelor relevante privind programul și implementarea acestuia și că PE este în concordanță cu acest sistem.
- Organismele intermediare și agențiile de plăți AGENȚIA PENTRU FINANȚAREA INVESTIȚIILOR RURALE (AFIR) și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – sunt organismele principale ale sistemului și de gestionare a datelor.
- Comitetul de Monitorizare –. Comitetul de Monitorizare examinează implementarea programului și progresul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor acestuia, în principal prin intermediul indicatorilor.
- Comitetul de Coordonare a Evaluării- constituit de AM cu scopul de a sprijini procesul de monitorizare și de evaluare și de a asigura relevanța și realizarea la timp a activităților aferente, inclusiv disponibilitatea datelor, informațiilor și contactelor relevante pentru evaluatori, precum și interacțiunea cu parteneri și alte părți interesate.
- Grupurile de lucru tehnice - sunt sub-grupuri ale Comitetului de Coordonare a Evaluării care oferă sprijin pe aspecte de natură tehnică pentru evaluare.
- Beneficiarii – Beneficiarii sunt implicați în procesul de monitorizare și evaluare în două modalități. În primul rând, li se solicită să furnizeze informații necesare pentru monitorizare și evaluare prin cererile de finanțare și de plată PNDR și prin alte documente și să participe la diferite sondaje de evaluare. În al doilea rând, beneficiarii sunt implicați prin organizațiile lor reprezentative (asociațiile fermierilor, asociațiile IMM-urilor, etc.) ca parteneri în CM.
- Grupurile de Acțiune Locală - GAL-urile vor oferi informații relevante pentru monitorizarea și evaluarea PNDR. Aceasta include realizarea autoevaluărilor în timp util (a GAL-urilor individuale) și monitorizarea Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL). PNDR va fi implicată în consolidarea capacității de realizare a acestor acțiuni, prin elaborarea unor ghiduri operaționale de evaluare și prin acțiuni de instruire.
- Rețeaua Națională Rurală – contribuție la monitorizare și evaluare, în calitate de partener al AM și al părților interesate.
- Evaluatorii - sunt independenți față de autoritățile responsabile de implementarea programului.

- Furnizorii de date și alte instituții și organizații relevante –principalele surse de date, printre care se numără Institutul Național de Statistică, Eurostat, etc.

Sub-capitolul 9.3 din PNDR stabilește temele și activitățile evaluării. Activitățile de evaluare a programelor și activitățile conexe sunt caracterizate în detaliu și împărțite în:

- 1) Activități privind pregătirea evaluărilor - caracterizează o serie de activități care trebuie efectuate în faza de pregătire;
- 2) Activitățile privind evaluarea proriu-zisă - oferă lista activităților de evaluare care urmează să fie efectuate de către evaluatori;
- 3) Activități legate de diseminarea informațiilor - Planul de evaluare a PNDR prevede că activitățile de raportare și comunicare a rezultatelor evaluării sunt în responsabilitatea Autorității de Management. Prin urmare, Autoritatea de Management trebuie să utilizeze versiuni sintetizate sau extrase din rapoartele de evaluare, pentru a informa părțile interesate și factorii de decizie. Aceste rapoarte pot fi diseminate prin diferite mijloace mass-media, inclusiv prin intermediul publicațiilor și evenimentelor RNDR;
- 4) Activitățile de raportare și acțiunile întreprinse în urma activității de evaluare.

Sub-capitolul 9.4 a PNDR se concentrează pe date și informații.

Crucială pentru sistemul de monitorizare este colectarea informațiilor privind punerea în aplicare a PNDR. Sisteme electronice de informare SPCDR și IACS sunt administrate de către agențiile de plăți AFIR și respectiv APIA. Acestea înregistrează și stochează datele de monitorizare ale programului și implementării sale, care sunt necesare pentru monitorizare și evaluare.

Calendarul de raportare prezentat în sub-capitolul 9.5 din PNDR oferă cele mai importante repere ale rezultatelor procesului de evaluare și monitorizare, de exemplu, rapoarte și termene de depunere a acestora. Se sugerează completarea calendarului după cum este indicat mai jos (cu caractere cursive):

Rezultate majore	Termen limită pentru depunerea la CE
<p>Rapoartele anuale privind implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală (RAI) pentru anul calendaristic anterior (Raportul depus în 2016 va acoperi anii calendaristici 2014 și 2015) depuse la Comisie.</p> <p>În conformitate cu art. 50 din Regulamentul nr. 1303/2013, rapoartele anuale vor oferi informații cu privire la implementarea programului și a priorităților sale, inclusiv date financiare, indicatorii comuni și indicatori specifici ai programului și valorile țintă cuantificate, inclusiv, dacă este cazul, cu privire la modificările valorice ale indicatorilor de rezultat și, începând cu raportul anual care trebuie prezentat în 2017, ale obiectivelor de etapă definite în cadrul de performanță. Datele transmise se vor referi la valorile indicatorilor pentru operațiunile implementate complet și, de asemenea, pentru operațiunile selectate. De asemenea, acestea vor prezenta acțiunile întreprinse pentru a îndeplini condiționalitățile ex-ante și orice aspecte care afectează performanța programului și măsurile de rectificare întreprinse. RAI consolidat, care va fi depus în 2017, va prezenta și progresul realizat pentru îndeplinirea obiectivelor programului, inclusiv descrierea implementării sub-programelor incluse în program.</p>	30 iunie 2016 și 30 iunie în fiecare an până în 2024 (versiunile consolidate ale RAI prezentate în 2017 și 2019).
<p><i>În conformitate cu Art 27 (3) a HG nr. 1076/ 2004 AM prezintă anual rezultatele programului de monitorizare către autoritatea competentă pentru protecția mediului, respectiv Ministerul Mediului și Schimbările Climatice.</i></p>	<p><i>RAI va fi transmis spre informare, după aprobarea de către COM și către MMAP</i></p>
Raport de evaluare ex post	Cel târziu 31.12.2024

Sub-capitolul 9.5 oferă, de asemenea, conturul indicativ de sincronizare a activităților principale pentru a asigura finalizarea activităților și rezultatelor, după cum urmează:

Stadiu	Activități	Data (stabilită)
Guvernanță	Stabilirea Comitetului de Coordonare a Evaluării	2014
	Planificarea resurselor pentru evaluare și consolidarea capacității	2014

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

	Schema organizațională a sistemului de M&E	2014
	Pregătirea strategiei de comunicare	2014-2015
	Pregătirea caietului de sarcini și a procedurilor de licitație și realizarea unei proceduri de licitație pentru RAI consolidat 2017	2015
	Pregătirea caietului de sarcini și a procedurilor de licitație și realizarea unei proceduri de licitație pentru RAI consolidat 2019	2017
	Prezentarea/discutarea RAI în Comitetul de Monitorizare	2016-2024
	Monitorizarea strategiei de comunicare	2018-2024
	Pregătirea caietului de sarcini și a procedurilor de licitație și realizarea unei proceduri de licitație pentru evaluarea ex post	2021-2022
<i>Pregătire</i>	Revizuirea abordărilor metodologice potențiale pentru evaluarea rezultatelor și impactului	2016
	Revizuirea întrebărilor & criteriilor de evaluare	2015
	Revizuirea surselor potențiale de colectare a datelor; Identificarea datelor necesare și a surselor potențiale, inclusiv a nivelelor de referință	2014-2015
	Pregătirea sistemului de colectare a datelor	2014-2015
	Pregătirea metodologiei	2016
<i>Implementarea</i>	RAI standard (2016, 2018, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024)	
	Evaluarea rezultatelor intervențiilor PDR și contribuția la domeniile de intervenție (DI) în cadrul priorităților DR, răspunsuri la întrebările de evaluare, concluzii și recomandări cu privire la elaborarea & implementarea programului, evaluarea folosirii fondurilor de AT, inclusiv descrierea implementării sub-programelor incluse în program (RAI consolidat prezentat în 2017).	2017
	Evaluarea rezultatelor intervențiilor PDR și contribuția la DI în cadrul priorităților DR; contribuții la obiectivele transversale de DR; la eficacitatea, eficiența și impactul PNDR, și contribuție la cele trei obiective generale ale PAC; contribuție la realizarea țintelor principale UE2020 și a strategiei Uniunii, inclusiv obiectivele tematice CSC; la progresul realizat pentru a asigura o abordare integrată a utilizării FEADR și a altor fonduri UE pentru a sprijini dezvoltarea teritorială, inclusiv SDL; răspunsuri la întrebările de evaluare și concluzii și	2019

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

	recomandări cu privire la elaborarea și implementarea programului (RAI consolidat prezentat în 2019)	
	Evaluarea rezultatelor intervențiilor PDR și contribuția la DI în cadrul priorităților DR; contribuții la obiectivele transversale de DR, la eficacitatea, eficiența și impactul PDR, și contribuție la cele trei obiective generale ale PAC; contribuție la realizarea țintelor principale UE2020 și a strategiei Uniunii, inclusiv obiectivele tematice CSC; la progresul realizat pentru a asigura o abordare integrată a utilizării FEADR și a altor fonduri UE pentru a sprijini dezvoltarea teritorială, inclusiv SDL; folosirea fondurilor de AT; răspunsuri la întrebările de evaluare și concluzii și recomandări cu privire la elaborarea și implementarea programului (ex post 2024).	2024
<i>Diseminarea</i>	Revizuirea și diseminarea constatărilor de la evaluare.	2017-2024

Pregătirea și efectuarea monitorizării în cadrul sistemului de monitorizare este considerat în PNDR ca un proces continuu, deoarece se așteaptă ca realizarea unor activități și / sau revizuirea acestora să se realizeze în intervalul 2014-2024 după cum este indicat mai sus.

Sub-capitolul 9.6 *Comunicare* prezintă modul în care rezultatele activităților de evaluare vor fi disponibile pentru diferiți destinatari țintă (pentru cine) pentru a le acoperi nevoile de informații (ce), responsabilii cu diseminarea acestor rezultate (cine), canalele de informare care vor fi utilizate (cum) și planificarea (când) pentru a monitoriza folosirea rezultatelor din procesul de evaluare. Planul general este prezentat în tabelul de mai jos:

CE	PENTRU CINE	CINE	CÂND	CUM
Constatările evaluării PNDR cu privire la nevoia de a îmbunătăți implementarea programului	AM, AP, CM, CE, grupurile tehnice de lucru, CCE, RNR, beneficiari, publicul general	AM (inclusiv secțiunea de comunicare)	În conformitate cu RDR (Art. 76(3))	Rapoarte de evaluare (inclusiv rezumate); prezentările evaluatorului; website; evenimente;
Constatări cu privire la realizările și impactul intervențiilor PNDR	AM, AP, CM, CE, grupurile de lucru tehnice, CCE, RNR, beneficiari, publicul general	AM (inclusiv secțiunea de comunicare)	Monitorizarea RAI consolidate 2017 & 2019 și evaluarea ex post	Rapoarte de evaluare (inclusiv rezumate); prezentările evaluatorului; evenimente; ateliere de lucru/ grupuri pe aspecte specifice (focus groups); website
Rezultatele, efectele și impactul intervențiilor sprijinite	Factorii de decizie politică	AM	În conformitate cu RDR (Art. 76(3))	Rezumatele rapoartelor de evaluare; întâlniri interne
Monitorizarea și revizuirea planului de comunicare	AM	AM	Anual, din 2016 (în urma depunerii RAI)	Întâlniri interne/ateliere de lucru

Subcapitolul 9.7 face referire la resursele materiale, umane, financiare, precum și la consolidarea competențelor. În cadrul AM și a agențiilor de plăți există structuri care desfășoară activități de monitorizare, în timp ce responsabilitatea evaluării aparține unei structuri distincte din cadrul AM. Cele mai multe dintre activitățile de evaluare pot fi finanțate prin asistența tehnică din cadrul PNDR.

S-a stabilit un set strict de indicatori pentru măsurile sau operațiunile care au impactul potențial cel mai semnificativ asupra mediului (pozitiv sau negativ), care urmărește impactul PNDR 2014-2020 asupra mediului și stabilește organizații responsabile pentru monitorizarea și evaluarea indicatorilor individuali. Din punct de vedere financiar ar trebui utilizate în mod eficient sistemele de monitorizare existente și aliniat unele cu altele.

10.3 Indicatori

Sistemul de monitorizare a mediului este un proces vital în orice plan strategic sau program, care contribuie nu numai la urmărirea corectă a considerațiilor de mediu identificate de evaluarea ex-ante, ci și la semnalizarea potențialelor probleme care rezultă din implementarea măsurilor programului, care nu au fost identificate în cadrul procesului de evaluare ex-ante (atât SEA cât și EIA) și va permite o implementare promptă a măsurilor de corectare.

Efectele asupra mediului, generate de implementarea PNDR, trebuie să fie monitorizate și evaluate. În mod ideal, sistemul și mecanismele de monitorizare a mediului ar trebui să fie parte a monitorizării generale a implementării PNDR.

Indicatorii enumerați în tabelul de mai jos sunt propuși ca fiind adecvați pentru a fi aplicați în vederea monitorizării impactului asupra mediului a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020. Aceștia vor permite monitorizarea implementării măsurilor care ar putea avea un impact potențial semnificativ asupra mediului și/ sau determinarea tendințelor de îmbunătățire a compartimentelor individuale de mediu.

Indicatorii propuși pentru monitorizarea impactului asupra mediului au fost selectați pe baza următoarelor criterii:

- Indicatorii trebuie să aibă legătură directă cu PNDR și măsurile acestuia (domenii de intervenție);
- Indicatorii sunt disponibili și/ sau pot fi puși la dispoziție / calculați, pe baza datelor statistice și de monitorizare asigurate de instituțiile corespunzătoare (Institutul Național de Statistică și Agenția Națională pentru Protecția Mediului, EUROSTAT).

Majoritatea indicatorilor propuși sunt indicatori de context comuni stabiliți în contextul sistemului comun de monitorizare și de evaluare al UE, în care aceștia sunt relevanți pentru mediul înconjurător. Ei vor trebui să fie raportați la satisfacerea cerințelor UE și, prin urmare, nu sunt adiționali.

Prezentarea generală a indicatorilor propuși pentru monitorizarea PNDR 2014 – 2020

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
BIODIVERSITATE, FLORĂ, FAUNĂ	Menținerea și consolidarea biodiversității	Suprafața zonelor cu înaltă valoare naturală (pajiști)/stare a de conservare a habitatelor agricole (pajiști)	% din total suprafață agricolă utilizată Ha/% din de evaluări de habitate	Menținerea valorilor actuale	MADR/ naționale sau europene
		Suprafața agricolă pe	Hectare	Creșterea suprafeței	MADR/date naționale sau

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
		care se practică agricultura ecologică			europene
		Indicele populației de păsări specifice terenurilor agricole	Specii de păsări pe terenurile agricole	Menținerea nivelului actual	MADR/date naționale sau europene
APĂ	Menținerea și îmbunătățirea calității apei	Calitatea apei (de suprafață și subterane)	kg azot/ha/an, kg fosfor/ha/an	Menținerea unui nivel scăzut al concentrației de azot/fosfor	MADR/date naționale sau europene
		Volumele de apă captate pentru agricultură provenite din sistemul de irigații	m ³	Creșterea cantității	MADR/date naționale sau europene
		Infrastructură de alimentare cu apă potabilă și canalizare în zonele rurale realizată prin PNDR	Echivalentul populației deservite	Creștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața terenului irigat (terenul efectiv irigat prin implementare a proiectelor finanțate prin PNDR)	Hectare	Creștere suprafață	MADR/date naționale sau europene
SOL	Protejarea cantității, funcțiilor și calității solului	Suprafața de pajiști utilizate extensiv	Hectare	Menținere/Creștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața agricolă afectată de eroziunea solului	Hectare din suprafața agricolă totală și % din total	Descresștere suprafață	MADR/date naționale sau europene

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
		produsă de apă			
AER	Îmbunătățirea calității aerului	Particule prezente în aer	% (PM2,5 și PM10)	Descresștere	MADR/date naționale sau europene
FACTORI CLIMATICI ȘI ENERGIE	Atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea	Emisiile de GES din agricultură	Gg echivalent CO ₂ , % din emisiile totale de GES	Menținerea unui nivel redus	MADR/date naționale sau europene
		Producția de energie regenerabilă din agricultură și silvicultură	Ktoe și % din producția totală de energie din surse regenerabile	Creștere	MADR/date naționale sau europene
	Adaptarea eficientă la schimbările climatice	Consumul de energie în agricultură, silvicultură și industria alimentară	Ktoe	Creștere	MADR/date naționale sau europene
SĂNĂTATEA POPULAȚIEI	Protejarea și îmbunătățirea sănătății și bunăstării populației	Populația din zonele unde se depășesc valorile limită de poluare a aerului	Număr	Descresștere	MADR/date naționale sau europene
		Populație conectată la alimentarea publică cu apă și sistemul public de canalizare cu sistem de tratare a apelor uzate.	%	Creștere	MADR/date naționale sau europene
ACTIVE MATERIALE (DEȘURI RESURSE NATURALE)	Maximizarea eficientizării utilizării resurselor	Cantitatea de nămoluri provenite din epurare și cantitatea utilizată pe terenuri agricole	tone/hectar	Creștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața pe care este parctcată	Hectare	Creștere	MADR/date naționale sau europene

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
		agricultura ecologică			
PATRIMONIUL CULTURAL, PEISAJUL ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI	Conservarea și consolidarea peisajelor și a patrimoniului rural din România	Obiective culturale sprijinite	Număr obiective culturale	Menținerea valorilor actuale și îmbunătățirea condițiilor	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața zonelor defavorizate	% din suprafața agricolă utilizată	Descreștere	MADR/date naționale sau europene
	Promovarea planificării și dezvoltării și utilizării durabile a terenurilor	Suprafața zonelor cupinse în cadrul schemelor de agro-mediu	Hectare	Menținere/ Creștere	MADR/date naționale sau europene

Comparativ cu versiunea inițială a tabelului de indicatori propuși în cadrul SEA, la nivelul versiunii actualizate a tabelului nu a fost considerat indicatorul „Modificări în structura demografică”, în cadrul obiectivului inițial „Sănătatea populației”, datorită mai multor motive:

- indicatorului demografic este unul indirect în raport cu obiectivul principal „Sănătatea populației”;
- indicatorul este foarte greu cuantificabil, datorită periodicității realizării Recensămintelor Populației (o dată la 10 ani);
- datorită periodicității realizării Recensămintelor Populației (o dată la 10 ani), indicatorul nu va putea fi raportat anual în cadrul planului de monitorizare, iar cuantificarea acestuia în baza unor metodologii diferite este foarte dificilă;

Astfel, se propune excluderea acestui indicator, cu mențiunea că acesta poate fi reinsertat în condițiile în care AM PNDR poate identifica surse valide de informații pentru monitorizarea acestui indicator.

11 Rezumat non-tehnic

Obiectivele PNDR 2014-2020

Programul este conceput pentru a sprijini dezvoltarea rurală a României în perioada 2014-2020. PNDR 2014-2020 va sprijini dezvoltarea zonelor rurale prin abordarea următoarelor obiective strategice:

1. Creșterea viabilității, modernizarea și restructurarea exploatațiilor agricole, în special a celor de dimensiuni mici și mijlocii, întinerirea generației de fermieri, dezvoltarea sectorului de procesare, consolidarea poziției pe piață a producătorilor agricoli;
2. Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice;
3. Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale.

Aceste obiective sunt corelate cu obiectivele strategice definite la nivel național, cu Politica Agricolă Comună și cu Strategia Europa 2020. Atingerea acestor obiective va fi asigurată prin considerarea următoarelor șase priorități ale UE stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR:

1. Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și în zonele rurale;
2. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor;
3. Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură;
4. Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură;
5. Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic;
6. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

PNDR este conceput pentru a sprijini dezvoltarea rurală din România în perioada de programare 2014 – 2020. Acesta va oferi oportunități considerabile și va influența, prin măsurile sale, atât caracterul cât și gestionarea mediului în zonele rurale din România.

Lista măsurilor PNDR

Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14)
Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15)
Măsura 4. Investiții în active fizice (Art. 17)
Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art. 19)
Măsura 7. Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale
Măsura 8. Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor (Art. 21)
Măsura 9. Înființarea grupurilor de producători (Art.27)
Măsura 10. Agro-mediu și climă (Art. 28)
Măsura 11. Agricultură ecologică (Art. 29)
Măsura 13. Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (Art.31)
Măsura 14. Bunăstarea animalelor (Art.33)
Măsura 15. Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (Art. 34)
Măsura 16. Cooperare (Art. 35)
Măsura 17. Gestionarea riscurilor (Art. 36)
Măsura 19. Dezvoltarea locală a LEADER (Art. 42-44)

Scopul evaluării de mediu (SEA)

Scopul principal al evaluării strategice de mediu (SEA) a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, este de a consolida integrarea aspectelor de mediu în pregătirea PNDR, în scopul asigurării unui grad ridicat de protecție a mediului și pentru a contribui la dezvoltarea durabilă în a Românie. Evaluarea strategică de mediu a fost efectuată pentru a confirma faptul că posibilele efecte semnificative asupra mediului generate de implementarea PNDR 2014-2020 sunt identificate, descrise, evaluate și luate în considerare în procesul de elaborare și adoptare a unui astfel de program.

Prezentul Raport de mediu pregătit în cadrul SEA a fost elaborat ca parte integrantă a evaluării ex-ante a PNDR 2014-2020. Procesul SEA s-a realizat în paralel cu dezvoltarea și evaluarea ex-ante a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020. În cadrul consultărilor organizate, PNDR 2014-2020 a fost analizat, alături de Raportul de Mediu al SEA, documentul care reflectă rezultatul procesului SEA.

Acest Raport de mediu a fost supus consultării cu autoritățile și cu publicul. În acest fel s-a asigurat consultarea autorităților și a altor factori interesați în legătură cu efectele implementării PNDR asupra mediului.

Obiectivele de mediu (obiective SEA)

Obiectivele SEA sunt separate de obiectivele PNDR, deși se pot influența reciproc și chiar se pot suprapune. Nu există un set unic de obiective de mediu universal aplicabile. Pentru fiecare plan sau program trebuie să fie identificate obiectivele specifice de mediu, care reflectă starea actuală a mediului și evoluția probabilă a acestuia.

Obiectivele SEA arată intenția generală, în timp ce indicatorii reprezintă un punct de referință în raport cu care vor fi evaluate performanțele Programului Național de Dezvoltare Rurală. În general, obiectivele SEA se bazează pe strategii tematice care sunt integrate în politicile sectoriale existente ale UE, Strategia de la Lisabona și Strategia de dezvoltare durabilă.

În urma examinării politicilor, planurilor și strategiilor relevante și a obiectivelor asociate, au fost identificate o serie de teme de interes pentru SEA (derivate din problemele cheie de mediu și obiectivele de protecție a mediului):

- biodiversitate, floră, faună;
- apă;
- sol;
- aer;
- factori climatici (inclusiv energia);
- sănătatea populației;
- active materiale (deșeuri și resurse naturale);
- patrimoniul cultural și peisajul (inclusiv amenajarea teritoriului).

În etapa următoare, a fost elaborată o listă inițială cu obiective „principale” preliminară a SEA și o serie de sub-obiective asociate.

Setul propus de obiective de mediu relevante a fost stabilit pe baza:

- obiectivelor de mediu deja incluse în politicile, strategiile și reglementările elaborate la nivel comunitar, național, regional sau local;
- problemelor de mediu relevante și tendințelor estimate pentru fiecare componentă de mediu, având în vedere importanța acordată în cadrul programului ce face obiectul evaluării;
- comentariilor furnizate de membrii Grupului de Lucru ai Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Tabelul de mai jos prezintă o listă a obiectivelor generale ale SEA și a sub-obiectivelor.

Obiectivele SEA grupate pe teme de mediu

TEMA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	SUB-OBIECTIV
BIODIVERSITATE, FLORĂ, FAUNĂ	Menținerea și consolidarea biodiversității	<ul style="list-style-type: none"> Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere; Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor protejate și a populației totale a acestora [în special cele de importanță comunitară și a celor aflate în pericol]; Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale; Reducerea fragmentării habitatelor și îmbunătățirea conectivității habitatului la nivelul peisajului; Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene.
APĂ	Menținerea și îmbunătățirea stării apei	<ul style="list-style-type: none"> Menținerea și îmbunătățirea "stării bune" a apelor;. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice); Diminuarea poluării apei de suprafață și apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze; Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă; Protecția apelor împotriva poluării (de ex. cu nitrați); Protejarea împotriva efectelor dăunătoare naturale și antropice (inundații, secetă, poluarea accidentală).
SOL	Protejarea calității, cantității și funcțiunii solului	<ul style="list-style-type: none"> Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.); Protejarea pășunilor permanente (prin evitarea abandonului acestora, dar și a suprapășunatului); Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului; Reducerea eroziunii solului.
AER	Îmbunătățirea calității aerului	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități de agricole și de creștere a animalelor (zootehnice).
– FACTORI CLIMATICI (INCLUSIV ENERGIA)	Atenuarea efectelor schimbărilor climatice	<ul style="list-style-type: none"> Menținerea unui nivel scăzut al emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din activitățile agricole și zootehnice; Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon ; Creșterea capacității de reținere a carbonului; Promovarea unui management forestier favorabil conservării carbonului.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

TEMA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	SUB-OBIECTIV
	Adaptarea eficientă la schimbările climatice	<ul style="list-style-type: none"> • Răspundere la schimbările climatice prin adaptarea la acestea (de ex. printr-o utilizare mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc.); • Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme); • Facilitarea adaptării speciilor și a habitatelor prin menținerea habitatelor; • Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, de exemplu prin economii la energie, economii de capacitate, luarea în considerare a beneficiilor mediului înconjurător, comunicarea rolului eficienței energetice în reducerea facturilor la energie și a costurilor de sistem, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc.; • Promovarea unor măsuri de gestionare a solurilor destinate să conserve carbonul organic (pierderea netă de materie organică în condiții de încălzire a climei, constituie o preocupare majoră, dat fiind că solul reprezintă cea mai mare rezervă terestră de carbon).
SĂNĂTATEA POPULAȚIEI	Protejarea și îmbunătățirea sănătății și bunăstării populației	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale; • Protejarea sănătății populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii din mediul ambiant și îmbunătățirea calității vieții; • Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile; • Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului.
ACTIVE MATERIALE (DEȘURI ȘI RESURSE NATURALE)	Maximizarea eficientizării utilizării resurselor	<ul style="list-style-type: none"> • Minimizarea și prevenirea, acolo unde este posibil, a generării de deșuri; • Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra mediului; • Îmbunătățirea eficienței utilizării apei și energiei; • Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane; • Limitarea irosirii resurselor alimentare.
PATRIMONIUL CULTURAL ȘI PEISAJUL (INCLUSIV AMENAJAREA TERITORIULUI)	Conservarea și consolidarea peisajelor și patrimoniului rural din România	<ul style="list-style-type: none"> • Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României; • Conservarea, îmbunătățirea și promovarea patrimoniului cultural; • Menținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România.

TEMA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	SUB-OBIECTIV
	Promovarea planificării și dezvoltării durabile a terenurilor utilizării	<ul style="list-style-type: none"> Promovarea reutilizării terenurilor și clădirilor dezvoltate anterior (folosite anterior de către alți utilizatori); Recunoașterea și promovarea unei infrastructuri ecologice și a spațiilor verzi multifuncționale în planificarea și dezvoltarea utilizării terenurilor; Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediuului și agriculturii ecologice.

Metodologia de evaluare

Analiza efectelor cuprinde trei etape principale

A) Evaluarea măsurilor planificate de program (evaluare globală) în raport cu obiectivele de mediu

Efectele programului au fost analizate în cadrul unor matrici de evaluare care afișează obiective de mediu și acțiunile (însemnând domenii de intervenție și măsuri) programului. Astfel de matrici indică dacă o acțiune are un impact pozitiv sau negativ, cu privire la fiecare componentă a mediului, folosind "+" pentru un impact potențial pozitiv și "-" pentru un impact potențial negativ.

B) Estimarea intensității efectelor

Caracteristicile în ceea ce privește pozitivitatea, negativitatea sau incertitudinea cu privire la efectele înregistrate și semnificația (sau intensitatea) acestora au fost specificate în matricile de evaluare. Fiecare potențial impact asupra mediului a primit un punctaj, în funcție de semnificația sa (adică o notare de la "0-2" la "1" la "2", unde "2" reprezintă un efect potențial pozitiv puternic semnificativ, "1-2" reprezintă un efect potențial negativ puternic mai puțin semnificativ, iar "0" un efect potențial neutru / nici un efect). Semnul și intensitatea efectelor au fost asociate cu diferite culori.

Legenda efectelor potențiale			
++ (2)	Efect potențial pozitiv puternic	-(1)	Efect potențial negativ
+(1)	Efect potențial pozitiv	-- (2)	Efect potențial negativ puternic
0	Neutru / nici un efect	+/-	Efect mixt
?	Efect incert		

C) Evaluarea efectelor cumulative asupra aspectelor de mediu

Au fost evaluate efectele cumulative. Prin cumul se înțelege efectul simultan al mai multor acțiuni individuale asupra factorilor de mediu.

Evaluarea efectelor asupra mediului și a intensității acestora s-a bazat pe o analiză a modului în care acestea pot afecta mediul. Evaluarea a identificat potențialele efecte semnificative asupra mediului, asociate cu implementarea PNDR.

Tipurile de activități așteptate a fi finanțate în cadrul măsurilor din PNDR 2014-2020 pot fi diferențiate în funcție de efectul asupra mediului, după cum urmează:

- Dezvoltarea infrastructurii (apă, apă uzată, drumuri etc), construcția de clădiri sau alte modificări operate asupra terenurilor în zonele rurale și alte investiții conexe cu impact asupra terenurilor vor avea un efect puternic, direct și permanent asupra mediului, cu un nivel ridicat de ireversibilitate – în cadrul evaluării de mediu aceste tipuri de activități au fost considerate a avea un efect permanent (ex: construcția unei ferme va schimba definitiv categoria de utilizare a terenului);
- Furnizarea de echipamente pentru prelucrare, ambalare și transport produse din activitățile agricole, menținerea efectivelor de animale și a terenurilor agricole etc., au un efect potențial negativ asupra mediului. Investițiile în echipamente și instalații, folosite/construite pe suprafețe restrânse pot avea efecte negative precum și pozitive pe termen mediu, în funcție de modul în care va fi utilizat echipamentul - în cadrul evaluării de mediu aceste tipuri de activități au fost considerate a avea un efect temporar (ex: utilizarea unor echipamente de transport se face în funcție de ciclul de producție astfel efectele asupra mediului sunt limitate în timp);
- Cursurile de formare, consiliere, crearea de rețele care facilitează cooperarea, schimbări în activitățile economice sau de afaceri ale persoanelor fizice sau ale comunităților, sunt acțiuni fără scară spațială (nu se desfășoară pe o anumită suprafață), acestea au asupra mediului efecte slabe sau neutre, de foarte multe ori indirecte și incerte.

Evaluarea priorităților, domeniilor de intervenție și măsurilor

Prioritate	Domeniu de intervenție	Măsuri	Scor total - măsură	Scor total - domeniu de intervenție	Scor total - prioritate
1	A	M 1	22	22	44
		M 2	0		
		M 16	0	0	
	B	M 16	0	0	
	C	M 1	22	22	
2	A	M 1	0	-6	-1
		M 2	0		
		M 4	-5		
		M 6	-1		
	B	M 1	0	4	
		M 2	0		
		M 6	4		
	C	M 4	1	1	

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Prioritate	Domeniu de intervenție	Măsuri	Scor total - măsură	Scor total - domeniu de intervenție	Scor total - prioritate
3	A	M 1	0	3	3
		M 2	0		
		M 4	3		
		M 9	?		
		M 14	?		
		M 16	0		
	B	M 1	0	0	
		M 17	0		
4	A	M 1	0	37	85
		M 10	25		
		M 15	12		
	B	M 1	0	12	
		M 11	12		
	C	M 1	0	36	
		M 10	21		
		M 13	3		
		M 15	12		
	5	A	M 4	-5	
M 16			0		
M10			13		
C		M 6	- 2	- 2	
D		M 4	4	4	
E		M 8	7	7	
6	A	M 2	0	11	34
		M 4	6		
		M 6	5		
	B	M 7	9	23	
		LEAD	14		

Prioritatea 4: *Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură* contribuie cel mai mult la protejarea și îmbunătățirea componentelor individuale ale mediului. Acest fapt este confirmat de obținerea celui mai mare scor de evaluare: 85.

Prioritatea 2 - *Creșterea viabilității și competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile agricole, promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și gestionarea durabilă a pădurilor*, a prezentat, la evaluarea generală, un caracter sensibil negativ. În momentul evaluării la nivel de măsuri, a fost indicat faptul că anumite măsuri, în special 4 și 6, prezintă efecte potențiale negative asupra mediului. Impactul sensibil negativ a fost evaluat în special raportat la factorul de mediu biodiversitate. Mai puțin afectate vor fi apa, solul și într-o mică măsură, patrimoniul cultural și peisajul.

În conformitate cu evaluarea generală, Prioritatea 5 - *Promovarea eficienței resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și forestier* - va avea, în principal, efecte potențiale pozitive și/sau mixte asupra mediului, fără a exclude însă potențialele efecte negative ale măsurilor particulare. Evaluarea realizată la nivelul măsurilor a dovedit că în special măsurile 4 și 6 prezintă efecte potențiale negative asupra anumitor receptori de mediu, în special asupra biodiversității, apei, solului, patrimoniului cultural și peisajului. Scorul total de + 17, acordat acestei priorități, indică faptul că ar fi adecvată o atenuare a efectelor asupra mediului, în vederea îmbunătățirii impactului tuturor domeniilor de intervenție (A, C) din cadrul acestei priorități.

Prioritatea 3 - *Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv prelucrarea și comercializarea produselor agricole, bunăstarea animalelor și gestionarea riscurilor în agricultură* ar avea efecte neutre și / sau ușor pozitive asupra mediului. Efectele negative nu au fost identificate la nivel de măsuri, dar nu sunt excluse din cauza efectelor incerte ale măsurilor M9 și M14.

Prioritatea 6 - *Promovarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură în zonele rurale*, cu scorul de 34, va afecta în mod pozitiv moderat mediul, în vreme ce Prioritatea 1, având un scor de 44, va avea efecte comparabile și practic indirecte asupra mediului, în cadrul tuturor domeniilor sale de intervenție.

Selectarea unor măsuri de diminuare a impactului, pentru a contracara potențialele efecte negative, ar trebui să fie realizată pentru prioritățile 2 și 5, în special în ceea ce privește construcția de infrastructuri. Implementarea măsurilor planificate în cadrul Priorităților 2 și 5 ar putea necesita nevoia de diminuare a impactului asupra mediului în special în timpul construirii infrastructurii locale aferente. Măsurile aferente Priorității 1 și majoritatea măsurilor din cadrul altor priorități nu ar avea nevoie de nicio măsură de diminuare a impactului.

Efectele potențial negative preconizate ale implementării măsurilor individuale vor trebui minimizate, în vederea asigurării unor condiții acceptabile și durabile pentru dezvoltarea rurală a României, prin prezentul Program. Minimizarea impactului va asigura, de asemenea, că protecția mediului și dezvoltarea durabilă sunt pe deplin reflectate în conținutul general al Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Cuantificarea ar necesita mai multe studii și informații cu privire la starea actuală a mediului, precum și mai multe detalii referitoare la măsurile PNDR, dar acestea vor fi accesibile doar la momentul în care ghidurile privind elaborearea cererilor de finanțare, respectiv cererile de finanțare vor fi disponibile.

O privire de ansamblu asupra scorurilor globale, conduce la concluzia că acțiunile propuse pe cele șase priorități ale UE pot avea potențiale efecte aproape neutre, benefice, puternic benefice sau nesigure.

După identificarea efectelor potențiale semnificative asupra mediului ale măsurilor individuale și domeniilor de intervenție, efectele cumulative au fost evaluate. A fost evaluat, cu precădere, efectul simultan al mai multor acțiuni asupra factorilor de mediu. Efectele cumulative ale implementării priorităților și a domeniilor de intervenție aferente, asupra obiectivelor SEA, pot fi vizualizate în tabelul de mai jos.

Evaluarea efectelor generale ale PNDR 2014-2020 asupra fiecărui obiectiv de mediu a fost furnizată prin analiza critică a efectelor măsurilor individuale.

Principalele efecte potențiale negative identificate prin evaluarea strategică de mediu, în cazul în care PNDR 2014-2020 propus este implementat, sunt legate de construcția și exploatarea de noi clădiri, precum și de infrastructură și instalații.

Evaluarea efectelor cumulative

Aspect de mediu	Efecte semnificative potențiale determinate de măsuri specifice
BIODIVERSITATE, FLORĂ, FAUNĂ	<p>Cele mai negative efecte au fost identificate ca fiind generate de Prioritatea 2, măsurile 4 și 6, și de către Prioritatea 5, măsurile 4 și 6. Un potențial impact negativ redus a fost constatat în ceea ce privește Prioritatea 6, măsura 7. Un potențial efect negativ cumulativ, exercitat la nivel local, ca urmare a dezvoltării infrastructurii și a activității economice în agricultură, poate fi legat de dezvoltarea fermelor agricole și a facilităților, precum și de investiții în activități non-agricole din zonele rurale.</p> <p>Impactul construcțiilor ca urmare a noilor dezvoltări în agricultură (extindere, modernizare, incluzând clădiri, structuri, infrastructuri), se va manifesta, de exemplu, prin disturbarea unor specii de faună, pierderea habitatului, fragmentarea habitatului.</p> <p>Efecte operaționale ar putea fi observate în ceea ce privește disturbarea unora dintre specii sau prin răspândirea speciilor invazive.</p>
APĂ	<p>Efecte negative cumulative potențiale asupra calității și cantității apei ar putea fi observate la Prioritatea 2, măsurile 4 și 6, și la Prioritatea 5, măsura 4.</p> <p>Impactul construcțiilor ca urmare a dezvoltării agriculturii, afacerilor rurale și infrastructurii, se va manifesta asupra calității apei, de exemplu, prin poluarea apelor de suprafață, a apelor subterane și prin deversări accidentale.</p> <p>Efecte operaționale: posibile efecte minore generate de construcții și renovări asupra poluării apelor de suprafață, a apelor subterane, și de asemenea, impactul turismului necontrolat asupra calității apei.</p>
SOL	<p>Impactul potențial negativ asupra solului poate fi cumulat din Prioritatea 2, măsura 4, Prioritatea 5, măsurile 4 și 6, și un impact minor al Priorității 6, măsura LEADER.</p> <p>Este previzionat un impact minor și local generat de construcții, de</p>

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Aspect de mediu	Efecte semnificative potențiale determinate de măsuri specifice
	<p>exemplu, prin compactarea solului sau poluarea acestuia prin scurgeri de reziduri.</p> <p>Eroziunea solului și procesele legate de absorbția carbonului pot fi afectate negativ la nivel local, din cauza combinației dintre pășunatul excesiv, metodele de producție agricolă și sporirea activităților de turism.</p>
AER	Emisiile atmosferice locale generate de intensificarea transportului ca urmare a sporirii activităților economice în sectorul agricol și în turism, ar putea avea potențiale efecte negative cumulative.
FACTORI CLIMATICI (INCLUSIV ENERGIE)	<p>Impactul cumulat pozitiv al Priorității 3, măsura 4, Priorității 4, măsura 10 și Priorității 5, măsurile 4, 6, 8 va fi datorat sprijinirii tehnologiilor noi și eficiente de reducere a poluării.</p> <p>Potențialul impact negativ cumulativ determinat de contribuțiile de mici dimensiuni la emisiile de dioxid de carbon este legat de sporirea activităților economice, transport, turism, și menținerea animalelor.</p>
POPULAȚIE SĂNĂTATE UMANĂ ȘI	Potențialele efecte cumulative pozitive minore sunt reprezentate de îmbunătățirea sănătății ca urmare a dezvoltării producției și distribuției agroalimentare sub Prioritatea 4, măsurile 10 și 11 și Prioritatea 5, măsura 4. De asemenea, îmbunătățirea managementului și gradului de conștientizare a mediului, cu impact cumulativ indirect, este de așteptat să contribuie la sănătatea și bunăstarea populației.
ACTIVE MATERIALE (DEȘURI RESURSE NATURALE) ȘI	Nu au fost identificate efecte cumulative semnificative.
PATRIMONIUL CULTURAL ȘI PEISAJ (INCLUSIV PLANIFICAREA UTILIZĂRII TERENURILOR)	<p>Efecte potențiale negative cumulative pot fi determinate de ocuparea terenurilor și se pot manifesta asupra mediului înconjurător, precum și asupra peisajului și moștenirii culturale. În special, aceste efecte pot fi determinate de construcția de noi clădiri și desfășurarea de noi activități.</p> <p>Măsurile care contribuie cel mai mult la apariția acestor efecte sunt investițiile în active fizice și sprijinirea de activități agricole și non-agricole prin intermediul Priorității 5, măsura 4 și Priorității 3, măsura 4.</p> <p>Impactul construcțiilor generate prin dezvoltarea activităților agricole (inclusiv clădiri, structuri și infrastructură) este prevăzut a se manifesta asupra vestigiilor arheologice și monumentelor istorice.</p> <p>Efectele operaționale generate de dezvoltarea activităților agricole, de dezvoltarea energiei din surse regenerabile și de intensificarea afacerilor din mediul rural, se vor manifesta asupra peisajisticii tradiționale din mediul rural și posibil asupra ariilor protejate.</p>

Evaluarea realizată permite formularea concluziei potrivit căreia PNDR va avea un efect potențial sinergic pozitiv de ansamblu asupra populației, prin impactul asupra sănătății umane și asupra schimbărilor climatice, datorat sprijinirii de tehnologii și practici moderne.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Impactul cumulativ potențial negativ al PNDR poate fi observat mai ales asupra biodiversității, peisajului, apei, aerului, (în ordine descrescătoare) din cauza dezvoltării infrastructurii și competitivității.

Concluzii privind evaluarea globală a PNDR 2014-2020

- Programul propune priorități și domenii de intervenție în conformitate cu documentele strategice la nivel european și național, documente a căror obiective propuse se referă la optimizarea pe termen mediu și lung a efectelor socio-economice precum și a aspectelor de mediu ce conduc spre o dezvoltare durabilă;
- Programul se bazează pe o analiză detaliată a situației din România;
- Prin domeniile de intervenție și măsurile selectate, Programul va contribui la îmbunătățirea calității vieții atât pentru generația actuală, cât și pentru cea viitoare;
- Programul creează condițiile favorabile pentru practicarea și dezvoltarea unei agriculturi prietenoase cu mediul, precum și o dezvoltare a spațiului rural în conformitate cu politicile de mediu;
- Programul include măsuri ce vizează îmbunătățirea infrastructurii de mediu în zonele rurale (de amintit investiții pentru apă potabilă și apă menajeră), fapt ce va contribui la creșterea nivelului de trai al cetățenilor din aceste zone;
- Programul va contribui la menținerea și creșterea nivelului calitativ al mediului, prin stimularea competitivității, ceea ce va asigura sustenabilitatea utilizării durabile a resurselor;
- Programul va sprijini considerarea aspectelor de mediu la nivelul producătorilor precum și transferul de cunoștințe și tehnologii prietenoase cu mediul;
- Protecția mediului, adaptarea la schimbările climatice și reducerea concentrației de GES din atmosferă, ca priorități orizontale, sunt reflectate la nivelul priorităților PNDR, precum și în cadrul domeniilor de intervenție propuse. Măsurile propuse în cadrul fiecărei priorități vor contribui, în mod diferențiat, prin impactul de mediu prognozat, asupra atingerii obiectivelor de mediu. Acest lucru este analizat în cadrul Capitolului 7.6.;
- Concluzia generală a capitolelor 7.6. și 7.7. este că PNDR 2014 – 2020, permite menținerea și îmbunătățirea mediului într-o manieră echilibrată, și că implementarea Programului nu va afecta în mod negativ mediul;
- Efectul cumulat al priorităților și măsurilor este prezentat în capitolul 7.7.. Se poate concluziona că noul PNDR va avea efecte potențiale sinergice pozitive asupra factorilor climatici, prin sprijinirea utilizării de noi tehnologii curate. Impactul asupra sănătății populației este unul potențial pozitiv, fapt ce va atrage după sine și o îmbunătățire a mediului;

- Efecte cumulate potențial negative pot fi observate la nivelul biodiversității și a peisajului, însă se poate observa că aceste efecte pot fi eliminate/minimizate, prin implementarea de măsuri de reducere a acestora;
- Identificarea de măsuri de reducere a impactului pentru a minimiza/anula potențialele efecte negative este necesară pentru Prioritatea 2 - *Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor* și pentru Prioritatea 3 – *Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură*;
- Implementarea măsurilor propuse pentru Prioritatea 4 nu necesită selectarea de măsuri de reducere a impactului, deoarece obiectivul principal al priorității se adresează în mod direct mediului și protecției lui. Pentru Prioritatea 5 vor fi, probabil, necesare măsuri de minimizare a impactului, în special în perioada de construcție a obiectivelor investiționale ce țin de infrastructură;
- Prioritatea 6 - *nu necesită măsuri de atenuare a impactului*;
- Prioritatea 1 - *are efecte potențiale directe pozitive asupra mediului și nu necesită măsuri de atenuare a impactului*.

Concluzii - efecte cumulative

Evaluarea realizată permite formularea concluziei potrivit căreia PNDR va avea un efect sinergic pozitiv de ansamblu asupra populației, prin impactul asupra sănătății umane și asupra schimbărilor climatice, datorat sprijinirii de tehnologii și practici moderne.

Impactul cumulativ potențial negativ al PNDR poate fi observat mai ales asupra biodiversității, peisajului, apei, aerului, (în ordine descrescătoare) din cauza dezvoltării infrastructurii și competitivității.

Măsuri de diminuare a efectelor negative

Procesul SEA a identificat anumite efecte potențiale negative asupra mediului, generate de versiunea preliminară a PNDR, efecte care necesită eliminare/ diminuare. Măsurile de diminuare a impactului potențial negativ asupra mediului, la nivel de program, sunt în general mai strategice, proactive și mai variate decât cele de la nivel de proiect. Măsurile de atenuare includ planificarea pentru a evita zonele sensibile, introducerea de constrângeri sau parcurgerea unor evaluări la nivel inferior (de exemplu parcurgerea procedurii EIM sau a Evaluării adecvate a impactului asupra mediului, ambele proceduri fiind incluse în legislația națională în domeniul reglementării de mediu).

Responsabilitatea pentru implementarea măsurilor de diminuare a impactului poate aparține departamentelor guvernamentale și agențiilor de protecție a mediului, ulterior aprobării PNDR sau, în multe cazuri, acestea vor fi abordate prin intermediul sistemului de planificare, de exemplu prin parcurgerea procedurii EIM.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Având în vedere caracterul strategic al Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020, un sistem de măsuri de prevenire, eliminare, minimizare și compensare a efectelor negative semnificative asupra mediului și sănătății este necesar pentru a asigura optimizarea implementării activităților individuale, în raport cu obiectivele dezvoltării durabile.

Efectele potențiale pozitive ar putea fi extinse și efecte potențiale negative reduse sau diminuate, în cazul în care implementarea programului se va concentra pe următoarele aspecte:

- Asigurarea unei implementări coerente a evaluării impactului asupra mediului la nivelul proiectelor individuale (în ceea ce privește investițiile în infrastructură și construcții), în conformitate cu legislația de protecție a mediului. O parte integrantă a evaluării impactului asupra mediului trebuie să fie (1) o evaluare a alternativelor, cu preferință pentru alternativa cu impact potențial negativ minim asupra mediului și (2) o propunere de măsuri eficiente de eliminare a efectelor potențiale negative previzionate.
- Acordarea unei atenții deosebite impactului asupra mediului pentru proiectele care vor fi implementate în interiorul sau în imediata vecinătate a sistemului național/european de arii naturale protejate. Orice proiect care ar putea avea un efect semnificativ asupra siturilor naturale protejate (inclusiv a siturilor Natura 2000), va fi supus unei evaluări corespunzătoare în ceea ce privește impactul asupra mediului, luând în considerare obiectivele de conservare ale sitului.
- Prevenirea deteriorării mediului și a resurselor naturale (inclusiv a resurselor de apă, terenuri și sol), a supraexploatării acestora, poluării apelor de suprafață și subterane, generate de aplicarea necorespunzătoare a îngrășămintelor și pesticidelor, precum și prevenirea poluării prin intermediul apelor uzate evacuate, generată de construcția și funcționarea necorespunzătoare a stațiilor de tratare a apelor reziduale.
- Prevenirea riscurilor de mediu și a riscurilor tehnologice cu potențial impact negativ direct asupra mediului și a sănătății umane.
- Sprijin pentru aplicarea celor mai bune și moderne tehnologii disponibile eficiente din punct de vedere energetic.
- Asigurarea asupra faptului că va exista un impact potențial negativ minim asupra mediului în timpul lucrărilor de construcție și reconstrucție - zgomot, emisii atmosferice, poluare a apei și a solului, deranjarea animalelor și afectarea stării de sănătate a locuitorilor, ca o consecință a activității șantierelor de construcții și a transportului aferent. Vor fi implementate măsuri de reducere a impactului, conform solicitărilor instituțiilor responsabile de emiterea avizelor din domeniile protecției mediului, sănătății populației, etc. În cadrul lucrărilor de construcție a clădirilor și infrastructurii, ar trebui să se folosească materiale locale, durabile și reciclate; ar fi de preferat renovarea clădirilor existente în locul construirii de noi clădiri.
- Asigurarea unui echilibru între managementul intensiv și extensiv al terenurilor, astfel încât investițiile în zonele defavorizate să aibă potențialul de a contribui la o serie de rezultate benefice mediului, și de a nu conduce la potențiale efecte negative, cum ar fi suprapășunatul și eroziunea solului.

- Eliminarea potențialelor efecte negative ale creșterii activităților locale, inclusiv a efectelor la scară mică, prin intermediul măsurilor LEADER, care pot ajuta la facilitarea obținerii unor rezultate benefice pentru mediu, prin susținerea activității economice mai durabile și a proiectelor de mediu și prin încurajarea implicării comunității la nivel local. Potențialul de a genera efecte pozitive, la scară mică, asupra biodiversității, calității și cantității apei, solului, calității aerului, schimbărilor climatice și planificării utilizării terenurilor, care ar putea fi nesemnificative individual, dar semnificative cumulativ, ar trebuie să fie recunoscut și luat în considerare în strategiile de dezvoltare locală LEADER și de către GAL-uri.
- Analiza, în timpul procesului de aprobare a proiectelor și monitorizarea în timpul procesului de implementare a proiectelor, a sustenabilității activităților.
- Asigurarea transparenței și accesului la informație de-a lungul etapelor de implementare, monitorizare și evaluare a PNDR. .
- Monitorizarea și evaluarea sistematică a impactului potențial al programului asupra mediului și sănătății populației.
- Furnizarea de informații relevante pentru solicitanți și beneficiari cu privire la aspectele de mediu ce trebuie respectate și la necesitatea evaluării corespunzătoare a efectelor potențiale asupra mediului, a proiectelor depuse de aceștia.

Evaluarea priorităților arată că, pentru ameliorarea efectelor negative potențiale (uneori cumulative), nu sunt necesare doar măsuri de atenuare, fiind necesară și valorificarea oportunităților de consolidare a efectelor potențiale pozitive. Acestea sunt următoarele:

- Împădurirea are potențialul de a furniza o îmbunătățire a calității mediului, în special în ceea ce privește biodiversitatea și contribuția sa la absorbția carbonului. Există, de asemenea, potențial pentru îmbunătățirea peisajisticii.
- Investițiile în servicii sociale și în infrastructura din mediul rural oferă potențial pentru asigurarea de beneficii pentru mediul înconjurător. Coordonarea parteneriatului între părțile interesate locale (autorități locale, comunități, furnizorii de afaceri) va fi esențială pentru a maximiza beneficiile asupra mediului.

Măsuri specifice - Biodiversitate

Suprafața ariilor naturale protejate de interes național, raportată la suprafața țării, este de 7% (1.663.360 ha), iar suprafața totală a siturilor Natura 2000, raportată la suprafața țării, este de 22,68% (5.406.000 ha). Pentru ambele categorii de arii naturale protejate, legislația în domeniul reglementării din punct de vedere al protecției mediului prevede proceduri clare referitoare la evaluarea impactului asupra mediului respectiv, evaluarea adecvată a impactului asupra speciilor/habitatelor de interes comunitar (în conformitate cu articolul 6. al Directivei „Habitat”), prin urmare efectele negative ale unor viitoare proiecte finanțate prin PNDR pot fi diminuate sau înlăturate, prin parcurgerea procedurilor de reglementare de mediu.

Prin transpunerea în legislația națională a Directivelor „Habitat” respectiv „Păsări”, România a asumat crearea și menținerea rețelei Natura 2000, precum și raportarea statutului de conservare favorabilă al speciilor și habitatelor de importanță comunitară. Raportarea statutului se face la nivelul întregii suprafațe naționale, inclusiv în interiorul siturilor Natura 2000, în baza unei metodologii aprobate de către Comisia Europeană. România și-a asumat ca gestionarea siturilor Natura 2000 să se facă în baza unor planuri de management și/sau a unor măsuri de conservare pentru habitatele/speciile, pentru care acestea au fost declarate. Prin urmare efectele asupra biodiversității, fie ele pozitive sau negative, induse de implementarea PNDR au fost tratate în relație cu diversitatea specifică „in situ” cât și „ex situ”.

Prin urmare, pentru a evita unele efecte negative ale implementării anumitor proiecte, în special cele ce vizează infrastructura, precum și pentru a evita întârzierea punerii în practică a acestora datorită duratei lungi a procedurilor de evaluare a impactului de mediu, considerăm oportună includerea unei recomandări care să vizeze etapa imediat următoare aprobării PNDR 2014-2020, după cum urmează:

- Ghidurile privind elaborarea cererilor de finanțare aferente PNDR 2014-2020 trebuie să fie astfel concepute încât aplicațiile beneficiarilor să respecte, încă din stadiul inițial, cerințele în domeniul conservării biodiversității în rețeaua comunitară Natura 2000. În acest sens, beneficiarii trebuie informați cu privire la posibilitatea ca proiectul propus să fie amplasat în interiorul siturilor rețelei Natura 2000, unde este aplicabil articolul 28 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările ulterioare, ce prevede interzicerea acelor activități din perimetrele ariilor naturale protejate de interes comunitar, care pot să genereze poluarea sau deteriorarea habitatelor, precum și perturbări ale speciilor pentru care au fost desemnate ariile respective, **atunci când aceste activități au un efect semnificativ**, având în vedere obiectivele de protecție și conservare a speciilor și habitatelor.

Programul de monitorizare

Lista indicatorilor propuși pentru monitorizarea efectelor asupra mediului determinate de implementarea PNDR 2014-2020 a fost actualizată și dezvoltată în conformitate cu noi informații relevante colectate și în conformitate cu rezultatele discuțiilor purtate în cadrul dezbaterii publice. Astfel, versiunea actualizată a tabelului, prezentată în continuare, permite o corelare facilă a indicatorului monitorizat propus de către SEA cu sursa de date (instituția ce poate furniza aceste informații), indicând în același timp și o prognoză referitoare la evoluția fiecărui indicator.

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
BIODIVERSITATE, FLORĂ, FAUNĂ	Menținerea și consolidarea biodiversității	Suprafața zonelor cu înaltă valoare	% din total suprafață agricolă	Menținerea valorilor actuale	MADR/ naționale sau europene

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
		naturală (pajiști)/stare a de conservare a habitatelor agricole (pajiști)	utilizată Ha/% din evaluări de habitate		
		Suprafața agricolă pe care se practică agricultura ecologică	Hectare	Creșterea suprafeței	MADR/date naționale sau europene
		Indicele populației de păsări specifice terenurilor agricole	Specii de păsări pe terenurile agricole	Menținerea nivelului actual	MADR/date naționale sau europene
APĂ	Menținerea și îmbunătățirea calității apei	Calitatea apei (de suprafață și subterane)	kg azot/ha/an, kg fosfor/ha/an	Menținerea unui nivel scăzut al concentrației de azot/fosfor	MADR/date naționale sau europene
		Volumele de apă captate pentru agricultură provenite din sistemul de irigații	m ³	Creșterea cantității	MADR/date naționale sau europene
		Infrastructură de alimentare cu apă potabilă și canalizare în zonele rurale realizată prin PNDR	Echivalentul populației deservite	Creștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața terenului irigat (terenul efectiv irigat prin implementare a proiectelor finanțate prin PNDR)	Hectare	Creștere suprafață	MADR/date naționale sau europene

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
SOL	Protejarea cantității, funcțiilor și calității solului	Suprafața de pășiți utilizate extensiv	Hectare	Menținere/C reștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața agricolă afectată de eroziunea solului produsă de apă	Hectare din suprafața agricolă totală și % din total	Descresștere suprafață	MADR/date naționale sau europene
AER	Îmbunătățirea calității aerului	Particule prezente în aer	% (PM2,5 și PM10)	Descresștere	MADR/date naționale sau europene
FACTORI CLIMATICI ȘI ENERGIE	Atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea	Emisiile de GES din agricultură	Gg echivalent CO ₂ , % din emisiile totale de GES	Menținerea unui nivel redus	MADR/date naționale sau europene
		Producția de energie regenerabilă din agricultură și silvicultură	Ktoe și % din producția totală de energie din surse regenerabile	Creștere	MADR/date naționale sau europene
	Adaptarea eficienței la schimbările climatice	Consumul de energie în agricultură, silvicultură și industria alimentară	Ktoe	Creștere	MADR/date naționale sau europene
SĂNĂTATEA POPULAȚIEI	Protejarea și îmbunătățirea sănătății și bunăstării populației	Populația din zonele unde se depășesc valorile limită de poluare a aerului	Număr	Descresștere	MADR/date naționale sau europene
		Populație conectată la alimentarea publică cu apă și sistemul public de canalizare cu sistem de tratare a apelor uzate.	%	Creștere	MADR/date naționale sau europene
ACTIVE	Maximizarea	Cantitatea de nămoluri	tone/hectar	Creștere	MADR/date naționale sau

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
MATERIALE (DEȘEURI ȘI RESURSE NATURALE)	eficientizării utilizării resurselor	provenite din epurare și cantitatea utilizată pe terenuri agricole			europene
		Suprafața pe care este parctată agricultura ecologică	Hectare	Creștere	MADR/date naționale sau europene
PATRIMONIUL CULTURAL, PEISAJUL ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI	Conservarea și consolidarea peisajelor și a patrimoniului rural din România	Obiective cultural sprijinite	Număr obiective culturale	Menținerea valorilor actuale și îmbunătățire a condițiilor	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața zonelor defavorizate	% din suprafața agricolă utilizată	Descreștere	MADR/date naționale sau europene
	Promovarea planificării și dezvoltării și utilizării durabile a terenurilor	Suprafața zonelor cupinse în cadrul schemelor de agro-mediu	Hectare	Menținere/ Creștere	MADR/date naționale sau europene

Anexa A – Încorporarea nevoile în prioritățile și zonele de interes ale PNDR 2014 - 2020

Încorporarea nevoilor în prioritățile și domeniile de intervenție ale PNDR 2014 - 2020

Nr.	Titlul nevoii	Prioritatea de dezvoltare rurală	Domeniu de intervenție
1	Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor	Prioritatea 1	1A, 1C
		Prioritatea 2	2A, 2B
		Prioritatea 3	3A, 3B
		Prioritatea 4	4A, 4B, 4C
2	Servicii de consiliere și consultanță agricolă, adecvate și de calitate pentru fermieri, grupuri de producători și noi afaceri în domeniul non-agricol	Prioritatea 1	1A
		Prioritatea 2	2A, 2B
		Prioritatea 3	3A
		Prioritatea 6	6A
3	Adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor, deținătorilor de păduri și procesatorilor	Prioritatea 1	1A, 1B
		Prioritatea 3	3A
4	Nivel adecvat de capital și tehnologie pentru realizarea de activități agricole moderne	Prioritatea 2	2A, 2C
		Prioritatea 5	5D
5	Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE	Prioritatea 3	3A
		Prioritatea 6	6A
6	Reînnoirea generațiilor de fermieri	Prioritatea 2	2B
7	Restructurarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață	Prioritatea 2	2A
8	Înființarea de grupuri și organizații de producători	Prioritatea 3	3A
		Prioritatea 6	6B
9	Lanțuri scurte de aprovizionare funcționale	Prioritatea 1	1A, 1B
		Prioritatea 3	3A
10	Managementul riscului în agricultură și silvicultură	Prioritatea 3	3B
11	Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, amicilor antreprenori din zonele rurale	Prioritatea 2	2A
		Prioritatea 3	3A
		Prioritatea 6	6A
12	Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere	Prioritatea 4	4A, 4C
		Prioritatea 5	5A
13	Susținerea unui management durabil al pădurilor	Prioritatea 2	2A,
		Prioritatea 4	4C
14	Creșterea suprafețelor împădurite	Prioritatea 5	
			5E
15	Menținerea calității resurselor de apă	Prioritatea 4	4B
16	Protecția resurselor de sol	Prioritatea 4	4C
17	Adaptarea la efectele schimbărilor climatice	Prioritatea 5	5A, 5E

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Nr.	Titlul nevoii	Prioritatea de dezvoltare rurală	Domeniu de intervenție
18	Nivel redus de emisii de gaze cu efect de seră din sectorul agricol și sprijinirea trecerii către o economie cu emisii scăzute de carbon	Prioritatea 4	4C
		Prioritatea 5	5C, 5D, 5E
19	Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială	Prioritatea 6	6A, 6B
20	Infrastructura de bază și servicii adecvate în zonele rurale	Prioritatea 6	6B
21	Creșterea numărului de locuri de muncă în zonele rurale	Prioritatea 6	6A, 6B
22	Patrimoniul local conservat	Prioritatea 6	6B
23	Dezvoltare locală prin abordarea LEADER	Prioritatea 6	6B
24	Rețea națională de dezvoltare rurală care să interconecteze actorii implicați în dezvoltarea rurală și facilitarea schimbului de informații, cunoștințe și experiențe	Prioritățile 1,2,3,4,5,6	-
25	Accesul la infrastructura modernă TIC	Prioritatea 6	6B
26	Modernizarea infrastructurii de învățământ agricol	Prioritatea 6	6B

Anexa B – Planuri, programe, politici și strategii legate de PNDR 2014 – 2020

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
<i>Nivel Internațional</i>		
<p>Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii</p>	<p>Europa 2020 reprezintă strategia de creștere a UE pentru perioada 2010-2020. Urmărind obiectivele 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, Strategia stabilește obiective ambițioase pentru statele membre în materie de educație, inovare, energie / mediu, ocuparea forței de muncă și incluziune socială și pentru îmbunătățirea competitivității în general.</p> <p>În ceea ce privește protecția mediului, se referă la necesitatea de a promova o utilizare mai eficientă a resurselor, o economie mai ecologică și mai competitivă. În mod special, își propune să îndeplinească obiectivele climatice/de energie de tip 20/20/20, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% față de nivelurile din 1990 sau cu 30%, în cazul în care condițiile sunt prielnice, prin creșterea la 20% a ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final de energie, precum și creșterea eficienței energetice cu același procent.</p>	<p>PNDR sprijină parțial obiectivele de mediu ale Strategiei Economice pentru UE, promovând eficiența resurselor prin încurajarea agriculturii de a contribui la reducerea gazelor cu efect de seră (GES) și obiectivele referitoare la energia regenerabilă prin tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon.</p> <p>PNDR sprijină o creștere economică durabilă, cu accent pe reducerea emisiilor de carbon și susținerea practicilor agricole prietenoase mediului;</p>
<p>Politica de coeziune a UE 2014-2020</p>	<p><u>Obiective</u> -Realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii;</p>	<p>PNDR 2014-2020 își propune să sprijine o dezvoltare durabilă, socială și economică a zonelor rurale</p>

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	<ul style="list-style-type: none"> - Concentrarea pe rezultate; - Maximizarea impactului finanțării UE. <p><u>Lista obiectivelor tematice:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Cercetare și Inovare; - Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC); - Competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) ; - Trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon; - Adaptarea la schimbările climatice, prevenirea și managementul riscurilor ; - Protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor; - Transport durabil și eliminarea blocajelor din rețeaua de infrastructuri: - Ocuparea forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă ; - Incluziunea socială și combaterea sărăciei : - Educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții; - Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrației publice; 	din România.
Politica Agricolă Comună (PAC)	<p>Politica Agricolă Comună (PAC) este una dintre primele politici ale Comunității Europene, creată pentru a asigura cerințele de hrană în cadrul Comunității. PAC reprezintă un set de reguli și mecanisme care reglementează producția, prelucrarea și comercializarea produselor agricole în Uniunea Europeană, și care acordă o atenție tot mai sporită dezvoltării rurale.</p> <p><u>PAC în perspectiva 2020</u></p> <p><u>Obiective:</u></p>	<p>PNDR 2014-2020 este instrumentul prin care agricultura comunitară și politicile de dezvoltare rurală vor fi implementate în România, precum și de continuare a progreselor realizate de la aderarea României la UE în 2007, susținute de PNDR 2007-2013;</p> <p>PNDR 2014-2020 urmărește să sprijine obiectivele</p>

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	1) producție alimentară viabilă; 2) management durabil al resurselor naturale și politici de gestionare a schimbărilor climatice; 3) dezvoltare teritorială echilibrată.	generale ale Politicii Agricole Comune legate de securitatea alimentară, gestionarea durabilă a resurselor naturale și dezvoltarea teritorială echilibrată și, de asemenea, să contribuie la dezvoltarea rurală.
Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice (2013)	Obiectivul general este acela de a spori gradul de pregătire și capacitatea de a răspunde la impactul schimbărilor climatice la nivel local, regional, național și UE, dezvoltând o abordare coerentă și îmbunătățind coordonarea, de exemplu, între strategii naționale de adaptare și planuri naționale de management al riscului. Se va acorda prioritate proiectelor pilot de adaptare care abordează probleme cheie trans-sectoriale, transregionale și/sau transfrontaliere. Vor fi încurajate proiecte cu potențial de demonstrație și transferabilitate, la fel ca și infrastructura verde și abordările bazate pe ecosistem pentru adaptare, precum și proiecte având ca scop promovarea tehnologiilor inovative de adaptare.	PNDR va sprijini obiectivul general de adaptare a infrastructurii agricole pentru a atenua efectele schimbărilor climatice.
Strategia privind Biodiversitatea CE (2011)	Strategia este concepută pentru a stopa pierderea biodiversității, restabili ecosistemele în măsura în care este posibil, și intensifica eforturile de prevenire a degradării globale a funcțiilor ecosistemului în UE până în 2020. De asemenea, are scopul de a accelera tranziția UE spre o economie verde și eficientă din punct de vedere al resurselor. Aceste ținte pot fi atinse printr-o serie de obiective strategice, inclusiv abordări bazate pe ecosistem pentru	PNDR va sprijini obiectivele stabilite, prin menținerea biodiversității și a valorii de mediu a sistemelor și terenurilor agricole de tip HNV, conservarea unor specii specifice terenurilor agricole, precum și prin împădurirea terenurilor agricole în zonele deficitare în păduri.

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, conservare și sporire a resurselor naturale folosindu-le într-un mod durabil, și inovație bazată pe natură pentru refacerea ecosistemelor și conservarea biodiversității.	
Strategia de Dezvoltare Durabilă CE (2009)	Un cadru pentru o viziune pe termen lung a sustenabilității în care creșterea economică, coeziunea socială și protecția mediului se află în sinergie și se sprijină reciproc. Obiectivele specifice de protecție a mediului includ creșterea gradului de utilizare a energiei curate și a resurselor naturale pentru combaterea schimbărilor climatice, reducerea poluării fonice și a aerului prin promovarea transportului durabil, precum și conservarea și gestionarea consumului general de apă și aer.	PNDR sprijină obiectivele de mediu stabilite în această Strategie de Dezvoltare Durabilă a UE, prin contribuția adusă în principal, la îmbunătățirea calității apei.
Acordul de Parteneriat pentru perioada de programare 2014-2020	<p>Acordul de parteneriat asigură alinierea cu strategia UE pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, cu scopul specific al fiecărui fond, în conformitate cu obiectivele acordului, inclusiv coeziunea economică, socială și teritorială.</p> <p>În vederea realizării aspirațiilor de creștere economică, reflectate de obiectivul general al Acordului de Parteneriat, economia României trebuie să fie transformată într-o economie modernă și competitivă, prin abordarea următoarelor cinci provocări de dezvoltare:</p> <p>I. Competitivitate II. Oameni și societate III. Infrastructură</p>	PNDR se adresează unui număr de trei provocări, și anume <i>Competitivitate, Oameni și societate și Resurse</i> . Sunt adresate parțial și <i>Administrarea și guvernarea</i> .

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	IV. Resurse V. Administrare și guvernare	
<i>Nivel Național</i>		
Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030	<p>Obiectivele pentru 2013, 2020, 2030 și acțiunile care trebuie întreprinse în conformitate cu orientările strategice ale Uniunii Europene sunt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Schimbările climatice și energia curată 2. Transportul durabil 3. Consumul și producția durabilă 4. Conservarea și gestionarea resurselor naturale 5. Sănătatea publică 6. Incluziunea socială, demografia și migrația 7. Sărăcia globală și provocările dezvoltării durabile 8. Educație și formare 9. Cercetare și dezvoltare, inovare 	<p>PNDR 2014-2020 sprijină următoarele obiective de mediu ale strategiei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Schimbările climatice și energia curată - Consumul și producția durabilă - Conservarea și gestionarea resurselor naturale - Sănătatea publică - Incluziunea socială, demografia și migrația - Sărăcia globală și provocările dezvoltării durabile - Educație și formare - Cercetare și dezvoltare, inovare, <p>prin intervențiile în următoarele domenii strategice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Schimbările structurale din sectorul agro-alimentar și competitivitatea; - Managementul resurselor naturale; - Dezvoltarea teritorială echilibrată.
Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR) al României	PNR este instrumentul de punere în aplicare a Strategiei Europa 2020 la nivel național și se concentrează pe măsurile și acțiunile care trebuie întreprinse pentru a atinge obiectivele acestei strategii și pentru a elimina blocajele macrostructurale, în ceea ce privește creșterea economică și ocuparea forței de muncă.	<p>PNDR va contribui în principal la primul obiectiv și, indirect, la al doilea obiectiv național al PNR.</p> <p>Prioritatea 1 a PNDR prin domeniile de intervenție (1A), (1B) și (1C), va oferi instruire de bază și servicii de consultanță pentru a</p>

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	<p>Prioritățile strategice ale PNR sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ocuparea forței de muncă; - Cercetare, Dezvoltare și Inovare (CDI); - Schimbările climatice și energia curată; - Educație; - Incluziune socială/ reducerea sărăciei; <p>Obiectivele naționale de mediu sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ținta națională 2020: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu 20% comparativ cu anul de referință 1990; • Ținta națională 2020: ponderea energiei din surse regenerabile (SRE) în consumul final brut de energie - 24%; • Ținta națională 2020: reducere de 10 Mtoe (19%) din consumul de energie primară. 	<p>îmbunătăți cunoștințele tehnice, aptitudinile, inovarea și capacitatea globală de gestionare a fermierilor cu privire la mediu și la acțiunile legate de schimbările climatice.</p>
Strategia de Dezvoltare Rurală 2014-2020	<p>Obiectivul strategic al acestei strategii este o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, cu accent pe gestionarea durabilă a resurselor naturale.</p> <p>Nevoile, identificate ca priorități în această strategie, se referă la biodiversitate și zone de înaltă valoare naturală, gestionare și accesibilitate durabile pentru păduri, extinderea zonelor forestiere, calitatea și cantitatea apei și emisiile de gaze cu efect de seră (GES) ale solului și adaptarea la schimbările climatice.</p>	<p>Intervențiile PNDR vor ajuta la limitarea amprentei de carbon din agricultură și la promovarea adaptării la schimbările climatice în agricultură și în zonele rurale.</p> <p>De asemenea, PNDR va susține o creștere durabilă, cu accent pe reducerea emisiilor de carbon și prin susținerea practicilor agricole prietenoase cu mediul.</p>
Cadrul Național Strategic de Dezvoltare Durabilă a Sectorului Agro-alimentar și a Zonelor Rurale între anii 2014-2020-2030	Obiectivul Cadrului Național Strategic Rural este determinat în principal de necesitatea de a stabili linii directoare pentru o dezvoltare durabilă a sistemului agroalimentar românesc și a spațiului rural, ca una	PNDR va contribui la acest cadru strategic general prin investiții în agricultură, întreprinderile rurale și zonele rurale, prin implementarea măsurilor de

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	<p>din componentele de bază pentru continuarea creșterii economice a României.</p> <p>Cadrul Național Strategic Rural este determinat de trei factori majori de dezvoltare a agriculturii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cerința de a asigura securitatea alimentară națională și de a garanta siguranța alimentară a populației din România; - Resursele materiale, naturale, și umane ale agriculturii naționale; - Adecvarea ecologică a resurselor agricole din România pentru a furniza pe piața națională și internațională, produse alimentare de înaltă calitate. 	mediu și climă.
Strategia Energetică pentru perioada 2007 – 2020, versiune consolidată pentru perioada 2011 – 2020	<p>Obiectivul general al strategiei sectorului energetic este de a satisface nevoile de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung, pentru o economie de piață și un standard de viață moderne, în ceea ce privește calitatea, siguranța alimentară în conformitate cu principiile dezvoltării durabile.</p> <p>Obiective de dezvoltare durabilă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • creșterea eficienței energetice • promovarea producției de energie pe bază de resurse regenerabile • promovarea producerii de energie electrică și termică în centralele de cogenerare și în special în centrale de cogenerare de înaltă eficiență • sprijinirea cercetării, dezvoltării și diseminării rezultatelor de cercetare aplicativă • reducerea impactului negativ al sectorului energetic asupra 	

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	<p>mediului</p> <ul style="list-style-type: none"> • utilizarea rațională și eficientă a resurselor energetice primare <p>Strategia Energetică este în curs de revizuire. Aceasta va urma obiectivele principale ale noii politici energetice - obiectivele de mediu ale UE asumate de România.</p>	
Strategia Națională de Sănătate Publică 2014 - 2020	<p>Obiective generale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oprirea tendințelor negative și crearea de condiții pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației • Adoptarea principiilor și politicilor în domeniul sănătății publice existente la nivelul UE • Continuarea reformei sistemului de sănătate pentru a îmbunătăți performanțele sale ca o condiție prealabilă pentru îmbunătățirea stării de sănătate. <p>Pe baza problemelor prioritare de sănătate, obiectivele pe termen scurt și mediu sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea poverii bolilor non-infecțioase • Creșterea capacității de control a bolilor infecțioase • Îmbunătățirea sănătății mintale a populației • Asigurarea sănătății optime și a calității vieții în România în toate etapele ciclului de viață • Controlul eficient al factorilor de risc comportamentali și al mediului și depistarea precoce a bolilor 	Contribuția PNDR la aceste obiective este indirectă, prin îmbunătățirea calității vieții în spațiul rural și prin promovarea măsurilor de protecție a mediului.

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea managementului sistemului de sănătate 	
<p>Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020</p> <p>(Revizuirea și actualizarea obiectivelor strategiei sunt recomandate a se efectua în prima jumătate a anului 2015 și pe parcursul anului 2020).</p>	<p>Este politica națională privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), care urmează abordarea europeană.</p> <p>Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020 vizează, prin intermediul obiectivelor sale, două părți distincte:</p> <ul style="list-style-type: none"> reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în scopul atingerii obiectivelor naționale; adaptarea la schimbările climatice, având în vedere politica UE privind schimbările climatice și a documentației elaborate la nivel european, precum și experiența și cunoștințele obținute în acțiuni de colaborare cu parteneri străini și cu instituții internaționale de prestigiu; <p>Sectoarele economice vizate de emisii de GES se referă la:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Energie; 2 Procese industriale; 3 Solvenți și utilizarea altor produse; 4 Agricultură; 5 Utilizarea terenurilor și schimbarea destinației terenurilor și silvicultură; 6. Gestionarea deșeurilor. 	<p>PNDR sprijină această strategie în ambele aspecte, mai exact în atenuarea schimbărilor climatice și în adaptarea eficientă la schimbările climatice.</p> <p>Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 va contribui la reducerea emisiilor de GES provenite din sectorul agricol prin intermediul Priorității 5/Domeniile de intervenție 5A la 5E. Sprijinul va fi orientat spre promovarea eficienței utilizării resurselor (apă, energie, etc) și spre acțiuni menite să reducă emisiile de GES și de amoniac din agricultură. Investițiile vor asigura modernizarea infrastructurii fizice, utilizarea energiilor regenerabile, precum și investiții inovative și tehnologii specifice pentru o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon.</p> <p>Activitățile de instruire, consultanță și cercetare din cadrul Priorității 1 vor conduce la sporirea nivelului de conștientizare și vor promova tranziția către o economie și agricultură cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice, inclusiv prin adoptarea unor practici agricole și tehnologii</p>

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
		inovatoare în rândul fermierilor.
Strategia Națională pentru Biodiversitate și Planul de Acțiune 2010 - 2020	<p>Această strategie este cel mai important instrument în coordonarea politicilor și strategiilor globale axate pe conservarea biodiversității.</p> <p>Cele trei obiective principale sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • conservarea diversității biologice; • utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice; • partajarea echitabilă și justificată a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice. <p>Pentru punerea în aplicare a Strategiei Naționale pentru Biodiversitate și Planului de Acțiune au fost stabilite următoarele nouă obiective prioritare:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Menținerea diversității ecosistemelor, habitatelor și biomurilor în interiorul zonelor protejate 2. Menținerea diversității specifice 3. Menținerea diversității genetice 4. Reducerea presiunilor privind pierderea habitatelor, prin schimbarea destinației terenurilor 5. Limitarea impactului negativ al speciilor invazive 6. Limitarea impactului speciilor invazive 7. Reducerea presiunilor datorate schimbărilor climatice, poluării și eroziunii solului. 8. Menținerea capacității ecosistemelor de a furniza bunuri și 	<p>PNDR va contribui în principal la conservarea diversității biologice conform strategiei și la majoritatea obiectivelor Planului de Acțiune prin:</p> <p>realizarea Priorității Tematice 4: "Restaurarea, conservarea și consolidarea ecosistemelor dependente de agricultură și silvicultură".</p>

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	<p>servicii ecologice și de a funcționa ca sistem suport al vieții</p> <p>9. Asigurarea unei împărțiri corecte și echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice</p>	
<p>Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020 /HG nr. 870/2013 pentru aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020</p>	<p>Principiile de bază ale politicii de mediu din România sunt stabilite în conformitate cu prevederile europene și internaționale, asigurând protecția și conservarea naturii, a biodiversității și utilizarea durabilă a componentelor sale.</p> <p>Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor propune măsurile pentru asigurarea tranziției de la actualul model de dezvoltare bazat pe producție și consum la modelul bazat pe prevenirea generării deșeurilor și pe reciclarea și reutilizarea acestora. Această abordare țintește către:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eforturi prioritare în domeniul gestionării deșeurilor conform ierarhiei de gestionare a deșeurilor (prevenire, pregătire pentru reutilizare, reciclare, recuperare, de exemplu recuperarea termică și energetică) • Dezvoltarea de măsuri pentru a încuraja prevenirea producerii și reutilizarea deșeurilor, promovarea utilizării durabile a resurselor 	<p>PNDR sprijină protecția și utilizarea durabilă a resurselor naturale prin protecția solului și îmbunătățirea gestionării deșeurilor.</p>
<p>Planul Național de Gestionare a Deșeurilor 2003 – 2013</p> <p>(Planul Național de Gestionare a Deșeurilor va fi revizuit periodic luând în considerare progresul tehnic și dispozițiile pentru protecția mediului, o dată la</p>	<p>Obiectivul Planului Național de Gestionare a Deșeurilor a fost de a stabili cadrul necesar pentru dezvoltarea și implementarea unui sistem de management integrat de gestionare a deșeurilor, eficient din punct de vedere economic și de mediu.</p> <p>Acest Plan Național de Gestionare a</p>	

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
5 ani).	Deșeurilor 2003 – 2015, care cuprinde însă acțiuni cu termene mai îndepărtate, ca de exemplu anul 2020, este în curs de revizuire. Cercetarea cu o versiune actualizată va continua în cursul SEA.	
Strategia Națională de Ocuparea Forței de Muncă 2013-2020	<p><u>Obiectiv general:</u> Atingerea unui nivel sustenabil de ocupare a forței de muncă susținut de competitivitate economică, coeziune socială și dezvoltare durabilă.</p> <p><u>Obiective specifice și direcții de acțiune:</u></p> <p>O1. Creșterea ocupării în rândul tinerilor și prelungirea vieții active a persoanelor în vârstă.</p> <p>O2. Îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile.</p> <p>O3. Dezvoltarea unei resurse umane cu un nivel înalt de calificare și competențe adaptate la cerințele pieței muncii.</p> <p>O4. Îmbunătățirea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii.</p>	Niciun obiectiv de mediu
Strategia Națională de Reducere a Sărăciei 2014 - 2020	Strategia are drept scop reducerea sărăciei prin incluziunea activă pe piața muncii a persoanelor marginalizate. Această strategie va fi principalul cadru strategic pentru Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei, dezvoltând obiectivele și principalele acțiuni prioritare până în 2020.	Niciun obiectiv de mediu

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007- 2013

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	Planuri de acțiune separate vor fi dezvoltate în domeniul incluziunii sociale și combaterii sărăciei în ceea ce privește serviciile sociale, protecția bătrânilor și îmbătrânirea activă, protecția copilului și protecția persoanelor cu handicap.	
Strategia Națională pentru Învățare pe tot parcursul vieții	Strategia are ca scop crearea cadrului strategic de încurajare și de a creștere a participării la învățare pe tot parcursul vieții.	Niciun obiectiv de mediu
Strategia Națională pentru Dezvoltarea Infrastructurii Educaționale	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Infrastructurii Educaționale presupune elaborarea unei hărți corespunzătoare a infrastructurii de educație și formare	Niciun obiectiv de mediu
Strategia Națională pentru Agenda digitală a României	<p>Strategia Națională pentru Agenda Digitală va asigura o abordare orizontală pentru creșterea digitală din România, oferind o viziune strategică națională unică, care va rezuma toate strategiile sectoriale și planurile naționale specifice pentru prioritățile sectorului.</p> <p>Strategia va acoperi următoarele domenii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E-guvernare, interoperabilitate, cloud computing, social media, • TIC pentru educație, sănătate și cultură, • E-commerce, TIC și Cercetare-Dezvoltare-Inovare: Infrastructura de bandă largă și servicii digitale. 	Niciun obiectiv de mediu
Strategie pentru dezvoltarea agriculturii pe termen mediu și lung 2020-2030	Cu această strategie liniile strategice și viziunea pentru ambii piloni ai PAC vor fi stabilite.	
Planul strategic național multianual pentru acvacultură	Planul strategic va fi bazat pe date din cercetarea de piață a sectorului, precum și pe legislația europeană relevantă.	

Planuri, programe, politici și strategii relevante	Descriere, obiective/axe prioritare	Cum va sprijini PNDR aceste obiective de protecție a mediului
	<p>Planul Național Strategic multianual se concentrează în special pe următoarele aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Simplificarea administrativă, în special pentru evaluări, evaluarea impactului și acordarea licențelor; • Securitatea juridică a operatorilor din sectorul acvaculturii în ceea ce privește accesul la ape și spațiu; • Stabilirea unor indicatori de sustenabilitate ecologică, economică și socială; • Evaluarea unor alte efecte transnaționale posibile. 	

Anexa C – Informații cu privire la derularea pașilor procedurali ai SEA și modalitatea în care solicitările publicului larg și a membrilor grupului de lucru au fost luate în considerare în procesul evaluării de mediu

Procedura SEA a inclus următoarele etape:

Nr.	Etapele procedurii SEA	Documentele/data etapelor parcurse
1.	Notificare privind elaborarea primei versiuni a PNDR înaintată de AM PNDR către direcția responsabilă de SEA în cadrul MMAP–Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării, odată cu transmiterea primei versiuni a PNDR; anunț publicat în ziar; prima versiune publicată de asemenea pe site-ul MADR.	Adresa oficială a MADR_AM PNDR nr. 90379/11.03.2014, înregistrată la MMAP – Direcția Evaluare Impact și Controlul Poluării cu nr. 115043/OP/17.03.2014. Anunțul a fost publicat pe 14 și 17 martie 2014 în cotidianul România Libera și postat pe site-ul MADR în data de 13.03.2014.
2.	Etapa de analiză – decizia luată de către MMAP - Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării, ca PNDR să fie supus evaluării strategice de mediu, înaintea aprobării sale, conform art. 5, alineatul 2, litera a din HG nr. 1076/2004	Adresa oficială nr. 115043/OP/20.03.2014 din partea Direcției Generale Evaluare Impact și Controlul Poluării.
3.	Stabilirea Grupului de lucru SEA format din reprezentanți ai ministerelor relevante – lista membrilor grupului de lucru, consultanți externi.	Stabilirea componenței Grupului de Lucru a fost realizată de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor ca urmare a adresei nr. 115043/OP/20.03.2014 din partea Direcției Generale Evaluare Impact și Controlul Poluării.
4.	Prima reuniune a Grupului de lucru SEA în scopul informării reprezentanților grupului de lucru asupra procedurii SEA și rolului acestora în proces	Reuniunea a avut loc pe 03.04.2014.
5.	A doua reuniune a Grupului de lucru SEA (reuniunea de încadrare) cu scopul de a stabili câmpul de acoperire și nivelul de detaliu pentru Raportul de Mediu, pe baza propunerilor făcute de experții cheie în domeniul SEA și agreate de grupul de lucru	Reuniunea a avut loc pe 23.05.2014.
6.	Pregătirea Raportului de Mediu privind posibilele efecte semnificative ale proiectului de PNDR asupra mediului, incluzând considerații privind: 1. Starea actuală a mediului și evoluția	Raportul de Mediu pregătit cu sprijinul experților ACZ

Nr.	<i>Etapela procedurii SEA</i>	Documentele/data etapelor parcurse
	<p>probabilă a acestuia dacă nu se implementează PNDR</p> <p>2. Obiectivele privind protecția mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau național, care sunt relevante pentru PNDR și modul în care aceste obiective au fost luate în considerare</p> <p>3. Efectele semnificative probabile asupra mediului ale PNDR</p> <p>4. Măsurile avute în vedere pentru a preveni, reduce sau compensa efectele probabile asupra mediului ale fiecărui domeniu de intervenție</p> <p>5. Măsurile pentru monitorizarea efectelor asupra mediului</p>	
7.	A treia reuniune a Grupului de lucru SEA în scopul prezentării proiectului de Raport de Mediu	Reuniunea a avut loc pe 26.06.2014.
8.	A patra reuniune a Grupului de lucru SEA în scopul prezentării proiectului de Raport de Mediu	Reuniunea a avut loc pe 11.08.2014.
9.	Finalizarea Raportului de Mediu	Raportul de Mediu finalizat de experții ACZ Consulting pe baza contribuțiilor grupului de lucru
10.	Anunțul dezbaterii publice , Raportul de Mediu publicat pe site-ul MADR.	Anunțul oficial al dezbaterii publice a fost publicat în data de 15, respectiv 18 august 2014 în cotidianul România Liberă de către Autoritatea de Management pentru PNDR și pe site-ul MADR în data de 14 august 2014. Dezbaterea publică a fost stabilită pentru 02.10.2014
11.	Dezbaterea publică	Dezbaterea publică a avut loc pe 02.10.2014.
12.	A cincea reuniune a grupului de lucru în vederea prezentării modificărilor aduse PNDR, ca urmare a observațiilor formulate de către CE, precum și modul în care acestea au dus la actualizarea RM	Reuniunea a avut loc pe 27.11.2014.

MODUL ÎN CARE AU FOST LUATE ÎN CONSIDERARE OPINIA PUBLICĂ ȘI OPINIA AUTORITĂȚILOR RELEVANTE EXPRIMATE ÎN CADRUL PROCESULUI DE CONSULTARE

Raportul de mediu a fost pregătit cu sprijinul experților Consorțiului SC ACZ Consulting SRL&t33 SRL&Iris SRL, în consultare strânsă cu reprezentanții grupului de lucru privind SEA. Consultarea cu alte autorități relevante (ministere sau institute) a avut loc prin intermediul grupului de lucru în cadrul a cinci întâlniri.

Draftul PNDR 2014-2020 precum și Raportul de Mediu au fost puse la dispoziția tuturor actorilor implicați prin intermediul site-ului MADR – www.madr.ro și s-a acordat un termen adecvat de timp pentru înaintarea observațiilor și a sugestiilor. Informațiile au fost actualizate în permanență, fiind publicate și versiunile ulterioare ale documentelor. În cadrul reuniunii numărul 2 a Grupului de Lucru a fost prezentat, ca document distinct, studiul privind determinarea domeniului evaluării. În cadrul acestui document ce ulterior a fost integrat în cadrul Raportului de Mediu, a fost stabilit nivelul de detaliu al evaluării de mediu - obiectivele și sub-obiectivele de mediu ce vor fi evaluate în raport cu obiectivele PNDR 2014-2020.

În cadrul reuniunilor Grupului de Lucru, solicitările membrilor cu privire la conținutul Raportului de Mediu și la integrarea aspectelor de mediu în cadrul evaluării au fost consemnate în minute separate. Solicitățile de modificare a conținutului au fost luate în considerare în conținutul Raportului de Mediu; aceste informații sunt prezentate mai jos, sub formă tabelară, cu referire la fiecare reuniune a Grupului de Lucru.

Conform legislației specifice la nivel național privind procesul SEA, s-a organizat o dezbatere publică în data de 02/10/2014 la sediul MADR, anunțul acestei întâlniri fiind publicat în presă și pe site-ul MADR.

Nu s-a primit niciun comentariu în scris din partea opiniei publice pe marginea Raportului de Mediu și a PNDR de-a lungul procesului de consultare.

În cadrul ședinței de dezbatere publică organizate la sediul MADR la data de 02/10/2014 au fost formulate mai multe solicitări din partea celor prezenți (reprezentanți ai instituțiilor publice, ai organizațiilor neguvernamentale în domeniul mediului, persoane fizice). Răspunsul MADR la aceste solicitări este prezentat mai jos în cadrul tabelului 3.

Reprezentanții instituțiilor publice din Grupul de Lucru au avut ocazia de a-și exprima punctul de vedere la fiecare întâlnire au formulat comentarii privind Raportul de Mediu; acestea au fost, după caz, integrate în Raportul de mediu, un sumar al acestora fiind disponibil mai jos, în cadrul tabelelor 1 și 2.

Ca urmare a observațiilor COM asupra versiunii PNDR 2014-2020 transmisă în 27 februarie, în raport cu procesul SEA, modificarea semnificativă a programului a reprezentat-o introducerea Domeniului de Intervenție 2C. Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor. În consecință a fost inclus în evaluare și Domeniul de Intervenție 2C, astfel tabelul cu punctajele în urma evaluării a fost modificat prin considerarea punctajului aferent.

Tabel nr. 1. Comentarii și solicitări ca urmare a reuniunii numărul 2 a Grupului de lucru SEA

Nr. comentariu	Referință raport	Comentariu	Acțiune întreprinsă în cadrul conținutului textului studiului/raportului de mediu, pentru a răspunde comentariului
Organizația și contact: Ministerul Transportului			
Data primirii: 22.04.2014 (urmare a întâlnirii din 3 aprilie 2014)			
1.	Capitolul 6.1, p.61	<p>La capitolul 6: Dezvoltarea cadrului evaluării strategice de mediu, pentru temele SEA, sub-obiectivele, solicitare de reformulare după cum urmează:</p> <p>Ape:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pentru protejarea calității din punct de vedere biologic și chimic a apelor de suprafață și subterane; - reducerea poluării din surse punctiforme; - reducerea pierderilor de apă. <p>Sol:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reducerea insalubrității solului prin extinderea sistemului; - protecția calității, compoziției și funcțiilor solului <p>Aer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reducere emisiei de gaze cu efect de seră rezultate din activitățile agricole și zootehnice; <p>Populația și sănătatea umană:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protejarea stării de sănătate a populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii nocivi din mediu și îmbunătățirea calității vieții; - îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile medicale. <p>Deșuri și resurse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aplicarea unui sistem de gestionare a deșeurilor, cu reducerea generării acestora; - colectarea selectivă a deșeurilor; - conservarea resurselor naturale prin creșterea reciclării deșeurilor. 	Sub-obiectivele au fost adaptate conform recomandărilor
Organizația și contact: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice			
Data primirii: 22.4.2014 (urmare a întâlnirii din 3 aprilie 2014)			
2.	Capitolul 6.1, p.62	Reformularea sub-obiectivului: Menținerea și sporirea stării ecologice și chimice bune a apelor subterane, râurilor, lacurilor și ape de coastă (Directiva-cadru privind apa)	Sub-obiectivul a fost adaptat conform recomandărilor
3.	Capitolul 6.1, p.63	Reformulare informații sub-obiectiv: • Reducerea cantității de	Sub-obiectivul a fost adaptat conform recomandărilor

		<p>îngrășăminte azotate și a gunoierului organic folosit.</p> <p>Prin inserare text “În zonele în care cantitățile sunt ridicate” sau referință la limitele până la care s-a dovedit că nu există impact asupra calității solului.</p>	
4.	Capitolul 6.1, p.63	<p>Suplimentare informații referitoare la sub-obiectiv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Protejarea pășunilor permanente <p>Prin inserarea textului referitor la metodele de evitare: abandon, evitare suprapășunat, etc.</p>	Sub-obiectivul a fost adaptat conform recomandărilor
5.	Capitolul 6.1, p.63	<p>Solicitare de reformulare sub-obiectiv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; Combaterea schimbărilor climatice și de atenuare a efectelor acestora prin reducerea emisiilor de CO₂, cât și a gazelor cu efect de seră, altele decât CO₂ 	Sub-obiectivul a fost completat, dar nu a modificat deoarece sensul său rămâne neschimbat ca urmare a completării sugerate, în special dacă avem în vedere obiectivul principal.
6.	Capitolul 6.1, p.63	<p>Solicitare de reformulare sub-obiectiv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea unui management forestier mai favorabil conservării carbonului, similar gestionării solurilor în ceea ce privește atenuarea și adaptarea. 	Sub-obiectivul a fost adaptat conform recomandărilor
7.	Capitolul 6.1, p.64	<p>Solicitare de refacere a textului sub-obiectivului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice și anume: prin utilizarea mai rațională a resurselor limitate de apă, construcția de dispozitive de protecție împotriva inundațiilor, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc. 	Sub-obiectivul a fost adaptat conform recomandărilor
		<p>Solicitare de refacere a textului sub-obiectivului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Facilitarea adaptării speciilor și a habitatelor prin refacerea și extinderea habitatelor. 	Sub-obiectiv ne-modificat. Se referă la adaptarea speciilor și habitatelor la schimbările climatice
8.	Capitolul 6.1, p.64	<p>Solicitare de refacere a textului sub-obiectivului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea unor măsuri de gestionare a solurilor destinate să conserve carbonul organic (pierderea netă de materie organică în condiții de încălzire a climei, constituie o preocupare majoră, dat fiind că solul 	Sub-obiectivul a fost adaptat conform recomandărilor

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

		reprezintă cea mai mare rezervă terestră de carbon)	
9.	Capitolul 6.1, p.64	Solicitare de includere de informații suplimentare pentru sub-obiectivul „Îmbunătățirea utilizării eficiente a apei și a energiei”	Sub-obiectivul a fost adaptat conform recomandărilor
10.	Capitolul 6.1, p.64	Reformulare text: <ul style="list-style-type: none"> Conservarea, îmbunătățirea și promovarea mediului istoric, inclusiv a patrimoniul arheologic 	Termenul de „mediu istoric” a fost înlăturat
Organizația și contactul: Administrația națională „Apele Române”			
Data primirii: 22.4.2014 (urmare a întâlnirii din 3 aprilie 2014)			
11.	Capitolul 4.2, p.29	Solicitare de includere a unor normative: <ul style="list-style-type: none"> Directiva cadru privind apa 2000/60/CE – Planul de Management al Bazinelor Hidrografice și Planul Național de Management Directiva privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații 2007/60/CE – Planurile de Management ale riscului de inundații Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații Pe lângă cele menționate mai sus se mai pot avea în vedere și: <ul style="list-style-type: none"> Planurile de amenajare ale bazinelor hidrografice; Directiva privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (91/676/CEE) Planul de implementare pentru Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor Directiva 91/414/CEE a Consiliului din 15 iulie 1991 privind introducerea în circulație a produselor de protecția plantelor Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) 	Directivele CE au fost scoase din listă (acestea reprezintă o categorie separată de cea a planurilor și programelor), alte planuri, programe și strategii relevante au fost încorporate conform sugestiilor

		<ul style="list-style-type: none"> • Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinată consumului uman, amendată de Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 • Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, amendată de Directiva 98/15/EC și de Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 • Directiva 2006/11/ CE privind poluarea cauzată de anumite substanțe periculoase deversate în mediul acvatic al Comunității • Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, de modificare și de abrogare a Directivelor 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE, 86/280/CEE ale Consiliului și de modificare a Directivei 2000/60/CE • Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei • Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării • Directiva 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații • Strategia națională privind reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării, pe termen scurt, mediu și lung • Planuri de restricții și folosire a apei în perioade deficitare 	
12.	Capitolul 4.2, p.28	Includere în analiză a: Strategiei de Dezvoltare a Silviculturii din România	Strategie încorporată în lista de planuri relevante, politici, programe și strategii

13.	Capitolul 6.1, p.61	<p>Reformulare sub-obiectiv: Menținerea și îmbunătățirea calității stării apei, prin includerea următoarelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atingerea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă și zonele protejate din punct de vedere al apelor • Menținerea și îmbunătățirea „stării bune” a apelor. Pentru ape subterane din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri, ape tranzitorii și costiere) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice) • Reducerea poluării din surse „punctiforme” • Creșterea eficienței utilizării apei 	Sub-obiectivul a fost adaptat conform sugestiilor
14.	Anexa B, p.84	Excludere din capitol a Directivei privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (91/676/CEE)	Directivele CE au fost scoase din listă A fost inclus Planul de implementare al Directivei 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole
15.	Anexa C, p.90	<p>Reformulare indicatori monitorizare propuși după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evacuarea emisiilor de azot și fosfor în apă (kg azot / ha / an, kg fosfor / ha / an) • Cantități specifice de fertilizanți și pesticide aplicate (kg azot / ha / an, kg fosfor / ha / an) • Volumele de apă captate pentru agricultură (m³) • Starea apelor 	Formularea indicatorilor potențiali a fost adaptată conform sugestiilor
	Anexa C	<p>Reformulare indicatori monitorizare propuși după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procentul populației conectate la alimentarea publică cu apă și sistemul public de canalizare cu sistem de tratare a apelor uzate 	Sugestia de completare a textului a fost ne-acceptată
Organizație și contact: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor			
Data obținerii: 22.4.2014 (urmare a întâlnirii din 3 Aprilie 2014)			
16.	Capitolul 4.1	<p>Includerea în text a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raport privind Starea Mediului în România pe anul 2012 (http://www.anpm.ro/Mediu/raport_privind_starea_mediului_in_romania-15); • Ghid privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice 	Nu sunt acceptate deoarece niciunul dintre documentele sugerate nu este plan, program, politică sau strategie cu obiective de mediu formulate pentru viitor

		(http://forestryandagriculture.orientateproject.org/uploads/resources/2012-03-20_SSC_GhidASC.pdf)	
17.	Capitolul 5.5, p.52	Solicitare de prezentare mai detaliată a fenomenului schimbărilor climatice (schimbările înregistrate în regimul climatic din România vizează: creșterea temperaturii; precipitații; inundații; evenimente extreme). Mai multe detalii se regăsesc în Raportul privind starea mediului, disponibil la: http://www.anpm.ro/upload/116008_RS_M-2012.pdf	Textul a fost adaptat conform sugestiilor
18.	Capitolul 6.1, p.62	Includerea în textul sub-obiectivului a următorului paragraf: <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% față de nivelul din anul 1990; 	Sub-obiectivul a fost adaptat conform sugestiilor
19.	Capitolul 6.1, p.62	Includerea în textul sub-obiectivului a următorului paragraf: <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme) 	Sub-obiectivul a fost completat conform sugestiilor
20.	Anexa C, p.92	Introducere indicator monitorizare suplimentar: <ul style="list-style-type: none"> • Număr de persoane afectate de evenimentele extreme 	Indicator potențial neinclus în analiză datorită lipsei de relevanță în contextul PNDR
Organizația și datele de contact: Ministerul Economiei, Constantin Cleciu, Direcția Generală pentru Resurse Minerale și Dezvoltare Durabilă a Zonelor Industriale; Tel: 0040 212025305 Fax: 0040 212025937, E-mail: constantincleciu@yahoo.com; constantin_cleciu@minind.ro			
Data primirii: 25.4.2014 (urmare a întâlnirii din 3 aprilie 2014)			
21.	Anexa A	În cadrul întâlnirii consultantul a înaintat către membrii grupului un chestionar referitor la informațiile ce au fost integrate în studiul privind determinarea domeniului evaluării, a fost solicitat un răspuns cu privire la următoarele întrebări, reprezentanții Ministerul Economiei au formulat următoarele solicitări: <ul style="list-style-type: none"> • Credeți că toate problemele cheie de mediu au fost luate în considerare, având în vedere potențialele efecte asupra mediului ale PNDR 2014-2020? ☐ DA ☐ X NU • Dacă răspunsul este negativ, indicați ce probleme de mediu suplimentare ar trebui luate în considerare: Alte probleme-cheie de mediu care ar trebui să fie luate în considerare sunt: a) gradul de conștientizare cu privire la aspectele de mediu: 	Solicitările nu au fost acceptate întrucât în Anexa 2 a HG 1076/2004 se enumeră o gama de probleme de mediu care ar trebui să fie luate în considerare în cadrul SEA. Aceste probleme de mediu sunt, de fapt, receptorii pentru care se evidențiază efectul important prin implementarea PNDR și care sunt evaluați în cadrul SEA.

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

		<p>- În cazul în care nivelul de sensibilizare a opiniei publice nu atinge gradul de informație interactivă și angajament din partea publicului, gradul de conștientizare cu privire la aspectele de mediu vor dura mai mult și vor fi concentrate pe alte priorități ale societății;</p> <p>- În cazul în care publicul nu este informat în mod corespunzător, în scopul de a lua deciziile corecte în ceea ce privește aspectele legate de mediu și problemele, sprijinul acordat poate fi doar nesemnificativ</p> <p>b) gestionarea riscurilor de mediu:</p> <p>- Zonele cu risc ridicat asupra mediului corespunzătoare avariilor conductelor de petrol, depozitarea ilegală a deșeurilor, scurgerilor de detergenți și poluanți organici cauzate de utilizarea unor tehnologii industriale depășite trebuie să fie monitorizate în mod constant, ar trebui să existe măsuri de control și sancțiuni, măsuri pentru scăderea riscurile în aceste domenii, măsuri pentru funcționarea eficientă a stațiilor de tratare a apelor uzate și mai multe facilități pentru măsuri alternative.</p>	
Organizarea și date de contact: Ministerul Mediului și Schimbări Climatice, Direcția Evaluare Impact și Controlul Poluării			
Data primirii: 06.05.2014 (urmare a întâlnirii din 3 aprilie 2014)			
22.	Cap. 3.3, p.19	Solicitare de prezentare în format tabelar a <u>măsurilor propuse</u> în program pentru îndeplinirea obiectivelor generale/specifice	Acceptat. Tabelul cuprinzând măsurile previzionate în cadrul PNDR 2014-2020 a fost actualizat în conformitate cu draftul programului din luna martie 2014, supus consultărilor cu publicul. A fost inclus un tabel în care sunt prezentate interdependențele dintre obiectivele generale ale domeniilor strategice, obiectivele specifice și măsurile propuse la nivelul programului.
23.	Cap. 4.1, p.27	Solicitare de includere în cadrul evaluării de mediu a unor documente precum: <ul style="list-style-type: none"> • Livrabile proiect „Controlul integrat al Poluării cu nutrienți” • Strategia Națională pentru Reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării-termen scurt /mediu /lung 	Acceptat. Informațiile adiționale au fost integrate în conținutul Raportului de mediu

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

		<ul style="list-style-type: none"> • Planuri de management a Bazinelor hidrografice • Directiva 91/676/EEC- protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole • Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung (2010-2035) • Raport anual privind calitatea aerului în România pentru anul 2013 (pe site-ul anpm.ro) • Strategia Națională pentru Reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării-termen scurt /mediu /lung 	
24.	Cap. 5, p.32	<p>Solicitare de suplimentare a datelor din capitolul: „Aspecte cheie privind mediul” după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trebuie prezentată starea mediului existența cu date cât mai actuale privind fiecare factor de mediu precizând de asemenea și zonele vizate de program în care există anumite constrângeri (receptori sensibili, aproape de valorile de prag) • Pentru fiecare aspect de mediu trebuie prezentate ce măsuri ale programului ar putea avea un potențial impact asupra acestuia. Pentru fiecare aspect cheie (ce va trebui evaluat) vom stabili criteriile de mediu relevante pentru evaluare respectiv: obiectivele de mediu, țintele și indicatorii • Trebuie precizate sursele de date 	Acceptat. Informații adiționale au fost integrate în conținutul Raportului de mediu.
25.	Cap. 6.3	Solicitare de evaluare a efectelor cumulative cu alte Programe care propun măsuri similare cu PNDR 2014-2020	Neacceptată. Având în vedere că programele operaționale pentru perioada 2014 - 2020 sunt în curs de elaborare și, prin urmare, nu au fost aprobate de către Comisia Europeană, încă nu este posibilă analiza legăturilor între aceste programe și PNDR 2014-2020, însă acestea vor fi luate în considerare în cadrul Raportului de mediu. Evaluarea efectelor cumulative este integrată în prezentul studiu.
26.	Cap. 6.5, p.77	Solicitare de includere în document a rezultatelor monitorizării indicatorilor stabiliți pentru PNDR 2007-2013, având în vedere că multe măsuri propuse de programul analizat sunt o continuare a	Parțial acceptată. A fost integrat tabelul comparativ al măsurilor implementate prin PNDR 2007-2013 și al măsurilor preconizate în PNDR 2014-2020. Rezultatele

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

		celor deja implementate; Solicitare de includere a unui tabel comparativ al măsurilor implementate prin PNDR 2007-2013 și al măsurilor preconizate în PNDR 2014-2020;	monitorizării indicatorilor stabiliți pentru PNDR 2007-2013 nu sunt încă disponibile întrucât nu a fost realizată o evaluare ex-post a programului.
--	--	--	---

Tabel nr. 2. Comentarii și solicitări ca urmare a reuniunii a Grupului de lucru SEA numărul 3 - în scopul prezentării proiectului de Raport de Mediu.

Nr. Crt.	Capitol/ Secțiune	Comentarii primite	Instituția/ data	Răspuns comentarii
1	Capitolul 3/ subcapitolul 3.1.7 Sănătatea populației	Solicitare de includere informații referitoare la <i>„descrierea efectelor ca urmare a poluării solului”</i> se vor menționa sursele din care s-au luat informațiile referitoare la sănătatea în relație cu mediul	Institutul Național de Sănătate Publică/ 04.07.2014	În RM sursa datelor este menționată la începutul documentului.
2	Capitolul 3/ Subcapitolul 3.1.7 Sănătatea populației	La paragraful 5 este scris: <i>„se observă că în acest caz, pentru mediul urban...”</i> . Să se menționeze: care este sursa sau din ce date „ se observă „informațiile care urmează. Indicatorii de sănătate menționați se referă la mediul urban, ca urmare sunt neconcludenți, având în vedere tematica materialului respectiv care se referă la mediul rural.	Institutul Național de Sănătate Publică/ 04.07.2014	Aceasta este concluzia experților din Raportul național privind starea mediului pentru anul 2012 (pag. 234). De asemenea, textul din RM a fost reformulat pentru claritate.
3	Capitolul 3/ Subcapitolul 3.1.7 Sănătatea populației	În conținutul textului efecte ca urmare a poluării apei – se vor menționa sursele din care s-au luat informațiile din text.	Institutul Național de Sănătate Publică/ 04.07.2014	Sursa de date: Raport național privind starea mediului pentru anul 2012 – pag.238
4	Capitolul 6/ La Tabel – Obiective SEA grupate pe teme de mediu pag. 57,85,91 si 95 <u>Secțiunea Sănătatea populației</u>	Se va înlocui: 1.,: <i>Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților în materie de acces la serviciile de sănătate</i> cu: „Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind adresabilitatea la serviciile	Institutul Național de Sănătate Publică/ 04.07.2014	Au fost efectuate înlocuirile recomandate.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

Nr. Crt.	Capitol/ Secțiune	Comentarii primite	Instituția/ data	Răspuns comentarii
		<p>medicale” 2.,,Protejarea sănătății populației împotriva bolilor generate de factorii de mediu dăunători și îmbunătățirea calității vieții” cu: „Protejarea stării de sănătate a populației față de riscul îmbolnăvirii generate de factorii din mediul ambiant în vederea îmbunătățirii calității vieții”</p>		
5	Capitolul 7/ Subcapitolul 7.1 Evaluarea generală / secțiunea <u>Sănătatea publică sau bunăstarea animalelor</u>	Se vor evalua distinct cele două subiecte: sanatatea populației și respectiv starea de sănătate a animalelor sau bunăstarea animalelor	Institutul Național de Sănătate Publică/ 04.07.2014	S-a eliminat <i>bunăstarea animalelor</i> . S-a reformulat textul, astfel încât să reiasă faptul că starea de sănătate a animalelor de fermă poate influența starea de sănătate a populației.
6	Capitolul 7/ Subcapitolul 7.1 Evaluarea generală / secțiunea <u>Sănătatea publică sau bunăstarea animalelor</u>	Se va înlocui sintagma: surse bacteriologice” din fraza: „Reutilizarea eficientă și reutilizarea ... asupra calității terenului” Cu „surse infecțioase (bacterii, virusuri, fungi, ciuperci)”	Institutul Național de Sănătate Publică/ 04.07.2014	Au fost efectuate înlocuirile recomandate
7	Capitolul 7/ Subcapitolul 7.1 Evaluarea generală / Secțiunea <u>Calitatea vieții</u>	Se vor restructura, pe principalele direcții care pot influența calitatea vieții: factori externi (de mediu); factori psiho-sociali; factori educaționali și de promovare de bune practici; factori culturali și tradiționali; factori economici.	Institutul Național de Sănătate Publică/ 04.07.2014	Paragrafele au fost ordonate pe domenii de activitate.
8	Capitolul 3 subcapitolul 3.1.1 Biodiversitate, floră, faună <u>Sistemul de arii naturale protejate</u>	Având în vedere că s-a făcut referire la UE 27, corect ar fi menționarea unui număr de 9 regiuni biogeografice.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	In RM trimis CE s-a înlocuit UE27 cu UE. De asemenea, s-a înlocuit valoarea de 11, care face referire la întreaga Europa, cu 9, care într-adevar face referire numai la UE.
9	Capitolul 3 subcapitolul	Informație eronată. OUG nr. 57/2007 art. 4 pct. 5 și 9	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	În documentul final către CE a fost

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

Nr. Crt.	Capitol/ Secțiune	Comentarii primite	Instituția/ data	Răspuns comentarii
	3.1.1 Biodiversitate, floră, faună <u>Sistemul de arii naturale protejate</u> (pag 26)	defișește exact starea de conservare a unui habitat natural și a unei specii.	/03.07.2014	reformulat.
10	Capitolul 3 subcapitolul 3.1.1 Biodiversitate, floră, faună <u>Sistemul de arii naturale protejate</u>	<i>”În prezent, prin modificarea prevederilor art. 28 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările ulterioare, pentru siturile de importanță comunitară și pentru ariile speciale de conservare sunt interzise activitățile din interiorul acestora, doar acelea care pot avea un impact negativ semnificativ asupra obiectivelor de conservare pentru care au fost declarate”</i> Se va reformula, nu este clar formulat paragraful.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	Textul a fost reformulat.
11	Capitolul 3 subcapitolul 3.1.9 Utilizarea terenurilor agricole	<i>”În ceea ce privește suprafața fondului funciar, a existat o ușoară scădere a suprafeței agricole și o ușoară creștere a zonelor de păduri și vegetație forestieră din afara Fondului Forestier Național, observată în perioada 2006 – 2011.”</i> Frază ce se repetă în secțiunile sub-capitolului 3.1.9. Se propune eliminarea.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	Fraza a fost eliminată.
12	4.Characteristicile de mediu ale zonelor care pot fi afectate în mod semnificativ/ Secțiunea <u>Biodiversitatea</u>	NU există o corelare între titlul capitolului și conținutul secțiunii de biodiversitate. De asemenea informația furnizată nu prezintă caracteristicile de mediu ale zonei posibil a fi afectată semnificativ ca urmare a implementării PNDR. Spropune revizuirea acest subcapitol.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	Având în vedere ca PNDR 2014-2020 se adresează întregului teritoriu național și nu se cunosc locațiile concrete ale proiectelor care vor fi implementate, considerăm că acest capitol nu poate fi dezvoltat. Ca urmare, în cadrul

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

Nr. Crt.	Capitol/ Secțiune	Comentarii primite	Instituția/ data	Răspuns comentarii
				capitolului, au fost introduse două fraze explicative.
13	5. Probleme de mediu existente relevante pentru PNDR Secțiunea <u>Biodiversitatea</u>	NU sunt relevante "Lucrările hidrotehnice" în relația cu obiectivele PNDR	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	Am exclus referirile la lucrări hidrotehnice.
14	6. Obiectivele de protecția mediului (Obiectivele SEA)/ Tablel <i>Obiectivele SEA grupate pe teme de mediu</i> <u>BIODIVERSITATE</u> , <u>FLORĂ FAUNĂ</u>	"Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor protejate și a populației totale a acestora [în special cele de importanță internacională și a celor aflate în pericol]" Se propune înlocuirea cuvântului „internațională” cu “comunitară” în fraza.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	A fost înlocuit cuvântul <i>internațională</i> cu cuvântul <i>comunitară</i>
15	Cap.7. Efectele potențiale semnificative asupra mediului/ <u>Subcap.7.1.</u> <u>Evaluarea generală</u>	" <i>Concluzia inițială a evaluării este că ponderea efectelor negative este mai puțin semnificativă.</i> " Se propune reformularea, sintagmei “mai puțin semnificativă” întrucât nu este adecvată.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	Este concluzia evaluatorilor. Această secțiune nu este realizată în baza unor rapoarte date etc. ci este o concluzie a evaluatorilor, așadar nu considerăm reformularea ca fiind oportună. Dacă se dorește modificarea, vă rugăm să oferiți o justificare. Nu au fost efectuate înlocuirile recomandate
16	Cap.7. Efectele potențiale semnificative asupra mediului/ <u>Subcap.7.1.</u> <u>Evaluarea generală</u> / Secțiunea Biodiversitatea și Peisajul	" <i>Biodiversitatea și Peisajul</i> • <i>Măsurile propuse vor contribui la creșterea diversității speciilor terenurilor agricole și la conservarea agro-ecosistemelor, acestea vor contribui la o scară redusă la creșterea diversității habitatelor naturale florei și faunei sălbatice.</i> • <i>Măsurile vor contribui la sensibil la conservarea biodiversității în rețeaua națională/comunitară de</i>	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	Textul a fost reformulat în cadrul Raportului de mediu

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

Nr. Crt.	Capitol/ Secțiune	Comentarii primite	Instituția/ data	Răspuns comentarii
		<p>zone protejate prin măsura de agro-mediu care acoperă o parte semnificativă a acestei rețele.</p> <p>•De asemenea, prin măsura de agro-mediu, se va contribui eficient la menținerea biodiversității habitatelor și pajiștilor seminaturale și se vor promova activităților agricole extensive și în zonele sensibile din punct de vedere al biodiversității aflate în afara rețelei de zone protejate. În mod similar, măsurile vor contribui de asemenea la conservarea biodiversității în păduri prin limitarea unor lucrări silvotehnice în zonele forestiere.</p> <p>•PNDR 2014-2020 va contribui la asigurarea biodiversității și la continuarea activităților agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice prin menținerea și promovarea sistemelor agricole durabile care respectă mediul și caracterul peisajului. Măsura de agro-mediu și climă va sprijini managementul ecologic al terenurilor.</p> <p>•Plățile compensatorii vor sprijini fermierii și deținătorii de pădure să depășească limitările datorate unor dezavantaje naturale sau ca urmare a angajamentelor încheiate de a nu interveni cu lucrări care pot afecta mediul.”</p> <p>Se vor reformula paragrafele astfel încât acestea să fie mai ușor de înțeles</p>		

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

Nr. Crt.	Capitol/ Secțiune	Comentarii primite	Instituția/ data	Răspuns comentarii
17	Cap.7.Efectele potențiale semnificative asupra mediului/ 7.2 Evaluarea măsurilor individuale în relație cu impactul anticipat al acestora asupra mediului	”Evaluarea efectelor documentului strategic asupra mediului nu substituie evaluarea impactului de mediu si /sau evaluarea adecvată a activităților propuse în etapa de implementare” Se propune completarea cu sintagma “ și /sau evaluarea adecvată “.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	În RM a fost efectuată modificarea prin inserarea textului sau evaluarea adecvată
18	Cap.7./Subcapitol 7.2 Evaluarea măsurilor individuale în relație cu impactul anticipat al acestora asupra mediului/ Secțiunea <u>Măsura 4: Investiții în active fizice:</u>	În întregul document se propune înlocuirea sintagmei “impact negativ semnificativ“ cu “impact potențial negativ semnificativ”.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	În RM a fost efectuată modificarea
19	Cap.7./Subcapitol 7.2 Evaluarea măsurilor individuale în relație cu impactul anticipat al acestora asupra mediului/ Secțiunea <u>Măsura 6: Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor</u>	Se va preciza faptul că proiectele a căror impact asupra mediului este potențial negativ semnificativ se vor supune procedurilor EIA și EA, după caz, conform legislației de mediu în vigoare. Acestea se vor finanța numai după deținerea actelor de reglementare pe parte de protecție a mediului.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	A fost reformulate textul. Cu toate acestea, propunerea MMAP nu a fost integrată în totalitate, având în vedere prevederile legale referitoare la derularea procedurilor SEA și EA. Astfel, în cadrul procedurii EIA, există etapa de încadrare, respectiv liste de control etc. În baza cărora se va lua decizia dacă se solicită EIA sau EA, nefiind posibilă solicitarea efectuării EIA/EA pentru toate proiectele.
20	Cap.7./Subcapitol 7.2 Evaluarea măsurilor individuale în relație cu impactul anticipat al acestora asupra mediului/	Se va completa cu sintagma “după caz, pentru activitățile cu impact negativ asupra ariilor de interes comunitar”	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	În RM trimis către CE am inserat text în paranteză, prin urmare a fost oferită soluția: ”...și printr-o evaluare adecvată a acestora (în cazul Siturilor Natura

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

Nr. Crt.	Capitol/ Secțiune	Comentarii primite	Instituția/ data	Răspuns comentarii
	Secțiunea Măsura 7: Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale			2000)...”
21	Cap.7./Subcapitol 7.2 Evaluarea măsurilor individuale în relație cu impactul anticipat al acestora asupra mediului/ Secțiunea Măsura 8: Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor	Se propune reformularea textului: <i>”Măsura are ca obiectiv creșterea suprafeței ocupate de păduri la nivel național care va contribui la promovarea sechestrării carbonului, adaptarea la efectele schimbărilor climatice, reducerea eroziunii solului, îmbunătățirea capacității de retenție a apei, precum și la refacerea și conservarea biodiversității locale.”</i> Atenție!!! Există situri Natura 2000 unde nu se recomandă împăduririle, având în vedere obiectivele de conservare ale acestora. Se va avea în vedere să se țină cont de acest aspect la finanțarea dezvoltării zonelor forestiere.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	În RM s-au făcut precizări referitoare la impactul măsurii asupra obiectivelor de conservare a siturilor Natura 2000. A se vedea mai jos la evaluare impact general. De asemenea, în cadrul sub-masurii 8.1 <i>Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite,</i> se menționează că <i>proiectele de împădurire pe terenurile aflate în siturile Natura 2000 trebuie să corespundă obiectivelor stabilite pentru aceste zone.</i>
22	Cap.7./Subcapitol 7.2 Evaluarea măsurilor individuale în relație cu impactul anticipat al acestora asupra mediului/ Secțiunea Măsura 9: Înființarea grupurilor de producători	<i>”Nivelul de abordare a aspectelor legate de mediu și acțiunilor specifice va depinde de factori precum zonarea și problemele legate de mediu, de punctele sensibile ale exploatațiilor membrilor grupului și de măsura în care acestea sunt prezentate în planurile de afaceri.”</i> Se propune reformularea frazei pentru mai multă claritate.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	În RM trimis către CE a fost reformulat: <i>”Nivelul de abordare a aspectelor legate de mediu și acțiunilor specifice va depinde de factori precum zona în care se află exploatația, de planurile de afaceri etc..”</i>
23	Capitolul 7/ Subcapitolul 7.6. Comentarii asupra evaluării priorităților PNDR 2014-2020	<i>”au fost identificate și efecte negative semnificative”</i> Se propune utilizarea sintagmei Efecte potențial negative semnificative.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor /03.07.2014	S-a operat modificarea: <i>”au fost identificate și potențiale efecte pozitive sau negative”</i>

Tabel nr. 3. Întrebări/sugestii/solicitări primite din partea participanților la dezbaterile publice din data de 02/10/2014, în vederea actualizării Raportului de Mediu aferent PNDR 2014-2020

Nr. Crt.	Participant	Întrebare/Sugestie/Solicitare	Răspuns
1	Răzvan Popa, reprezentant ADEPT	Consideră necesară includerea unor specii floristice sau faunistice ca și indicatori (de exemplu, index păsări), nu numai indicatori de suprafață	<p>Pentru a se asigura colectarea datelor și monitorizarea rezultatelor implementării PNDR 2014-2020, indicatorii propuși ar trebui pe cât posibil să fie selectați din indicatorii prevăzuți în cadrul comun de monitorizare și evaluare aplicabil tuturor Statelor Membre, cu atât mai mult cu cât cadrul comun de monitorizare și evaluare pentru perioada 2014-2020 cuprinde și metodologia de colectare și agregare. Având în vedere faptul că atât păsările, cât și HNV sunt vizate de indicatori ai programelor de dezvoltare rurală, poate fi analizată oportunitatea includerii acestor indicatori și în Raportul de Mediu. Însă, datorită specificului acestui tip de indicatori, variația și tendința pot fi analizate pe termen mediu și lung, nu pe baze anuale. Astfel, s-a făcut apel la furnizarea unor informații și date actualizate pentru introducerea acestor indicatori.</p> <p>Referitor la speciile faunistice a fost inclus indicatorul:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indicele populației de păsări specifice terenurilor agricole <p>Referitor la speciile floristice a fost modificat indicatorul:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indicatorul “Suprafața zonelor cu înaltă valoare naturală (pajiști)” a fost modificat astfel: “Suprafața și calitatea zonelor cu înaltă valoare naturală (pajiști)” iar cuantificarea a fost modificată astfel: “% din total suprafață agricolă utilizată/ prezența speciilor de plante de interes conservativ conform fișă submăsură (pachet HNV) – indicatori adiționali”, în acest fel au fost incluse ca și raportare distinctă prezența/absența speciilor floristice indicatoare ale nivelului calitativ al pajiștilor.

2	Andrei Bălan Reprezentant al AM PNDR - MADR	Care este frecvența cu care indicatorii propuși în cadrul PNDR/SEA vor trebui monitorizați?	<p>Sanda Petrișor – MMAP: Monitorizarea Programului prin indicatorii stabiliți de cei care au contribuit la elaborarea programului și monitorizarea prin indicatorilor rezultați din evaluarea strategică de mediu sunt două procese care trebuie corelate. În acest context, pot exista indicatori de monitorizare de program care pot fi și indicatori de monitorizare SEA.</p> <p>Rezultatele monitorizării indicatorilor SEA se raportează în primul trimestru al anului următor celui în care s-a emis avizul de mediu.</p> <p>Frecvența monitorizării depinde de natura fiecărui indicator și de disponibilitatea datelor aferente acestuia și se va realiza, pe cât posibil, anual.</p> <p>Ca urmare a răspunsului reprezentantului MMAP tabelul indicatorilor SEA ce trebuie monitorizați și raportați a fost modificat astfel, lista indicatorilor propuși pentru monitorizarea efectelor asupra mediului determinate de implementarea PNDR 2014-2020 a fost actualizată și dezvoltată în conformitate cu noi informații relevante colectate. Astfel, versiunea actualizată a tabelului, permite o corelarea facilă a indicatorului monitorizat propus de către SEA cu sursa de date (instituția ce poate furniza aceste informații), indicând în același timp și o prognoză referitoare la evoluția fiecărui indicator.</p> <p>Tabelul inițial ce prezintă relaționarea indicatorilor PNDR și corelarea acestora cu indicatorii propuși de SEA a fost eliminat .</p>
3	Răzvan Popa, reprezentant ADEPT	Referitor la Măsura 10 agro-mediu și climă, a solicitat o prezentare succintă a fiecărei submăsuri și a punctajului aferent acesteia, nu numai a măsurii în general, respectiv să se facă o corelație a fiecărui punctaj acordat pe domeniul cu cerințele fiecărui pachet.	Consultantul și-a asumat luarea în considerare a acestei solicitări și a menționat că va furniza un document suport care cuprinde o evaluare suplimentară aferentă Măsurii 10, analiză care va fi transmisă către ADEPT. Ulterior consultantul a formulat și transmis către MADR un răspuns separat referitor la acest aspect, care a fost comunicat ADEPT.
4	Răzvan Popa, reprezentant ADEPT	S-au luat în considerare politicile de comasare a terenurilor asupra mediului?	Alexandru Nicoară, expert mediu: În acordarea punctajului s-a luat în calcul acest aspect.

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

5	Anca Crăciunaș Reprezentant al Direcției de Biodiversitate - MMAP	Propunere indicator SEA: Numărul de proiecte implementate în situri Natura 2000.	Andrei Bălan – MADR- AM MADR: Nu este considerat relevant, întrucât mai sunt și alte proiecte aferente altor programe care se implementează în siturile Natura 2000. Pe de altă parte, toate proiectele finanțate prin PNDR fac obiectul EIA și, după caz, al evaluării adecvate.
6	Anca Crăciunaș Reprezentant al Direcției de Biodiversitate - MMAP	Care este relevanța indicatorului referitor la suprafața pe care se practică agricultura ecologică aferent obiectivului relevant de mediu <i>Menținerea și conservarea biodiversității?</i> Acest indicator va fi raportat la siturile Natura 200) sau la tot programul?	Andrei Bălan – MADR: aspectele privind biodiversitatea sunt relevante atât în interiorul, cât și exteriorului protejate. Pe de altă parte practicile specifice agriculturii ecologice sunt caracterizate de extensivizarea activității agricole cea ce conduce la scăderea presiunii asupra tuturor factorilor de mediu, inclusiv asupra biodiversității.
7	Răzvan Popa, reprezentant ADEPT	Ce înseamnă agricultura extensivă? Cum se colectează informațiile aferente indicatorului privind suprafața zonelor cu agricultură extensivă?	Andrei Bălan – MADR - AMPNDR: Agricultură bazată pe reducerea input-urilor, care are ca rezultat reducerea impactului asupra mediului a activității antropice. Definiția termenului va fi inclusă în cadrul capitolului din raport dedicat definițiilor și termenilor. Indicatorii sunt predefiniți la nivelul Comisiei Europene prin cadrul comun de monitorizare și evaluare aferent perioadei 2014-2020, iar fișele aferente cuprind informații precum sursa datelor, modul de colectare și agregare, etc. În cazul punctual la care s-a făcut referire, informațiile relevante se pot găsi în fișa indicatorului de context 33 farming intensity postată pe site-ul DG AGRI din cadrul Comisiei Europene (http://ec.europa.eu/agriculture/cap- post-2013/monitoring- evaluation/documents/proposed-list-common- context-indicators_en.pdf).
8	Mihaela Fulga Reprezentant Institutul Național de Sănătate Publică	Referitor la indicatorul „Populația din zonele unde se depășesc valorile limită de poluare a aerului”, s-a sugerat includerea unor date și pentru mediul rural, în condițiile în care Ministerul Sănătății, din ale cărui structuri subordonate s-a propus obținerea datelor, nu deține date relevante decât pentru mediul	S-a stabilit că vor fi demarate măsuri de identificare a datelor necesare și pentru mediul rural, cu sprijinul reprezentanților Institutului Național de Sănătate Publică prezenți la dezbateri.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

		urban.	
9	Andreea Agrigoroaei Reprezentantă AM PNDR - MADR	Referitor la indicatorul „Producția de energie regenerabilă din agricultură și silvicultură” s-a solicitat modificarea sursei de date.	S-a agreat modificarea sursei de date pentru indicatorul „Producția de energie regenerabilă din agricultură și silvicultură”, în sensul că datele ar trebui să fie obținute de la structurile aflate în subordinea ministerului care gestionează domeniul energie, respectiv Ministerul Economiei. Sursa datelor necesare pentru raportarea la nivel de indicator a fost modificată în tabelul <i>Prezentarea indicatorilor propuși pentru monitorizarea PNDR 2014 – 2020,</i>
10	Andreea Agrigoroaei Reprezentantă AM PNDR - MADR	Referitor la indicatorul „Lungimea infrastructurii de alimentare cu apă potabilă și canalizare în zonele rurale” s-a solicitat schimbarea unității de măsură, având în vedere că din perspectiva PNDR se poate calcula doar suprafața ocupată de populația deservită cu acest serviciu.	S-a stabilit modificarea indicatorului SEA „Lungimea infrastructurii de alimentare cu apă potabilă și canalizare în zonele rurale”, în ceea ce privește unitatea de măsură (va fi exclusă unitatea de măsură reprezentată de lungimea în km). Denumirea indicatorului a fost modificată. Cuantificarea indicatorului va fi realizată la nivel de Echivalent al populației deservite. Modificările au fost incluse în tabelul <i>Prezentarea indicatorilor propuși pentru monitorizarea PNDR 2014 – 2020.</i>
11	Adina Florea, Reprezentanta MDRAP	S-a propus includerea în cadrul indicatorului „Emisiile de carbon din agricultură” și a emisiilor de GES din agricultură, nu doar la nivel general.	Propunerea va fi luată în considerare în sensul redenumirii indicatorului sub forma „Emisiile GES din agricultură”. Indicatorul „Emisiile de carbon din agricultură” a fost modificat în „Emisiile GES din agricultură” întrucât pe coloana cuantificare unitatea de măsură stabilită este: Tone de CO₂,% din emisiile totale de GES.
12	Mihaela Frăsineanu, reprezentanta MMAP – Direcția Gestiune deșeuri	Au fost cerute clarificări cu privire la indicatorul „Cantitatea de nămoluri provenite din epurare/suprafața unde nămolul de epurare este reciclat și utilizat pe terenurile agricole”, având în vedere că are relevanță doar cantitatea de nămoluri de epurare care poate fi	Indicatorul va fi modificat pentru a fi mai explicită implicația acestuia în contextul agriculturii. - Răspunsul direcțiilor de specialitate ale MADR referitor la datele necesare pentru a cuantifica acest indicator a fost: “Menționăm că Direcția Organizări de Piață în Sectorul Zootehnic nu are atribuții pentru

		utilizată.	<p>această activitate și nu deține datele respective, nici la nivel central și nici la nivel teritorial, al instituțiilor din subordine.”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indicatorul a fost reformulat astfel: Cantitatea de nămoluri provenite din epurare și suprafața pe care nămolul de epurare este reciclat și utilizat pe terenuri agricole. - În cadrul raportărilor către instituțiile subordonate ale MMAP unitățile ce dețin stații de epurare furnizează anual (în cadrul raportărilor privind deșeurile) date referitoare la cantitățile de nămoluri de epurare precum și date referitoare la destinația finală a acestora.
13	<p>Andreea Agrigoroaei</p> <p>Reprezentantă AM PNDR - MADR</p>	<p>Se propune reformularea indicatorului „Întinderea și starea zonelor statutare desemnate, de exemplu Parcurile Naționale, Zonele Patrimoniului Mondial, etc.” având în vedere că la nivelul programului se colectează indicatorul privind obiectivele de patrimoniu de interes local sprijinite.</p>	<p>S-a stabilit reformularea indicatorului „Întinderea și starea zonelor statutare desemnate, de exemplu Parcurile Naționale, Zonele Patrimoniului Mondial, etc.”, întrucât starea zonelor statutare desemnate nu poate fi cuantificată în hectare și număr, așa cum este menționat în raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indicatorul a fost reformulat astfel: <p>„Întinderea și numărul zonelor ce au ca scop menținerea patrimoniului cultural și al peisajului tradițional, de exemplu Parcurile Naționale/Naturale, Zonele Patrimoniului Cultural Mondial, etc.”.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Menținerea stării de conservare a peisajului (ce include atât dimensiunile cultural-istorice precum cele naturale) a acestor categorii de zone nu face obiectul unei raportări actuale provenite de la instituțiile din România însă, <u>menținerea numărului și suprafeței totale</u> a acestor categorii de zone este un obiectiv ce trebuie îndeplinit odată ce aceste zone au fost declarate - Ca sursă de date, a fost inclus pe lângă MMAP, instituție responsabilă cu ariile protejate, și Ministerul Culturii, ce deține informații cu privire numărul și suprafața siturilor de interes cultural-istoric. pag. 137

			din RM
14	Anca Crăciunaș Reprezentant al Direcției de Biodiversitate - MMAP	A propus verificarea unor informații, respectiv: la pag 15 din Raportul de mediu: în partea de vest a țării există zone mai puțin populate și cu mai mică densitate. Corect ar fi în partea de est.	Eroare materială de redactare. Se va corecta, în sensul menționării părții – Textul a fost corectat: în partea de est a țării.
15.	Cezar Capotă, Grupul de Acțiune Locală Covurlui Galați	În PNDR 2007-2013 fișa măsurii conținea prevederi privind delimitarea de alte programe (POS Mediu, de exemplu). În noul PNDR nu a fost identificată în fișele măsurilor această delimitare. Pot fi incluse în măsurile inovative proiecte de mediu? GAL-urile sunt la etapa elaborării strategiilor și încă nu se știe dacă trebuie gândite doar din perspectiva măsurilor din PNDR.	Romulus Duică, MADR – AM PNDR: Strategiile trebuie să plece de la bază spre vârf. Toate nevoile care sunt identificate la nivel de GAL pot fi introduse în strategie. Măsurile care vor fi dezvoltate prin intermediul GAL-urilor nu trebuie să mai aibă legătură cu cele din PNDR. Orice nevoie care se identifică la nivelul GAL-ului poate fi introdusă în strategie, dacă este corelată cu analiza SWOT și toate celelalte aspecte și poate fi propusă ca și măsură în cadrul PDL-ului.
16.	Cezar Capotă, Grupul de Acțiune Locală Covurlui Galați	Când se vor lansa măsurile din PNDR 2014-2020. După lansarea măsurilor se vor mai putea lansa proiecte din PNDR 2007-2013? În înțelegerea domnului Capotă atunci când se vor desfășura noile angajamente din noul PNDR se va opri contractarea pe PNDR 2017-2013 prin GAL. După lansarea măsurilor din PNDR 2014-2020, GAL-urile nu vor mai putea lansa măsurile proprii.	Romulus Duică, MADR – AM PNDR: În momentul de față există adrese și comunicări foarte clare în ceea ce privește termenele limită.
17.	Cezar Capotă, Grupul de Acțiune Locală Covurlui Galați	Termenul de silvicultor poate avea cel puțin 3 interpretări: i) un profesionist în domeniul silviculturii, ceea ce înseamnă o persoană care are o calificare de la pădurar până la inginer, ii) poate fi un deținător de suprafață forestieră, care poate fi inclusiv o persoană privată care deține pădure sau iii) poate fi un angajat, de exemplu cu funcție de paznic de vânătoare care gestionează animalele dintr-o pădure. Se dorește definirea mai clară a termenului „silvicultor”, din	Andrei Bălan, MADR – AM PNDR: Termenul este definit în cadrul M8, iar conform prevederilor PNDR 2014-2020 această definiție este valabilă și pentru M15.

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

		perspectiva Măsurilor 8 și 15	
18.	Cezar Capotă, Grupul de Acțiune Locală Covurlui Galați	Există o necorelare între două capitole ale PNDR-ului referitoare la alocarea financiară pe axa LEADER (pag. 527 și 561 din versiunea PNDR 2014-2020 valabilă la data dezbaterii publice).	Andreea Agrigoroaei, MADR – AM PNDR: Se vaverifica. Referitor la cea de-a doua valoare indicată reprezintă o sumă previzionată, care va intra pe schema de ajutor de stat.
19.	Adrian Vlad, Reprezentantul unei companii care deține o exploatație în Ialomița	Referitor la cele 5% zone de interes ecologic pe care orice exploatație agricolă va trebui să le dețină, care sunt zonele de interes ecologic și când va trebui să le declarăm? Cei care vor depune cereri la APIA vor putea fi și persoane din noile zone afectate de constrângeri naturale?	Andrei Bălan, MADR – AM PNDR: Zonele de interes ecologic, pentru măsurile de dezvoltare rurală vor fi aceleași ca cele aplicabile pentru plățile directe. De asemenea, condiționarea sprijinului pentru măsurile de dezvoltare rurală (acolo unde este cazul), va avea în vedere aceeași definiție a fermierului activ ca cea aplicabilă pentru schemele Pilonului I al PAC. În prezent, la nivelul MADR este constituit un grup de lucru care are ca obiectiv promovarea acestor definiții prin act normativ. Obligația de aplicabilitate a acestor noi condiții va începe cu anul 2015. Pentru campania de depunere a cererilor din 2014 nu se aplică acele definiții. Se intenționează lansarea Măsurii 13 începând cu anul 2015, însă nu au fost încheiate negocierile privind noile redeseemnări și metodologiile de calcul pentru plățile compensatorii cu serviciile CE.
20.	Cezar Capotă, Grupul de Acțiune Locală Covurlui Galați	Măsura 6.5 care vizează reinnoirea generației vechi de fermieri se aplică numai pentru perioada de programare 2014-2020 sau până la sfârșitul vieții celui care aplică?	Andreea Agrigoroaei, MADR- AM PNDR: Conform Regulamentului(UE) nr. 1305/2013 această măsură se aplică până în anul 2020 și nu va putea fi implementată până când nu e îndeplinită condiția conform căreia fermierii au participat la schema de mici fermieri din Pilonul I cel puțin un an.
21.	INSP	În urma consultării și analizării materialului prezentat, referitor la lista de indicatori ce vor fi monitorizați pentru sănătatea populației, vă comunicăm că datele referitoare la indicatorul privind populația din zonele unde se depășesc valorile limită de poluare a aerului pot fi obținute de la	A fost inserat INS ca și sursă de date în tabelul cu indicatori de monitorizare AER din RM

		Institutul Național de Statistică.	
22.	INSP	<p>1. La capitolul 3.1. Starea actuală a mediului, subpunctul, subcapitol 3.1.2. Apa -, paragraful „Dintre factorii poluatori majori care pot afecta calitatea apei subterane putem aminti: produse chimice (îngrășăminte, pesticide) utilizate în agricultură care provoacă o poluare difuză greu de depistat și prevenit, deșeuri municipale și deșeuri rezultate din zootehnie, metale grele.” –se propune reformularea, astfel:</p> <p>Factorii poluatori majori cu un impact negativ asupra calității apei subterane pot fi: substanțe chimice periculoase (îngrășăminte chimice, pesticide, metale grele, ect.), deșeuri agro - zootehnice, deșeuri municipale și asimilabile acestora.</p> <p>2. La subcapitolul 3.1.7. Sănătatea populației , se propune modificarea următorilor termeni și paragrafe astfel:</p> <p>-în anul 2012 nu s-au înregistrat epidemii hidrice în rândul populației. Cele mai frecvente intoxicații cauzate de apa potabilă sunt intoxicațiile cu apă consumată din fântâni contaminate cu nitrați și nitriți, peste pragurile de sănătate admise. În acest caz, impactul asupra sănătății umane se manifestă în special asupra bebelușilor. Se va înlocui expresia "pragurile de sănătate admise" cu "valorile concentrațiilor maxime admise" și termenul "bebelușilor" cu nou-născut.</p> <p>3. Reformulat paragraful : "Bolile cu transmitere hidrică continuă să facă victime. Principala cale de</p>	<p>Textul a fost modificat.</p> <p>Textul a fost modificat.</p> <p>Textul a fost modificat.</p>

"Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

	<p>transmitere este cea prin ingestie (directă, sau a alimentelor contaminate prin apă), dar este posibilă infectarea și prin spălare și îmbăiere (leptospiroza, schistostomiaza, tularemie) și prin inhalare (aerosoli cu Legionella). Principalele boli cu transmitere (predominant sau posibil) hidrică sunt: boli microbiene; boli virale; boli parazitare.</p> <p>„Bolile cu transmitere hidrică sunt încă reprezentative pentru sănătatea populației. Principala cale de transmitere este cea directă - prin ingestia de apă și consumul de alimente contaminate prin apă. Calea secundară de transmitere poate fi prin spălare și îmbăiere (leptospiroza, schistostomiaza, tularemie) și prin inhalare (aerosoli cu Legionella). Bolile cu transmitere hidrică pot fi: boli bacteriene, virale și parazitare.</p> <p>4. Se propune reformularea paragrafului: Diversele substanțe chimice dizolvate în apă pot avea importante efecte asupra sănătății organismelor vii în general și asupra omului în particular. Sunt substanțe ce pot fi dăunătoare peste o anumită concentrație. Pe această bază putem grupa efectele biologice ale substanțelor din apă în trei categorii:</p> <p>5. La subcapitol 3.2. Evoluția probabilă a mediului, fără implementarea programului (alternativa „zero”, la punctul Aer, Paragraful „AER” fraza: „Menținerea unui nivel actual al emisiilor de GES ca urmare a necaptării carbonului prin împădurire.”</p> <p>Se propune reformularea astfel:</p>	<p>Textul a fost modificat.</p> <p>Textul a fost modificat.</p>
--	---	---

“Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020 - Raport de mediu, Martie 2015

PROIECT COFINANȚAT DIN FEADR PRIN MĂSURA 511 DIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ 2007-2013

		<p>„emisiile GES pot fi reduse prin creșterea suprafețelor împădurite”</p> <p>6. Trebuie înlocuit termenul: „îngrășăminte minerale” cu termenul „îngrășăminte chimice”.</p> <p>7. La paragraful: „Cauzele contaminării acviferului freatic cu azotați sunt multiple și au un caracter cumulativ. Cele două surse majore ale contaminării cu azotați sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spălarea permanentă a solului impregnat cu compuși cu azot proveniți din aplicarea îngrășămintelor chimice pe unele categorii de terenuri arabile, de către precipitațiile atmosferice și apa de la irigații,... <p>8. • construcția/ modernizarea/extinderea/ reabilitarea stației de epurare (treapta mecanică, treapta biologică, eventual treapta terțiară, dezinfecție) - în cazul evacuării în apele de suprafață;</p> <p>Se propune introducerea termenului : „obligatoriu” în locul termenului „eventual”.</p>	<p>A fost menținută formularea actuală.</p> <p>Textul a fost reformulat.</p> <p>Textul a fost reformulat</p>
--	--	--	---